

ROMAN
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

broj 829

LUN PROTIV ŠPIJUNA

F. EŠTON

ZABAVNI ROMANI

30 DINARA

NOVA SERIJA — X-100

SVESKA 829 // 1984.

F. Ešton

LUN PROTIV ŠPIJUNA

Č. G. Kid

GLUMAC I ALIBI

Direktor NIŠRO »DNEVNIK«
VITOMIR SUDARSKI

Glavni i odgovorni urednik OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST«
VLADIMIR STEVANOV

Odgovorni urednik Redakcije književnih izdanja
MILORAD PREDOJEVIĆ

Urednici izdanja
PIROŠKA MATIĆ
JOVAN ČANADANOVIĆ

Recenzent
VLADIMIR DUBRAVČIĆ

Korektori
GORDANA NENADOVIĆ
VERA MANOJLOVIĆ

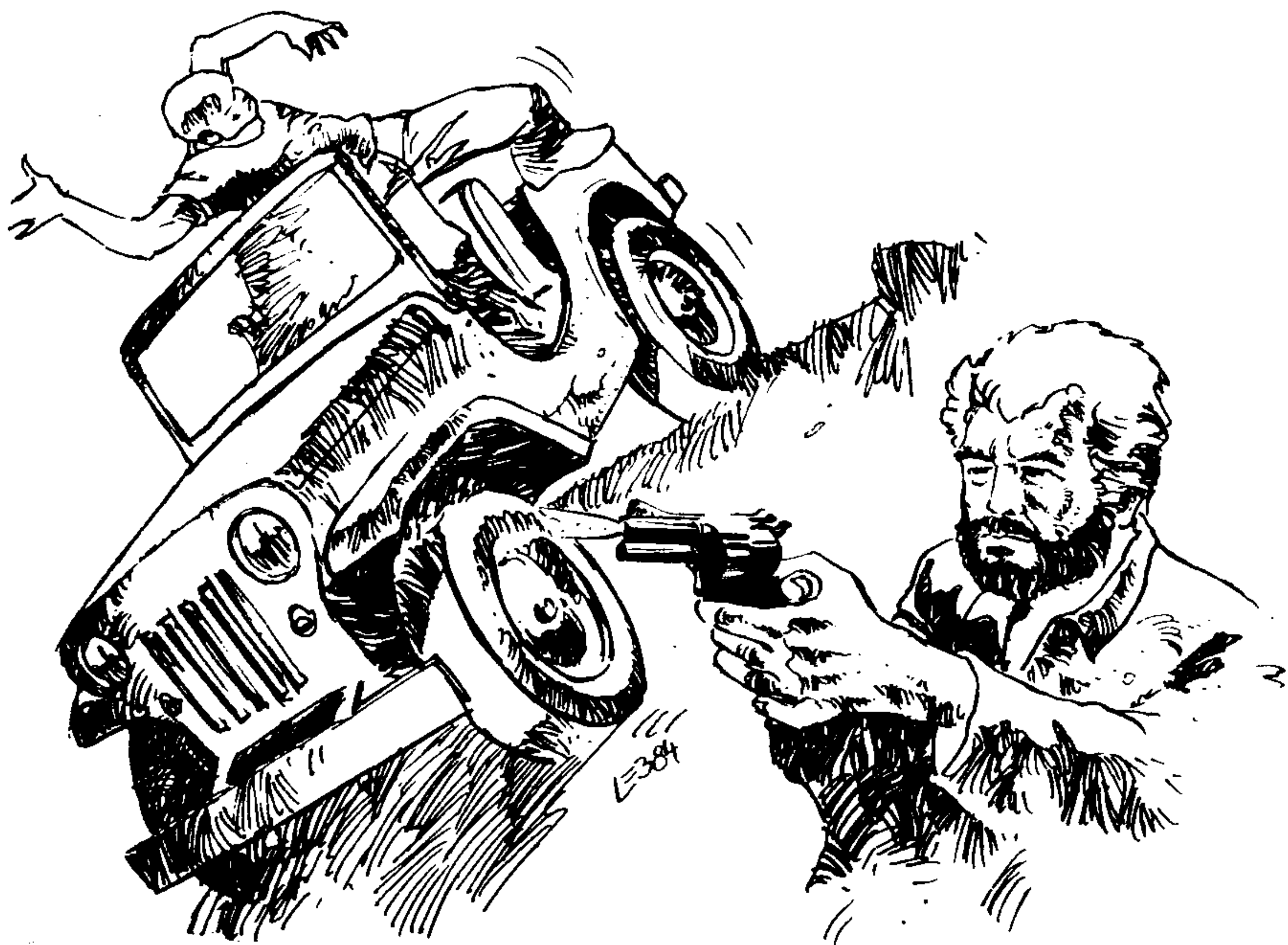
Tehnički urednik
SLAVKA BOŠNJAKOVIĆ

Tiraž: 80.000 primeraka, III izdanje

Izdaje i štampa: Novinska, izdavačka i štamparska radna organizacija »DNEVNIK«, OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST«, Bulevar 23. oktobra 31, Novi Sad, telefon (021) 621-555. Broj žiro-računa: 65300-603-6350.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

LUN PROTIV ŠPIJUNA

I

Njih dvojica su već čitav sat polako ispijali molt viski sa mnogo vode i gledali uobičajeno loš program noćnog lokala „Zelena zvezda“. Još samo desetak ljudi sedelo je u zadimljenoj sali. Bestidno su zurili u devojkicu koja se svlačila. Posle nje došla je druga i ponavljala iste pokrete. I tako unedogled.

– Sreća je što čovek ovamo može da ude ovako u sportskoj košulji, inače bismo se pogušili – reče kapetan Elison brišući snažan vrat već mokrom maramicom.

– Bar da bude koristi od svega ovoga – odvrati poručnik Braun i nehotično pogleda prema stolu za kojim je sedeo koščati čovek čija je

kosa čudno opala samo na prednjem delu temena.

Bio je to izvesni Redžinald Mor, čiji su kratko potkresani brcci podsećali na slepog miša, a čelo, zbog opale kose, izgledalo je duže od čitavog lica.

– Ko je on? Nisi mi rekao ništa opširnije – upita poručnik Braun.

– Niko o njemu ne zna sve što bi trebalo. Veoma je čudan – odvrati kapetan Elison, i ućuta.

To još više pobudi radoznalost mladog poručnika, ali i on ućuta, nadajući se da će mu kapetan ipak odgovoriti nešto određenije. Poznao je, već godinama, svog kaptana. U Intelidžens Servisu kapetan Elison je bio poznat po škrtosti u razgovoru o poslu koji je radio.

Prvi program se završi, i njih dvojica kupiše karte za drugi, jer i Mor beše učinio isto.

— Mi lutamo u magli... Ničeg jasnog... Da, sad i ovaj čovek bez prošlosti... — iznenada počeo tiho da govori kapetan Elison. — Jednostavno mu je tada dato ime Redžinald Mor.

— Ništa ne razumem — upade poručnik Braun.

— Kao da ja razumem više! — osmehnu se kapetan. — Sve se svodi na mrvicu sumnje. Poznato ti je da je nestala hrpa planova novih tipova lejzera za ratne svrhe...

Poručnik klimnu glavom.

— Na tome je radio inženjer Tejlor. On nije sumnjiv, pa smo tražili oko njega... Poznanici, prijatelji... Jedan od njih je čovek koga sada gledamo. A on je najčudniji. Pre dvadeset i sedam godina, baš pred rat u Francuskoj, nađen je tu, u Sohou, premlaćen mlad čovek. Bilo mu je dvadeset dve-tri godine. Odavao je znake poremećenosti uma i poslat je na lečenje. Nije umeo ništa da kaže o sebi, ni o svom poreklu. Govor mu je odavao škotski naglasak, ali to je bilo sve... Novine su uzalud donosile njegovu fotografiju. Policija je istraživala. Ostao je samo mlad smetenjak bez isprava, bez novca i bez zanimanja... To je taj Rodžinald Mor. Čovek bez prošlosti — pričao je kapetan Elison.

— Zar se ne zna šta je radio svih dvadeset i sedam godina? — upita poručnik.

— To se zna. Prvih godina i do kraja rata bio je pod povremenim nadzorom, ali nije otkriveno ništa. Radio je kao radnik, a zatim u jednoj trgovini električnih aparata. To je u Ulici Falakirk. Vlasnik je ostario i Mor je od svoje uštedevine otkupio tu radnjicu. Prošle su godine i svi su zaboravili da na ovom svetlu živi i Redžinald Mor — objasni kapetan.

— Ima li porodicu? — interesovao se dalje poručnik.

— Nikog on nema. Pretvorio se u samoživog i na izgled škrtog čoveka, koji dolazi u noćne lokale da pronade neku jeftinu devojk... Nema automobil i stanuje u sobici iza svoje radnje. Ali, sad sam otkrio da on ima vilu podno šume u Vudvordu. Tamo se često skuplja društvo koje broji i po trideset osoba. Upadljivo je da su muškarci najčešće iz »viših slojeva«, a devojke su po lepoti vrlo privlačne, ali po moralu... — dodade kapetan i ućuta.

U tom momentu u salu uđe čovek u razdrljenoj košulji. O ramenu mu je visila filmska kamera. On pogleda po sali i pride usamljenom Moru, klimnu glavom i sede. Kameru stavi na sedište pored sebe. Iz džepa košulje izvadi cigaru i ponudi je Moru. Ovaj je uze, pomirisa i osmehnu se, pa kao da se koleba da li da je pripali, dunu u dim iznad sebe i stavi cigaru u džepić sakoa.

Oficiri Intelidžens Servisa prekidose razgovor. Posmatrali su šta se događa. Videše kako nepoznati ustaje i polazi prema izlazu, ali njegova kamera ostade na sedištu.

— Izidi i čekaj napolju. Pratićemo Mora. Na pogodnom mestu ćemo ga zaustaviti i pogledati tu kameru i njega — šapnu kapetan Elison.

Poručnik izide lako se teturajući, kao da je pripit. Malo zatim ustade i Mor. Prebaci kaiš kamere preko ramena. Kapetan beše već platio, pa i on krenu.

Mor je išao prilično brzo. Elison ugleda poručnika Brauna kako odmiče pred njim; zadovoljno se osmehnu, pa i sam požuri. Iz Old Kampton ulice Mor skrenu prema uglu Buršajr ulice. Kapetan požuri; stigao ga je kad je Mor zalazio u slabo osvetljeni prolaz.

— Hej vi, gospodine! — zovnu kapetan. — Jedva da vas stignem. Zaboravili ste nešto u »Zelenoj zvezdi«.

— Ne verujem da sam još nešto imao — odvrati čovek sa kamerom.

Pri tome se obazre i ugleda poručnika Brauna kako obojicu obilazi i kao slučajno staje pred jednim izlogom.

— Ipak, hoću nešto da vam kažem — nastavi kapetan. — Ja sam iz policije i hteo bih nešto da proverim. Poći ćete sa mnom.

— Nemam ništa protiv toga. Inače se dosađujem večeras — odvraći Mor. — Samo mi dozvolite da pripalim ovu cigaru.

— Ko još pripaljuje tako skupu cigaru na ulici?! — dodade kapetan i još više se približi Moru.

— Kad ne mogu da je pripalim, onda vam je poklanjam — cinično se nasmeši Mor i brci mu mrdnuše prema nosu.

Držao je cigaru pruženu prema kapetanu, koji beše pružio ruku da otkloni tu neprijatnost. Ali tada se začu laki i jedva čujni prasak.

Kapetanove oči se raširiše i ukočiše, a ruke opustiše i zadrhtaše. Telo se zaljulja i čitave dve sekunde je stajao u nekom grču. Na kapetanovom čelu se ukaza sitna mrlja iz koje poteče tanak mlaz krvi.

Mor se već beše okrenuo kao da ga kapetan više ne zanima, i podiže kameru. Uperi je prema poručniku Braunu, koji je dolazio trčeći. U tom trenutku kapetanovo telo se sruši na pločnik.

— Šta ste mu učinili?! — viknu Braun potežući revolver.

Mor se cerio. Iz njegove kamere blesnu slab odsjaj blic-lampe, a zatim jedva vidljiv odsjaj crvenog svetla.

Braun ne stiže da uperi oružje. Nešto ga zahvati i njegovo telo se, kao pokošeno nekakvom magičnom silom, sruši pred noge zločinca. Ovaj se hitro obazre i šmugnu u senku ulice. Čuše se samo ubrzani koraci, kako odmiču.

II

Jutarnja štampa u Londonu je dograbila senzaciju trudeći se da iz

nje iscedi što više. Znalo se samo da su u Ulici Buršajr nađena dva mrtva čoveka. Ubistva su bila izvršena čudnim oružjem. Policija nije davala nikakve podatke o mrtvima, pa je štampa osula paljbu nagadanja i pitanja.

«... Policija ne zna šta se događa... Da li se podzemlje dokopalo tajnog oružja?... Hoće li građani Londona ginuti od zraka smrti i mikro-oružja, a policija opet ostati nemoćna?...»

Ali, najneugodnije za policiju bilo je ono što je u »Londonskom posmatraču« pisao reporter Artur Markinč, poznat po nadimku Kroki. On je ukratko izneo činjenice o tome da su dva nepoznata čoveka žrtve ubica koji raspolazu najnovijim oružjem. Između ostalog je pisao:

«... Prvi, snažan mlad čovek, imao je vojni pištolj. Policija nije dozvolila novinarima da pogledaju njegov broj. Može se postaviti pitanje: nije li to poginuo jedan kapetan Intelidžens Servisa, koji se nalazio na tragu špijunima?»

On je pogoden oružjem malog kalibra. Sićušni projektil pogodio ga je u čelo i prodro u mozak. Tim povodom treba se setiti da je slično oružje primećeno na nekoliko mesta u svetu. Pre godinu dana u Evižen le Benu, poznatom kupalištu u Francuskoj, blizu švajcarske granice, jedan službenik pronašao je automatsku olovku. Kad ju je bolje pogledao, video je da se radi o oružju. Balistički stručnjaci su pregledali tobožnju olovku i našli da je to u stvari sprava koja ispaljuje metak kalibra jedne petine inča i da može ubiti čoveka na daljini od petnaest jardi. Obavešten je Interpol, policije svih zemalja dobile su fotografije i opis oružja.

Još pre sedam godina u Ženevi je sličnim oružjem ubijen izvesni Marsel Leopold. Smatralo se da je bio krijumčar i trgovac oružjem i da je ubijen u obračunu krijumčarskih bandi. Kraj njega je nađena cevčica

iz koje je ispaljena kuglica sa strelicom. To čudno oružje punilo se samo jednim desetohiljaditim delom unce baruta. Slična oružja prikrivaju se u obliku pera, cigarete, cigare, upaljača, muštikle, i stotinu drugih predmeta.

Ko će shvatiti da mu pretila smrtna opasnost ako neko u njega uperi olovku? Nauka je stvorila mnoge tehničke izume. A sada oni prete čoveku.

Sve to ne bi bilo tako strašno da druga žrtva, takode mlad čovek, sa najnovijim vojnim pištoljem u ruci, nije bio ubijen nekim čudnim oružjem koje je progorelo košulju i prošlo kroz telo ne puštajući ni kap krvi. Čovek se ne može oteti od pomisli da je došao trenutak da se i najčudnija oružja iznose na ulicu i služe strašnim zločinima.

Svi znaci govore da je ubica, ili više njih, upotrebio lejzer. Da, baš tako: lejzer! To je misteriozno oružje o kome se toliko piše i govori, ali koje nismo susreli tamo gde zločinci vršljaju. Verovalo se da je to oružje još uvek samo u rukama naučnika i vojnih zavoda. Ali, ne! Ono je već u rukama zločinaca.

Ne može se preći preko činjenice da se zna šta se postiže ovim oružjem. Lejzer je reč postala od pojma: širenje svetlosti pomoću emitovanja izazvanog radijacijom (Light amplification by stimulated emission of radiation). Pojednostavljen opis ovog oružja govori da se radi o šipci veštačkog rubina na čijem kraju se nalazi srebrni završetak. Oko šipke je spiralna fleš-lampa. Kad se ona upali, atomi hroma u rubinu apsorbuju snažnu svetlost, što ih dovodi u stanje velike udarne energije. Kad se svetlost prekine, rubin zrači jasnu svetlost – zrak smrti. Ovaj zrak lako prolazi čak i kroz čelične blokove.

U Americi je proizvedena lejzerska puška. Na drugim oblicima ovog oružja rade više od četiri stotine preduzeća samo u Sjedinjenim Državama. Lejzer može da služi

kao najfiniji hirurški nož, ali i kao protivavionsko oružje, top za rušenje veštačkih satelita, ili kao oružje na tenkovima, avionima i raketama. Nema granica mogućnostima upotrebe lasera, od bušenja metala, do razaranja, od korišćenja pri operacijama bolesnog čoveka do sredstva za masovno uništenje. Bez sumnje, laser je priključen tajnim oružjima mnogih armija. Ali niko nije očekivao da se ono nade u rukama zločinaca u Sohou.

Uz sve to postala je javna tajna da se i naša zemlja bavi istraživanjima lasera. Ali ono što užasava je sumnja da su pre izvesnog vremena nestali planovi novih tipova lasera iz laboratorije vojnog odeljenja fabrike »Renk – Zeroks«. Zar naša javnost nema prava da sazna šta se događa?...».

– Ne bih voleo da budem u vašoj koži! – vikao je u slušalicu pukovnik Grift, sedeći u svojoj ogromnoj radnoj sobi u Intelidžens Servisu. – Vi se, gospodine Markinču, mešate u vojne tajne. Gde ste pobrali sve one stvari o laseru i koješta drugo?

– Jesam li vas pogodio u osetljivu tačku, gospodine super intendant? – smeškajući se reče reporter Artur Markinč.

– Nas ne pogađaju gluposti – ne izdrža da ne kaže pukovnik Grift.

– Ne verujem da biste se vi lično zanimali za nešto glupo – nasmeja se Markinč. – Ipak, manje bi bilo grešaka da ne krijete imena poginulih i sve ono što se događa.

– Vi ste nas primorali da damo saopštenje o tome da su ubijeni kapetan Elison i poručnik Braun. Oni su gonili špijune, koji su ukrali izvesne planove. To su već stare i prevazidene stvari, ali su držane kao tajna. Možete to da objavite, jer danas ćemo izvestiti i Parlament. Poslanici su »digli vatru« – zaključio pukovnik umornim glasom.

– Bilo bi poželjno da budete ne-

što konkretniji i iscrpniji – dodade Markinč.

– Dodite kod mene i reći ću vam sve što mogu. Imaćete i fotografiju čoveka koga gonimo – zaključí pukovnik i veza se prekide.

Markinč spusti slušalicu i uzdahnuvši progunda:

– Šta li smišlja lukavi lisac?

Na prvoj strani našla se fotografija Redžinalda Mora. U »Londonskom posmatraču« Markinč je pisao o tajanstvenom čoveku bez prošlosti i pretresu njegove raskošne vile i skoro prazne trgovine električnim aparatima.

Ali već nakon pola sata od izlaska lista, u Markinčevom stanu zazvoni telefon. Reporter podiže slušalicu.

– Ovde pukovnik Grift. Jeste li vi to, gospodine Markinču? – čuo se odmereni glas.

– Ja sam, gospodine pukovniče. Ima li nešto novo? – javi se reporter.

– Ne, novosti nema! Ali, kako vi to pišete? Odjednom ste postali oprezni – dodade pukovnik.

– Pa... napisao sam sve što je bilo važno.

– Kako vam je izmakla činjenica da je u špijunovom stanu nađena knjiga u kojoj je bilo ono pisamce sa potpisom »Čort«.

– Tamo je stajalo samo: »Dodi po novac, Čort«. A to ne znači ništa – odgovori reporter trudeći se da mu glas odaje nerazumevanje.

– Idite do đavola! Zar niste mogli shvatiti da »Čort« na ruskom znači davo? Razumete li? Đavo, na ruskom! – već nervozno i podižući glas viknu pukovnik Norman Grift.

– Pa to je zanimljivo! Iz toga bi se dali izvući zanimljivi zaključci – primeti reporter.

– Ali vi ih niste izvukli. Odjednom ste škrti u izjavama, kao lukavi diplomata. Pametno ste učinili. Mi smo tek kasnije shvatili da taj

podatak nije trebalo saopštiti. Zamislite, naš instruktor nije shvatio šta znači »Čort«. Zahvaljujem vam se na tome što nas niste doveli u situaciju da insinuiramo – zaključí pukovnik.

– Onda je sve u redu? – upita Markinč.

– Da, sve je u redu – zaključí pukovnik i progunda pozdrav.

Novinar spusti slušalicu.

– Vraga je u redu! Znači, preskočio sam minu – reče veselo i zapeva svoju omiljenu latinsku rečenicu: – »O poeta, canta lunam et stellas!«.

III

Bližilo se večé kad Donald Sikert iza svog ogromnog radnog stola pretrpanog novinama, naučnim časopisima, papirima i knjigama, pogleda po ogromnoj, tihoj sali. Obide nekoliko aparata, koji su bešumno radili, zagleda nekakvu elektronsku konstrukciju u obliku puške, isključí nekoliko električnih prekidača i pride zidu.

Pritisak na dugme pokrenu teški metalni zid, koji se ukloni uz tiho zujanje. Lun pođe u drugo odeljenje i upali svetlo. Ukaza se bašta puna ukrasnog bilja i najraznovrsnijeg cveća. U sredini je bio bazen sa čistom plavičastom vodom. Uzdahnuvši, Lun skide radno odelo od tankog platna i baci se u bazen. Dugo se gnjurao, plivao i zadovoljno dah-tao. Konačno izide i leže pod lampu za sunčanje. Mirovao je tek pola sata, a zatim se ponovo okupa i pogleda na veliki časovnik skriven među ružama. Bila su dvadeset i dva sata.

On brzo obuče lake sive pantalone i tanku belu košulju, a zatim hodnikom stiže do masivnih uskih vrata, koja su izvodila u jedan prolaz Ulice Salisberi. Mrka stara zdanja oko Železničke stanice Pael u to doba kao da su zračila poslednje talase avgustovske vrućine.

Pred vratima je stajao poštanski automobil iz koga izide vitak poštar sa natučenom kapom. Lun se skloni i propusti ga ne zaboravljajući da osmotri prolaz i deo ulice koji se odatle video.

Lakim korakom, koji bi pre mogao biti hod kakve vitke žene, poštar otrča u unutrašnjost zgrade. Pristižući ga, Lun vide kako jedno za drugim padaju poštanska kapa, bluza i pantalone, a iz svega toga zablista telo plavuše zlatne kose i crnih očiju. Bila je to Džejn Vittington. Ona pritrča Lunu i njene usne lako dodirnuše njegovo lice. Zatim se devojka baci u bazen. Lun ju je neko vreme s uživanjem gledao kako pliva i kako se pod svetlom na ivici bazena kroz dugu od kapljica podiže ka stepeništu. On joj dodade ružičasti ogrtač, i ona obrisa telo, zabaci kosu i tek onda mu se baci u zagrljaj.

— Dragi... — reče ona, ali njegove usne joj prekidoše reči.

Susret ovo dvoje usamljenih bića otkrivao je vatrenu, neugasivu ljubav kakva se retko sreće u današnjem svetu. Samo lišavanje redovnog i uobičajenog načina života, napuštanje sitnih susreta i lažnih ljubavi, zatvorenost za »industriju seksa« i sve ono što je sračunato na površno doživljavanje, ostavlja u čoveku mesta za istinsku ljubav, za neslućeno duboka osećanja. Ovo dvoje naučnika su bili to shvatili, a njihov način života ih je i sam po sebi činio naročitim bićima.

Njihovo poznanstvo je datiralo još od pre tri godine, kad je Lun pod nekim drugim imenom posetio Čikago. Sticajem okolnosti spasao je mladu naučnicu od gangsterske bande. Ona je sa njim došla u Evropu. Nastavila je da proučava tajne biologije, a Lun je u svojim skrivenim laboratorijama doživljavao radosti neometanog naučnog rada.

Istina, vidali su se retko, jer je Džejn, iako slobodna, bila pod stal-

nom prismotrom Skotland Jarda i Intelidžens Servisa, a možda i nekih tajnih organizacija. Svi su želeli da se dokopaju tajanstvenog Donalda Sikerta. Neko je želeo da ga uništi, a neko da ga primora da služi interesima vlasti. Zato je Džejn, kad bi htela da se sastane sa Sikertom, morala da izvede mnogo-brojne vragolije i bude sigurna da je niko ne prati.

— Ako i otkriju gde sam, zaštitni zidovi odolevaće toliko da kroz tajni izlaz odnesem ono što mi je dragoceno — tešio ju je Lun.

Objašnjavao je da ovaj kraj pruža naročite pogodnosti za skrivanje. Stare katakombe, zarušeni tuneli nekadašnje železničke pruge i mnogobrojni novi podzemni koloseci stanice bili su kao stvoreni da se neprimetno postavi laboratorija i uredi ovaj čarobni vrt. Za stručnjaka kakav je bio Sikert nije bilo teško da dovede električne vodove i sve prikrije, bez ikakvih mogućnosti da bude otkriveno. Ali i takav slučaj je predviđen, i postojalo je desetak načina da se izbegne iznenađenje i hvatanje od strane policije.

Sad su njih dvoje bili tu, u srcu Londona, bolje skriveni nego da je oko njih stotinama milja samo pustinja i džungla. Još jednom se potvrdila istina da se čovek lakše skriva što je grad, u kome živi, veći.

— Oh, kako sam te se zaželela! — uzdahnu Džejn dok su ležali ispruženi pored bokora cveća.

— Da nije tebe, da te ponekad tako željno ne očekujem, a znam da ćeš doći, svaki put lepša i privlačnija, ne bih izdržao sam u ovim zidinama — odvrati Lun, i njihove usne se opet spojiše.

Zvezde nad njima su se jedva videle kroz gradska isparenja i dim. Lun pokrenu jednu ručicu u blizini i dve nastrešnice se spojiše nad baštom, a prečišćeni vazduh, koji je bio i rashlađen, zastruja oko njih.

– Užasava me pomisao da će ovaj divni kutak jednom nestati – nastavi Džejn milujući mu široka, snažna prsa.

– To zadire u oblast filozofije – nasmeja se Lun.

Ona klimnu glavom, ali telo joj čudno uzdrhta. U uglovima očiju zablistaše joj suze.

– Opet si sentimentalno raspoložena – šapnu joj Lun i nežno obrisao suze sa njenog lica.

– Ne znam šta mi je... Obuzme me neka tuga... Ti znaš da te volim... toliko da ne umem da iskažem... – odvrati ona drhtavim glasom.

– Ja to znam... i osećam. I beskrajno sam ti zahvalan za sreću koju si mi poklonila – dodade Lun.

– Ali ti si čudan... nedokučiv. Ponekad mi se učini da i ne postojiš, da si plod mojih snova, mašte... To je čudno i bolno osećanje... Htela bih da te sasvim upoznam... da te razumem i osećam. Čini mi se da skrivaš nekakav veliki, neugasivi bol. A opet, ponekad, izgledaš kao jedini srećan čovek – govorila je dalje Džejn.

– Samo ti možeš da naslutiš istinu, a ona je u suštini baš takva... Što čovek više shvata tajne sveta i nauke, sve bolnije je za njega ono što ga okružuje... Ali i radosti su dublje i mir u srži bića je čvršći. To je kao nestanak bez smrti, kao stastanje sa postojanjem... Teško je objasniti sasvim – govorio je tiho, a njegov glas je smirivao i nekakvom prijatnom lakoćom ispunjavao Džejn.

– Zašto mi nikad ne ispričaš sve o sebi? – upita ona iznenada.

– Rekao sam ti da je istina ono što je o meni nekada napisao Markinč.

– Ali ja bih želela da to čujem od tebe.

Lun ne odgovori neko vreme, a zatim počeo:

– Samo ću ponoviti ono što znaš. Eto, ostao sam bez roditelja... Ne

sećam ih se. Čak sam bio zaboravio i mesto u kojem sam proveo rano detinjstvo. Šefovi nekoliko gangsterskih družina hteli su da se našale sa svetom. I trebalo je da ja budem predmet te velike šale. Uvukli su mi oca u neke sumnjive poslove, pa su ga zatim ubili... To sam kasnije saznao.

– Mora da su to bili strašni dani – upade Džejn.

– Ja ih tada nisam shvatao. Mučilo me je što nemam nikog svoga, ali me je slobodni život radovao. Bio sam kao ptica... Neopisivu draž za mene predstavljale su knjige o životu i svetu. Mogao sam da ih čitam skriven u kakvom uglu... Satiima sam gledao mašine, kad bi me primili da poslužujem u nekoj radionici... Gledao sam zvezde i maštao... Zamišljao sam da mogu da letim... Teško je opisati šta sve mašta može da stvori.

– Ali nikad nisam shvatila kako od malog, besprizornog siročeta može da postane brilijantan um, naučnik i čovek kakav si ti. Zato mi se priča o tebi, kad je čitam, čini da je samo plod mašte i da je nemoguća – opet ga prekide Džejn.

– Ponekad i meni to tako izgleda... Kao da sam oduvek bio ovo što sam sada, a da je ono pre bio san... neki život za koji sam nestao i da sam se iznenada rodio... Tako nešto. Eto, jednog dana su me gangsteri ocenili kao živahnog, pronicljivog i zdravog dečaka. Uzeli su me kao materijal od koga su hteli da stvore nešto po svojim planovima. Hteli su da postanem veliki gangster, najveći od svih znanih i nezvanih. U početku sam i ja to hteo. Zanosila me je misao o »kralju ponoći«. Voleo sam ime, koje su mi dali i namenili za veliku zločinačku ulogu. Mislio sam da će moj dan doći. Biću gospodar života... Drhtaće ljudi od mog imena.

– Ne verujem da su te mogle zarobiti takve želje!

To To nije nikakvo čudo. Zar se

svaki dečak u nekim trenucima ne poistovećuje sa strašnim gusarom, ili velikim odmetnikom? Zar svaki dečak jednom u svom životu ne želi moć, slavu i avanturu? To se dešavalo i sa mnom. U glavi sam kovao hiljade planova o tome kako ću opljačkati banke, stvoriti vojsku gusara, razbojnika – vitezova, flote brodova i aviona... I čvrsto sam odlučio da razvijem sve svoje sposobnosti za taj »veliki trenutak«.

– Strašno je i pomisliti da se moglo dogoditi da tvoj brilijantni um ostane u službi zločina. Kakve bi sve neprilike stvorio čovečanstvu! – upade Džejn.

– Postoje izvesne zakonitosti u svemu. Zato je nemoguće da se čovek izdigne do znanja i shvatanja sveta i života, a da ostane zločinac. To bi morao biti duševni bolesnik, a takav ne može daleko. Ista logika je bila neumoljiva i u mom slučaju – odvrati Lun.

– Je li istina da si imao više učitelja nego bilo koji princ u istoriji sveta? – upita Džejn.

– Možda... Pa imao sam ih mnogo, jer je plan bio čudan. Morao sam da učim jezike i da ih brzo savladam. Najbolji učitelji su dobijali besmisleno velike nagrade da me nauče. A ja sam učio. Prosto sam se sav otvorio prema učenju... Ne mogu to da objasnim. To je jedan trenutak radosti zbog znanja i otkrivanja čudesnih tajni sveta, koje u čoveku zapale neugasivu žed za naukom... Oko mene su se mučili naučnici, umetnici, istoričari... Ako se negde našao veliki opsenar i mađioničar, kakav čuveni sportista, ili akrobata, nepobedivi borac ringa ili džudoa, morao je postati i moj učitelj. Tajne njihovog znanja i veština kupljene su za mene krvavim parama gangsterskih žrtava. Jednoga dana sam to shvatio. I baš tada su me doveli u London. Dobio sam diplome dva fakulteta... Zaginjurio sam se u biblioteke i laboratorije... Moji gospodari nisu ni slutili da sam, umesto da postanem zlo-

činac, odlučio da im zadam udarac...

– Ne želim da se mučiš pričama o Majnardu, Falku, Crnom Braunu i ostalim ubicama... To znam, ali nisam shvatila zašto se nisi vratio u javni život, u slobodu...

– Svet i društvo su uređeni na način koji postavlja mnoge granice. Zar nije smešno da čovek mora otići na električnu stolicu, ili biti obešen, ako ubije stostrukog ubicu dok mu sud nije izrekao presudu. Ni tada ga ne pušta iz ruku. Jedino dželat ima pravo... A ja sam u obračunu nailazio na uperene cevi... Ljudi su pucali i hteli da pogode pravo u glavu... Branio sam se. Ponekad je to bilo i zato što sam morao da oslobodim svet nekog užasnog zločinca... O tome se mnogo pisalo... A sad ti se zaklinjem da nikad nisam uzeo ljudski život osim u samoodbrani. Ljudsko formalno pravo me tereti i proglašava krivcem. Poriče se pravo jednog čoveka da sudi drugima... Ja to osećam. Možda je u tome izvor neke bolne tuge, koja me ponekad muči. Zato provodim one mnoge sate nad knjigama i u laboratorijama. Hoću da životu i čovečanstvu pomognem makar nečim... I nikad ne bih izašao iz laboratorije da se ne događaju stvari kakve su se dogodile ovih dana – zaključi Lun i nehotižno uzdahnu.

– Na šta misliš? – trže se Džejn.

– Ranije sam radio sa jednim mladim i vrlo sposobnim inženjerom. Njegovi uspesi oko lasera su za divljenje. On me zna pod imenom jednog mog učitelja, fizičara. Taj moj učitelj je oboleo od leukemije, i kako smo u nečemu ličili, kao da mi je stariji brat, smislio je da tajno ode u smrt, a ja da nasledim njegovu laboratoriju, uštedevine i ime. Opirao sam se, ali on je bio uporan. Tako i sada javno nastupam kao moj u samoći umrli profesor. Nego, odoh daleko. Mladi inženjer me je obavestio da su ukra-

deni planovi na kojima je radio u fabrici »Renk i Zeroks«.

– Čitala sam o obistvu dva oficira Intelidžens Servisa, koja se do vode u vezu sa tim pronalaskom – upade Džejn i njeno interesovanje poraste.

– I sam sam radio na laseru. U nečemu sam prevazišao mladog inženjera. To je strašno oružje! Sada pokušavam da otkrijem način zaštite od zraka smrti. Ako uspem, čovečanstvo neće strepeti od ubitačnog oružja, a dobiće novo oruđe neslućenih mogućnosti – odvratila Lun.

– Valjda će špijuni biti otkriveni... Ali mene čudi i brine to što su neka čudna oružja već u upotrebi i u rukama običnih ubica – primeti Džejn.

– Utoliko više me muči savest. Nestrpljiv sam da pogledam šta se to događa – zaključila Lun.

– Ne!... Preklinjem te, ne uleći u još jednu opasnu avanturu! Užas mi leđi srce pri pomisli da možeš pasti od kuršuma kakvog ubice – preklinjala je Džejn, i suze joj opet orosiše oči.

– Ne strepi. Ti si i sama hrabra žena... A ja sam se danima spremao. Uradiću ono što moram – tešio ju je Lun.

A zatim počeo da priča o tome koliko napora ulaže Engleska da se održi kao svetska sila, koristeći pronalasku iz svih oblasti nauke, od biohemije do elektronike. Laseri, mikro-oružja, bakterije... Čovek se užasava od pomisli da mnoge zemlje uz skupu atomsku energiju žele da iskoriste sve što je čovek stvorio, da bi ojačale svoju vojnu snagu. Lun je govorio o tome da je isto takvo oružje već u rukama zločinačkih organizacija i grupa, pa čak i običnih gangstera.

– Špijunaža je postala ogromna industrija i obuhvatila je svaku ljudsku delatnost – nastavio je Lun zamišljeno da priča. – Blizu milion ljudi u svetu danas rade na špijunskim poslovima svih vrsta. I tome se ne može stati na put. Ali ponekad

se špijunski čvor pretvori u izuzetnu opasnost. Stvara mržnju i nepoverenje, razbija humane poduhvate ljudi koji vole mir... Čini mi se da je ovo jedan takav trenutak.

– Kad bi čovek mogao sve to da zaboravi – uzdahnu Džejn.

Lun joj se osmehnu i kao da se prenu. Povučeo je ka bazenu i njih dvoje zaplivaše skladnim pokretima. Mokra tela su im se presijavala pod prigušenim svetlom kad izadoše iz vode i počeo da se oblače.

Uskoro Džejn obuče poštarsko odelo i izide pošavši ka svom automobilu, a Lun se vratio u laboratoriju.

Bila su dva sata posle ponoći kad se Lun izveze starim velikim automobilom, pod čijom neuglednom spoljašnošću se skrivala mašina ogromne snage, opremljena mnogim uređajima poznatim samo njemu.

IV

Čak i najbližim Lunovim prijateljima bilo je nemoguće da u licu poznatog fizičara dr Leona Granta prepoznaju čudnog Donalda Sikerta. Kao da je odjednom ostario, Lun je čak pod proredim vedama i svoja »stara« kola vozio polako, pognut nad volanom, dok su mu svetlucale starinske naočari.

On se proveze kroz Bredford, i na mestu gde se proređuju usamljene kuće i nastaju šumarci oko Osterlej parka, skrenu na put koji je vodio ka usamljenoj vili. Kola brižljivo skloni i zađe među drveće. Dugo je osmatrao kuću, a zatim pogleda prema nebu, koje je bledele na istoku. Ostalo mu je malo vremena do svitanja, i on požuri. Vratio se na stazu i pođe pravo na kapiju. Pozvoni i sačeka. Niko se nije javljao; on izvadi kalauz, pa brzo otključa bravu. Prođe uskom stazom između šimširove ograde, i pride kući. Na ponovno zvonjenje opet ne dobi odgovor. Bez mnogo dvoumljenja, on

se posluži kalauzom i ude. Iz hola glasno zovnu:

– Hej, Džoša! Zar te ne može probuditi ni zvonjenje prijatelja? Ali ne možeš se otarasiti starog Leona...

Lun upali svetla i pode uz poznato stepenište ka spavaćoj sobi inženjera Džoše Tejlora. Odškrinu vrata, ali ugleda nedirnut krevet. Zato pode prema inženjerovoj radnoj sobi. Prvo pokuca, ali kad ne dobi odgovor, on gurnu vrata. Koraknu napred, a zatim se ukočio.

Na podu ispred stola, sav u krvi, ležao je inženjer Tejlor. Sa stola, prema njegovoj ruci visio je gajtan telefonske slušalice. Lun mu pritrča i saže se do njegovog lica. Začu se lako krkljanje, koje je dolazilo iz grudi.

U tom momentu začu se sirena policijskog automobila, i svetla reflektora upravljenih na zgradu probiše se kroz spojeve spuštenih zastora. Ali Lun ne obrati pažnju na sve to nego otrča do kupatila, donese ubruse i flašu alkohola, i pokuša da stavi prvi grubi zavoj na rane iz kojih je isticala krv nesrećnog čoveka. Zatim iz džepa izvadi nekakvu flašicu i uli iz nje tečnost u zakrvavljena usta ranjenika.

– Džoša, prijatelju! Džoša, jadni mladiću! – tužno je šaputao Lun brišući mokrim ubrusom lice ranjenika.

Na trenutak, pod snažnim dejstvom Lunovog leka, otvoriše se oči inženjera Tejlora.

– Oh!... dragi Grant... umirem...

– čuše se slabe reči.

Dole od vrata, čulo se lupanje policije, ali Lun se nije osvrtao na to. Pritrča telefonu i pozva hitnu pomoć, a zatim opet kleče uz inženjera.

– Šta se to dogodilo? Možeš li mi reći koju reč? – upita.

– Špijun je... Redžinald Mor... On je pucao... Onaj drugi... smeja se i rekao: »Ostavi ga... živog...« Oh, majko... – jauknu bolno Tejlor i telo počeo da mu podrhtava.

U tom momentu policajci provališe u kabinet držeći uperene revolve.

– Ruke uvis! – naredi jedan od njih.

– Ne bulazni, sinko. Stari Grant je ovde kao prijatelj – odvrati Lun i starački nemoćno se sruči u fotelju. – Pomozite čoveku – dodade.

Napolju se začu sirena hitne pomoći. Utrča mlad i okretan lekar. Spusti torbu i počeo da vadi zavoj, pokaza bolničaru da se postavi za davanje hitne transfuzije krvi. Ali kad ugleda rane na inženjerovim grudima i oslušnu srce, polako ustade i nemoćno odmahnu rukama.

– Na žalost, mrtav je – reče tiho i skloni se očekujući šta će učiniti inspektor policije.

– Napravite svoj izveštaj, a ostalo prepustite policijskom lekaru. On će uskoro stići – reče inspektor i pode prema Lunu.

Posmatrao ga je nekoliko trenutaka, a zatim reče: – Vaša dokumenta!

Lun mu ih pruži.

– Vi ste doktor Leon Grant?

– Jesam... fizičar Grant... Svratio sam da posetim svog mladog prijatelja Tejlora – potresnim glasom je govorio Lun.

– Zašto ste došli u ovo doba?

– Nisam pre stigao... rad u laboratoriji je trajao do kasno u noć.

– Kako ste ušli?

– Imam ključeve od ove kuće. Mi smo često radili zajedno – odgovori Lun i pogleda ka mrtvom inženjeru. – A zašto ste došli ovamo? – ponovi inspektor ranije pitanje, ali sada samo u vezi sa dolaskom, a ne sa vremenom posete.

– Čuo sam za neke neprilike mladog Tejlora. Sigurno znate da su ukradeni izvesni planovi na kojima je radio – odvrati Lun.

Inspektor je ćutao nekoliko trenutaka, a zatim zaključio:

– O svemu ćete razgovarati sa drugim inspektorom.

On će stići za koji minut.

I zaista, čuše se koraci grupe ljudi. Bila su četvorica. Prvi od njih je bio čovek snažne građe, obučen u dobro skrojeno odelo. Kroz svetlo-među i brižljivo očešljanu kosu probijala se poneka proseda vlas. Lun se napreže da ne promeni umorni izraz lica, jer beše prepoznao čoveka koji se brzo kretao po kabinetu, posmatrao detalje i slušao inspektorova kratka obaveštenja. Lun je poznavao tog čoveka još iz doba mladosti. Bio je to čovek sa kojim se sretao, pa čak i sprijateljio, dok je učio bokstersku veštinu. Tada je mladi Ramsi Olifant imao najtežu pesnicu u čitavom klubu amatera boksera.

Možda je još samo pesnica starog Samjuela Makfersona bila teža od Ramsijeve.

Kasnijih godina Lun je ponekad čuo o čoveku sa kojim se nekoliko puta susreo u prijateljskim okršajima na klupskom ringu. Ramsi je diplomirao pravne nauke. Odlično znanje stranih jezika i izvesni »smisao za pustolovine« odveli su ga u vojnu obaveštajnu službu. Šta se sve sa njim događalo Lun nije znao, ali je čuo da već godinama radi u Intelidžens Servisu. Pričalo se da radi malo »na svoju ruku« i da je više puta bio u opasnosti da bude optužen za nezakonite postupke. Ali on se spasavao uspesima, i stvari su se »zaboravljale«. Pored toga, bio je poznat i kao miljenik žena. To je bio, možda, jedan od razloga što je ostao neženja.

Prilazeći Lunu i slušajući objašnjenje inspektora policije o razlozima prisustva tobožnjeg dr Leona Granta, Ramsi ga je pažljivo posmatrao.

— Radovao bih se što sam vas upoznato da se ne radi o ovom žalosnom trenutku — reče on i pruži ruku da se rukuje.

Lun klimnu glavom rukujući se sa majorom Olifantom.

— Mi smo, u neku ruku, stari poznanici — nastavi major.

Lunu malo brže zakuca srce, ali ostade miran. Još se nadao da ga Olifant nije prepoznato, jer ga ovako prerusenog nije prepoznala ni Džejn Vitington. Zato se osmehnu, popravi naočari i zagleda se u majora s izrazom interesovanja.

— Oprostite... godine... pamćenje popušta... Ne mogu da se setim našeg susreta — reče pazeći da govori glasom i na način koji odgovara njegovom izgledu.

— O, pa nismo baš lični poznanici. O vama sam slušao od nesrećnog inženjera Tejlora. On se divio vašim pronalascima i celom vašem naučnom radu. I vi ste radili na laseru, ali u sasvim drugom, reklo bi se obrnutom pravcu — objasni major Olifant.

— Pa, to mora tako... Neko pravo oružje, a neko traži zaštitu od njega — osmehnu se Lun.

— Tražio sam vas ovih dana da razgovaramo. Bio sam u vašem stanu u Ulici Garik. Rekli su mi da niste dolazili već dvadesetak dana. Već sam bio zabrinut — nastavi major.

— Imam kućicu kod Sent Albansa, pa sam se odmarao... Moje godine traže malo odmora — odvрати Lun.

Major tada zatraži da mu Lun ispriča šta se dogodilo otkako je došao ovamo, i Lun mu sve precizno objasni.

— Za vas je sve ovo potresan i težak događaj. Čim sam čuo, poznao sam vas, i bilo mi je žao što ste se našli ovde. Ne čudite se što sam vas prepoznao. Imao sam, u rukama, spiskove i fotografije svih naučnika koji su radili na laseru, a poznavali su i Tejlora — objasni major.

Dok su razgovarali, pride im inspektor i obrati se majoru:

— Tehničke službe su obavile posao. Možemo li odneti leš?

— Da, molim vas za tu pomoć. Ostalo ostavite kako jeste. Ja bih ostao sa doktorom da malo pogledamo neke detalje.

Molim još samo jedan podatak. Koliko je prošlo od razgovora sa ranjenikom i njegovom poziva u pomoć, pa do vašeg dolaska – odvрати major.

– Pa... prošlo je dosta... Morali smo da se snademo – malo zbunjeno odgovori inspektor.

– Znam da ranjenik nije uspeo da vam kaže adresu i vi ste izgubili u vremenu. Recite samo koliko – dodade major Olifant.

– Tačno šezdeset i osam minuta – brzo odgovori inspektor.

– Hvala na preciznom odgovoru. Molim vas za dalju pomoć oko utvrđivanja činjenica. Moji ljudi i ja preuzećemo ostalo. Dakle, vi možete povući celu ekipu. I molim vas da obaveštavanje štampe i javnosti prepustite nama – nastavi major.

– Razume se, gospodine majore! Sve će biti uređeno – odvрати inspektor, i osvrnu se prema Lunu.

Vrati mu dokumenta i lako se nakloni.

– Da nisam stigao na vreme, još bi vas oni ispitivali – osmehnu se major.

Prostorija se isprazni i njih dvojica ostadoše sami. Major pomeri zastor. Spolja dođe dnevno svetlo. Bilo je već svanulo. Po hodnicima su se čuli glasovi majorovih ljudi, koji su pretraživali kuću i pečatili pregledane prostorije.

– Jeste li umorni? – upita major.

– Ne, nisam – odvрати Lun. – Ja i ne spavam kao drugi ljudi. Ugrabim sat ili dva između pojedinih poslova.

– Znam da tako rade neki naučnici, pisci i političari. Zar to nije opasno za zdravlje?

– Nije. Mislim da nije. Poznato je da su ljudi koji spavaju vrlo kratko, ali više puta dnevno, živeli bar toliko dugo koliko žive oni koji mnogo spavaju – odvрати Lun osmehnuvši se. – Smem li vas onda

zamoriti jednim čisto akademskim razgovorom?

– Samo napred!

– Od momenta kad se inženjer Tejlor javio i zatražio pomoć, pa do dolaska policije, prošlo je više od jednog sata. Da ste vi ubica, mogli ste otići vrlo daleko. Vaša kola su viđena blizu ulaza, među drvećem. Dakle, vas brišemo i zbog toga što ste mogli mirno otići i zbog toga što ste to vi – počeo major.

– Nemam ništa protiv toga da budem saslušan – odvрати Lun mirno.

– Neće biti saslušanja. Čak nećemo dozvoliti da se sazna da ste vi bili ovde. Reč je o nečem drugom. Šta vi mislite, zašto ubice nisu dovršile zločin?

– Pitanje je zanimljivo i zbog toga što mi je Tejlor, na smrtnom času rekao da je ubica izvesni Redžinald Mor. Pretpostavljam da je to isto lice o kojem su pisale novine. Taj tajanstveni čovek bez prošlosti poznat je samo pod tim imenom. Još neko je bio sa njim, i rekao je da Tejlora ostavi živog. To nije logično – odgovori Lun.

– Kao da neko želi da se zna da je Mor ubica i u ovom slučaju – primeti major.

– Tako bi uradio neko u čijim planovima Mor ima naročitu ulogu. Možda će Mor zauvek nestati, pa je za zločine korisno da istraga krene tim putem – dodade Lun.

– Mislite kao iskusan obaveštajac – osmehnu se major.

– Čovek koji se bavi istraživanjima, mora da traži logiku stvari. Evo kako ja vidim ceo problem: Mor je ubica i špijun, ili ubica u službi špijuna. Vi znate da on postoji. Sada tražite. Šta ćete učiniti? Analiziraćete sve poznanike tog čoveka, a on ih je imao mnogo. Zar to nije prilika da vam se nametnu glomazni poslovi? – reče Lun i ućuta gledajući u mrlje krvi na tepihu.

– Dakle, toga se treba čuvati. I sam sam došao na sličnu misao

dok su se k meni slivale hiljade podataka o ljudima koji su dolazili u vezi sa zločincem. Ja sam pokušao da u toj hrpi nađem nekog kome bi odgovarao nadimak Čort – reče major.

– Kako ste došli do tog nadimka? – upita Lun.

– Nađena je ceduljica u Morovom stanu. To je jedini detalj koji izgleda kao trag.

– Čort na ruskom znači đavo. Kako je bila napisana?

– Rečenica je pisana na engleskom, sa jednom slovnom greškom, koju prave i nedovoljno pismeni Englezi, naročito kad brzo pišu. Ali Čort je bilo napisano ruskom azbukom.

– To je vrlo čudno. Skoro neverovatna greška čoveka koji bi bio ruske narodnosti, a bavi se špijunažom. Ali to može biti i znak raspoznavanja grupe, pa je zato i napisan ruskim pismom – kao da sam za sebe glasno razmišlja, reče Lun.

– I sad moramo proveriti sve ljude ruske narodnosti u Londonu. Tražimo da li je neko poznat kao Čort – reče major i uzdahnu rezignirano.

Obojica su čekali neko vreme. Lun nije postavljao nova pitanja, pa se na to odlučio major Olifant.

– Šta vi mislite, koji neprijatelj je ukrao planove lasera? – upita on.

– Mnogo je onih koji žele tajnu lasera... To može biti bar pedeset država sveta, a možda neka fabrika, čiji vlasnici žele bogatstvo, proizvodeći novo oružje. Šta vi o tome mislite? – odvrati Lun.

– Nemam konačno mišljenje. Verujem da su u pitanju poduhvati špijunaže istočnih zemalja – odvrati major.

Lunu je bilo jasno ko to tako veruje, i ne reče ništa. Opet su čekali neko vreme, a tada major Olifant upita:

– Ako nije naučna tajna, recite mi da li vi dobro poznajete dostignuća koja su predmet špijunske krađe?

– Tajna je za svakog drugog, ali ne za vas. Vi radite na otkrivanju kradljivaca planova i vama mogu reći. Lično sam otišao nešto dalje od inženjera Tejlora. Ali to nisu ispitivanja u vezi sa proizvodnjom – odvrati Lun.

– Da li je istina da je ukradeni pronalazak daleko ispred rezultata koje su postigle druge zemlje?

– Štampa piše da su to zastareli planovi – primeti Lun umesto da odgovori.

– Tačno je. Ali moji šefovi kažu da je ukradena tajna izvanredne važnosti. Recite mi da li je tako.

– Pitanje je čudno, jer ja ne znam šta je sve postignuto, ali ću vam odgovoriti. Kad se radi o oružju, važno je otkriti njegovu tajnu i u slučaju da je neprijatelj otišao mnogo dalje. Vama kao vojniku to mora biti jasno – odgovori Lun.

Major potvrdno klimnu glavom. i ustade.

– Da li ste i vi otišli mnogo dalje? – iznenada upita.

– Nešto dalje jesam, ali to nema praktične važnosti, jer neće ući u proizvodnju, a planovi ne mogu biti ukradeni – mirno odvrati Lun takode ustajući.

– Tome se radujem... – klimnu glavom major, a zatim kao da ga muči neka misao, upita: – Zašto ja imam utisak da sam vas viđao, da vas poznajem? A opet sam siguran da vas nikad nisam sreo. Ili me podsećate na nekog?

– I ja imam isti utisak... Nekad mi je bio učenik jedan mladić... I u vezi sa njim... – kao da se trudi da obnovi sećanje, odvrati Lun.

– Ko je bio taj mladić?

– Tada nije bio poznat, ali kasnije... Pa, sigurno ste čuli o zagonetnom čoveku, koji je poznat pod imenom Lun, kralj ponoći!

– Kako se zvao taj mladić?

– Toga se ne sećam više. Mislim da je i tada živeo pod lažnim imenom – odvrati Lun i osvrnu se prema vratima.

– Kako bih mogao da vas nađem i posetim, ako je to moguće i ako bude trebalo? – upita major.

Lun potraži posetnicu na ime dr Leona Granta, i pruži je majoru Olifantu, a u uz to dodade:

– Ako nisam kod kuće, onda se raspitajte na univerzitetu. Tamo održim poneko vanredno predavanje. Inače, kad dobijete broj u mom stanu, i čujete da se telefon uključio a niko se ne javlja, izrecite poruku. Diktafon moje konstrukcije će je zabeležiti. Do viđenja, majore! Želim vam uspeh!

Dok je silazio niz stepenište, pridržavao se za ogradu. Pri dnu stepeništa zastade i osvrnu se da mahne majoru, koji je zamišljeno gledao za njim.

V

Vozeći polako toga jutra još tihim ulicama, Lun prođe Bretford i uputi se ka centralnom delu Londona. Po staroj navici, pazio je u retrovizor da li ga ko prati. U početku nije primećivao ništa, ali malo kasnije pažnju mu privukoše jedna svetlosiva kola. On skrenu i uspori, ali kola su bila iza njega. Skrenu još nekoliko puta i stvar se ponovi.

Zato se odluči da stane kad stiže do drvoreda Hesper Njus Strita. Uputi se ka jednom kiosku, jer je već bio video da su se kola zaustavila, ali niko ne izlazi iz njih. On kupi hrpu novina i vrati se u kola.

Dakle, nekog interesuje i dr Grant, zaključi Lun i misli počese grozničavo da mu rade.

Vrati se u kola i namerno poče da barata oko paljenja, kao da kola neće dalje. Međutim, on je pripremao naročite uređaje da preciznije funkcionišu kad zatreba. Lunova stara kola bila su obojena naročitom smesom, koja je pod uticajem hemikalije, poprskana kroz nekoliko naročito podešenih i nevidljivih rupica, menjala boju. Za nekoliko sekundi mogla su se od crnih pretvoriti u crvena ili siva, a zatim

u plava, ili u boju slonovače. Zavisilo je od vrste hemikalije, koja se upumpa. Tablice su se menjale na običan pritisak dugmeta.

Vozeći dalje, Lun poveća brzinu i skrenu iza ugla. Pričeka da vidi da li ga kola i dalje prate, pa opet skrenu i pusti u rad hemijske uređaje, a ujedno promeni broj kola. Naglo zaustavi među parkiranim kolima. Još u hodu beše prebrisao lice, skinuo naočari i stavio beretku na glavu. Sad svuče tamni sako i baci ga iza sedišta.

Tek što beše obavio sve te munjevite radnje, svetlosiva kola se pojavila iza ugla. Vozač se osvrtao, očito zbunjen, smanjivši brzinu. Prođe pored mnogih parkiranih automobila duž Old Čerč Strita, ali na Lunova kola i ne pogleda više nego na ona koja nisu ličila na malopredašnja. Lun krenu tek kad siva kola odmakose. Pre toga beše zabeležio njihov broj i sada ih je pratio.

Video je kako vozač zaviruje u ulice sa desne i leve strane, skreće ukrug i opet ide Old Čerč Stritom, Konačno poveze brzo prema istoku kroz Soho. Lun ga je pratio.

Sivi automobil se zaustavi pred jednom zgradom. Vozač otrča do vrata i u jedno sanduče ubaci listić papira, a zatim krenu dalje. Lun zapamti broj kuće i sandučića, pa nastavi da vozi za sivim kolima. Iz Bradvik Strita, gde beše ostavio poruku, vozač sivih kola je vozio ka Nju Oksford Stritu, a zatim nastavi širokim putem ka Lajtonu. Saobraćaj je postajao sve gušći i Lun se tome obradova, je je bio sigurniji da ga neznanać neće primetiti.

Praćenje se završi na kraju Lajtona, gde su počinjale one usamljene kuće za izdavanje i poneka veća vila. Siva kola se zaustaviše pred jednom kapijom, pored koje je bio i ulaz u garažu. Vozač je baš otvarao vrata garaže kad Lun prođe. Lepo je video lice mršavog čoveka, koje se moglo opisati kao trougla-

sto. Široko čelo nad malo spušte-
nim obrvama stajalo je u nekoj nes-
razmeri sa uskim vilicama i šilja-
tim završetkom brade. Oko očiju je
imao modre kolutove, kao da je ban-
čio.

Lun iskoristi priliku i pritisnu
dugme već podešene panoramske
kamere. U retrovizoru vide kako
nepoznati utera kola u garažu.

Uskoro se moramo sresti, gospo-
dine Trouglasti, pomisli Lun i zau-
stavi kola na jednom usamljenom
mestu pored malog parka. Neko-
liko minuta kasnije njegova kola su
imala nekakvu prljavo sivu boju i
novi broj, a on izgled ridokosog i
pegavog momka sa ožiljkom preko
desne jagodice.

Lun zaustavi pred kućom u koju
je malopre ušao nepoznati. Izide i
pride kapiji. Na poštanskom sandu-
čiću pročitao samo jedno ime: Roj
Rejsi. Lun pozvoni i sačeka. Niko
nije odgovarao, ali Lun je bio upo-
ran. Tada se po šljunku začuše ko-
raci. Kroz ornament od kovanog
gvožđa Lun ugleda novo lice. Bio je
to snažan čovek opuštenog lica,
kakvo imaju kockari koji se trude
da zadrže izraz ravnodušnosti, pa
im to pređe u naviku.

– Šta želite! – upita osornim gla-
som.

Lun je u džepu imao već sprem-
ljenu i obrisanu tabakeru, koja je
bila od novog zlata, i ukradena ma-
lim topazom na dugmetu za otvara-
nje.

– Ja sam inkasant vodovoda...

– počeo on vadeći tabakeru.

– Zar se u ovo vreme dolazi? No-
site se do đavola! – naroguši se
mrzovoljni delija.

– Oprostite! Nisam došao zbog
naplate. Prolazio sam... Tu, pred
vratima našao sam, ovu tabakeru
– najuslužnijim i najponiznijim
glasom reče Lun. – Mora da ju je
neko ispustio vadeći ključeve, i to
baš pred ovom kapijom, ili gara-
žom.

Mrzovoljni se zainteresovao i
pruži ruku ka tabakeri, koju je Lun

držao za određeni ugao. Uzevši ta-
bakeru, nepoznati je otvorio. U njoj
su bile još četiri skupe cigarete i
nekakav listić papira. Na njemu je
pisalo: »Večeras u dvadeset i jedan,
Ketlin«.

Moja nije... Ali, pričekajte – odv-
rati nepoznati, pošto pogleda žig
koji je označavao da je tabakera
zlatna.

Ode, zatim, u kuću i posle dva
minuta umesto njega dođe čovek
koji je pratio Lunova kola.

– Gde ste to našli? – upita on
Luna, otvarajući kapiju.

– Prolazio sam, gospodine... Za-
blistalo je nešto na svetlu... Ja sam
išao da pogledam šta je to sa prik-
ljučkom u šahtu sedamnaest, za
stan gospode... – pričao je Lun.

– Sve me to ne zanima! Kutija
nije moja, mada bih je rado zadr-
žao, jer je zlatna i vredi najmanje
dvesta funti – osmehnu se nepoz-
nati.

– Šta da radim s njom, gospo-
dine Rejsi? – upita Lun.

– Otkud mi znate ime? – sumnji-
čavo upita čovek.

– Pa ovde... Možda sam pogre-
šio. Oprostite – odvrati Lun, »zbu-
njeno« gledajući ime koje je pisalo
na sandučetu za pisma.

– Ah, tako... Znae šta, mladiću.
Lepo vi bacite poruku od Ketlin,
popušite cigare i zahvalite bogu što
vam se osmehnula sreća da nadete
ovakav komad zlata. Ja se razum-
mem u ovakve stvari – zaključio
Roj Rejsi.

Lun uze tabakeru opet sa dva
prsta, kao da će ga zlato opeći, i
upita:

– Smem li to da učinim? Ako
pokušam da je prodam, pa me poli-
cija nekako šćepa?

– Najbolje je nemati posla s poli-
cijom. Zato tabakeru gurnite du-
boko u džep – smejući se odvrati
Rejsi.

– Ipak... – htela Lun da nastavi
razgovor.

– Idite do đavola i ne budite bu-
dala! – već nervozno odvrati Rejsi.

– Oh, gospode, kakvih sve ljudi nema na ovom svetu! Trebalo je da zadržim tu stvarčicu – gundao je odlazeći i zalupivši vrata.

Lun ga pozva kroz kapiju:

– Gospodine Rejsi, poslušaću vas! Bar dve godine je neću prodavati. Ali ako mi se tada nešto desi, hoćete li svedočiti da sam je pošteno našao?

– Smučice mi se od vas! Nema razloga da se plašite – odgovori Rejsi.

Lun se vrati svojim kolima i, zadovoljan, krenu. Kad se odvezao nekoliko ulica dalje, zaustavi kola i maramicom izvuče tabakeru. Obrisa ugao za koji ju je hvatao, pa je pažljivo zavi i smesti je u džep. Navuče zavese i otvori spremište iza naslona. Izvuče prepodnevno odelo, obrija se naročitim aparatom, koji se priključivao na automobilsku bateriju, popravi pege na licu i osmotri ridu boju svoje kose da se negde nije pojavila njegova prirodna, tamna i proseda. Bio je zadovoljan svojim izgledom, pa poveze natrag, u centar grada.

Uskoro se nađe pred stanom reportera Artura Markinča. Bio je radostan što će sresti starog poznanika. Voleo je tog čoveka osvedočenog poštenja i spremnog da zapadne i u krupne neprilike da bi isterao načistac neku istinu. Bilo je prijatno naći se u domu novinara, čija je žena, čitljiva i mirna, ali neodoljivo ljupka Meri znala da dočeka gosta srdačno kao i Artur.

Kapija beše otvorena, jer su stanari već odlazili na posao. Lun se pope na drugi sprat ne koristeći lift i pozvoni. Otvori Meri Markinč i ljubazno upita:

– Šta želite, gospodine?

– Hteo bih da vidim Artura. Taj mangup Kroki se ne javlja prijateljima. A vi, Meri, ne poznajete ih – reče Lun smejući se i uživajući u zbunjenosti domaćice.

– Zaista ne mogu da se setim... Glas... I nešto... Kako mogu...? –

mucala je videći kako se Lun oslanja na okvir vrata.

– Nekad tako pronicljiva Meri Šatl, kao gospoda Markinč je izgubila moć zapažanja – šalio se dalje Lun. – A da li je veliki reporter kod kuće?

– On još leži, ali će odmah ustati. Ipak moram znati ko nas je udostojio svojom posetom – sad već smirenije reče Meri.

– Oh, pa vi imate prsten na ruci. Kladim se da na njemu sa unutrašnje strane piše, istina čitljivo samo kroz povećalo: »U znak zahvalnosti, Donald« – skoro je šaputao Lun.

– Oh, vi... – jedva izusti Meri.

Zatim zgrabi Luna za ruku i uvuče ga kroz vrata. Potpeticom ih gurnu i ona se zatvoriše. U istom momentu mu se obesi o vrat. On je poljubi u čelo i zagleda joj se u lice.

– Sve ste lepši, Meri. To znači da stvari stoje kako treba – reče on zatim.

– Oh, kako ste me obradovali! Arture, ustaj, imamo najdražeg gosta! – vikala je gurnuvši vrata spavaće sobe i odmah zatim druga, sobe za dnevni boravak.

Artur je već bio u pantalonama, ali go do pojasa i baš je držao košulju u ruci, kad Lun uđe i stade na prag.

– Ko ste vi? – upita on malo začuden ispustivši košulju.

– »O poeta, canta lunam et stellas!« – reče Lun Markinčovu omiljenu latinsku rečenicu. – No, ipak treba poznavati starog druga i kad mu se izgled promeni. Ili treba opet da nađeš žabu u džepu?

Markinč poskoči i pritrča. Onako go zgrabi i zagrli Luna. Dugo ga je drmusao i skoro ga svali na krevet.

– Donalde, dragi čoveče! Ne mogu da verujem! Ovo je srećan čas! – uzviknu.

– Hajde, oblači se i dolazi! – odvrati Lun i pljesnu ga po golim leđima tako da se prsti ocртаše.

– Meri, jesi li ga poznala? – upita Markinč sav sijajući od zadovoljstva.

– Već sam se pozdravila... I nisam brojala poljupce – odvrati ona. – Ali on me uvek ljubi u čelo. Možeš li ti da shvatiš to? Jednom ću se naljutiti.

Svi su se smejali. Lun oseti nekakav čudan mir i čistotu ovog doma. Sede u udobnu fotelju gledajući kako Artur popravljajući košulju i zagleda ga.

– Zar ne bi mogao... da izgledaš malo manje... manje rid? – reče on.

– Pa i mogao bih – nasmeja se Lun i pođe u kupatilo.

Vrati se umiven i oprane vlažne kose. Sada je opet bio onaj Arturu poznati i toliko dragi Donald Sikkert.

– Uvek se sećam našeg prvog susreta. Šta sve nisam našao u džepovima posle pokušaja da dobijem intervju! Oh, opsenaru! Pa nismo se videli više od devet meseci. Kud si nestao? Ti prosto ostavljaš ljude da te se preterano zažele, i počnu da tuguju. A onda dodeš... – pričaio je Artur.

– Pusti ga sada. Treba da osuši kosu – umeša se Meri donoseći aparat i ukopčavajući ga iza Luna.

– Postaću razmažen – nasmeja se Lun i prihvati aparat.

Meri nestade u kuhinji, a Artur donese piće. Počinjalo je malo slavlje.

– A gde je Makferson? Uzeleo sam se i tog starog medveda – upita novinar.

– On je negde oko Australije. Naterao sam ga da malo proveze svoj brod. A ima i gnjuračku ekipu. Treba izvući nešto sa starih galijana na morskome dnu. Ali doći će već sutra, jer sam ga pozvao – odvrati Lun.

– Šta se dogodilo? Znam da Makfersona zoveš kad počinje neka gužva. Obećao si mu i to je bio jedini način da ode na more, bez koga kao da nije živ – interesovao se Markinč.

– Sve ću ti reći. Treba mi i tvoja pomoć – odvrati Lun.

Ali tada ih Meri pozva da doručkuju i razgovor skrenu na Džejn i mnoge zajedničke uspomene.

VI

Čim dobi detaljna obaveštenja od Luna, Artur Markinč pozva svoju redakciju i izdiktira članak za vanredno izdanje. Naloži da se pronadu fotografije ubijenog inženjera, snimi kuća u kojoj je stanovao i zatraže detalji od policije. Ovo poslednje bilo je samo pokriće u slučaju da policija ili Intelidžens servis pokušaju da i dalje uskraćuju informacije.

– Imaćeš neprilika – zavrte Lun glavom.

– Ne plašim se toga. Jednom se i ja moram poslužiti tvojim načinom. Skloniću se i malo maskirati, da me ne dobiju u ruke dok se stvari ne razjasne – odgovori Markinč i počeo da se sprema.

Za to vreme Lun vrati svoj izgled ridokosog i njih dvojica napustiše novinarov stan. Markinč je već bio najavio posetu privatnom detektivu Ediju Kenfordu.

Nadoše ga u njegovom birou. Nije znao da će se novinarom doći i Lun, ali dolazak reportera je za plavokosog i okretnog Kenforda bio dovoljan razlog da odloži sve druge poslove. Dočeka ih nasmejan. Jamice na obrazima, plave oči i lepo lice – sve se to beše pretvorilo u jedinstven i nedoljiv osmeh. Ali već posle dve reči on prepoznaše Luna i prosto nije znao šta da kaže. Jedva ispusti Lunovu ruku, kao da je želeo da se uveri da je to zaista čovek od krvi i mesa.

– Znači, pozivate i mene u neku novu igru? Šta treba da uradim? – upita već u groznici oduševljenja.

– Moraš što pre saznati čiji su otisci na ovoj tabakeri – odvrati Lun i pruži mu zamotuljak.

– Pod kojim izgovorom da tra-

žim tu uslugu policije? – upita detektiv.

– To je tvoj posao. Ne sme se znati da je vezan za mene i Artura – odvrati Lun.

– Izmisliću priču... Na primer, ovako: jedan moj klijent je pokraden. Sumnja se na člana porodice i vlasnik ne želi aferu... Ostala je ova zlatna tabakera i ja sad želim da proverim nije li u kući ipak bio neko poznat policiji – izloži detektiv.

– A kada budu zahtevali da ipak kažeš o kome se radi? – upade reporter.

– Reći ću da je nakit pronađen i da krađe nije ni bilo – bezbrižno odvrati Kenford.

Uskoro izadoše i dogovoriše se da će Lun zvati telefonom i saznati o kome se radi. Zatim se razidoše.

Lun odveze Markinča do taksi stanice, jer se ovaj nije više smeo služiti svojim kolima. Na ulici su prodavci izvikivali naslove njegovog novog članka, o svirepom ubistvu i sumnjamo da je to još jedno delo špijuna.

Bližilo se podne kad Lun uđe u svoje glavno sklonište i spusti se na počinak. Brzo zaspa. Probudi ga muzika uključena automatom, koji mu je služio umesto budilnika. On se brzo obuče i opet izide kao rido-kosi momak u sportskom odelu. Uđe u javnu govornicu i pozva Kenforda.

– Već dva sata te čekam da pozoveš – javi se detektiv. – Iza onih otisaka stoji čitava priča...

– Šta si saznao? – upita Lun

– Jedni otisci su nepoznatog čoveka, ali drugi je dobro zabeležen.

– Je li to neki Rejsi?

– Ne, čoveče! To je Markus Lokijer, bivši kapetan avijacije. To je jedan prljav tip. Kao vojni avijatičar bio je u Nemačkoj. Tamo je umešan u krađe vojnog materijala, pa je premešten nazad u zemlju i primoran da podnese ostavku. Kockar je i uopšte čovek bez časti. Bio je opet

umešan u nekakvo krijumčarenje. Pilotirao je za sumnjivu kompaniju. Kada je trebalo, pre godinu dana, da ga zgrabi policija, on je već bio na spisku onih koji su se javili da služe u Kongu na strani Čombea – izlagao je Edi Kenford.

– Šta se zna o njemu sada? – upita Lun.

– Skoro ništa. Proključio sam da je njegov dosije uzimao neki major Olifant iz Intelidžens servisa – zaključio Edi Kenford.

– To sam i očekivao. Sad sam siguran da to nije bio neko iz Olifantove grupe, nego s one druge strane – zadovoljno dodade Lun i pozdravi se, pa spusti slušalicu.

Dugo se mučio dok dobi majora Olifanta. Kad mu ga konačno pronađe, on se javi kao dr Grant. Govorio je onim staračkim glasom.

– O, to ste vi, profesore! Radujem se što ste se javili. Već sam vas tražio u vašem stanu, ali vi niste dolazili. Hteo bih da vas vidim. Veoma je važno i nadam se da me nećete odbiti – govorio je major.

Lun časak razmisli, a zatim odgovori:

– Veoma sam umoran. Biću kod kuće za jedan sat. Inače sam hteo nešto da vas pitam – zaključio Lun.

Odmah zatim uđe u svoja kola, promeni izgled svog lica i ruku, a zatim promeni odelo i odveze se do blizu stana na Kanington Ovalu. Kola ostavi u Voksal Stritu, a zatim pešice priđe velikoj šestospratnici.

Već kod ulaza primeti jednog čoveka, koji je tobože posmatrao izlog radnje koja prodaje opremu za kriket, ali je držao na oku sve one koji su ulazili u zgradu.

Dakle, major Olifant nešto muti, pomisli Lun. To uverenje naraste kad primeti još dva agenta kako sede u holu pansiona na njegovom spratu. Ali Lun bezbrižno potraži ključ, otvori stan i uđe. Već na prvi pogled utvrdi da je neko pažljivo preturao po stanu. Osmotri iza zavese i vide da na susednom balkonu sede dva čoveka, koji su s

mukom skrivali da gube strpljenje i da nešto očekuju. Pa on je mobilisao sve snage, osmehnu se Lun. Sada je znao da najmanje deset ljudi vreba na njegov stan sa svih strana. Zato užurbano pripremi neke stvarčice. Pod tepih gurnu nekakve pljosnate ampule i načini red u džepovima. Tada odjeknu zvono.

On otvori vrata i ugleda majora Olifanta. Pratila su ga još dva čoveka, čiji letnji sakoi nisu mogli da sakriju velike revolvare od iskusnog Lunovog pogleda.

– Dobro došli u stan starog samca. Bojim se da nemam dovoljno pića, jer sam očekivao samo vas – osmehnu se Lun.

– Moji momci ne piju ništa osim mleka – takođe s osmehom odvrati major.

– O, odlično! Mleka imam. Istina, neko je baratao po mom frižideru, pa ga nije dobro zatvorio. Da sam izostao još koji dan, ovde bi smrdelo. Propalo bi mi i mleko i meso – govorio je Lun zatvarajući vrata i mimoilazeći se sa agentima.

– Koliko se sećam, tamo nije bilo ni mesa ni mleka – nasmeja se Olifant.

– Dakle, to ste vi malo zavirivali ovuda? – zaključio Lun, ali tonom pitanja.

Major se zagonetno smešio, ali ne odgovori. Dade znak momcima da se smeste u holu, a on uđe sa Lunom. Čim sedošu on počeo razgovor:

– Hteli ste nešto da me pitate – reče pažljivo posmatrajući Luna.

– Znate, ja ponekad slušam priče nekog kolege iz policije. Kažu da ste uzeli dosije izvesnog Markusa Lokijera. Je li to u vezi sa smrću nesretnog Tejlora? – odvrati Lun postavljajući pitanje kao da je ono sasvim obično.

– Vi ste već daleko odmakli – osmehnu se major.

– Ne razumem – reče Lun mirno.

– Razumete vi mnogo – opet se osmehnu major. – Ali reći ću vam. Taj Markus Lokijer je nestao. Viden je u društvu sa Redžinaldom Morrom. Zanimljivo je i to da je izvesni detektiv Kenford zbog neke kraće tražio proveru nekih otisaka. I, slušajte čudo, oni su Lokijerovi. Šta kažete na to?

– Vrlo zanimljivo – primeti Lun.

– Ima još zanimljivosti. Na primer, reporter Markinč je izbrbljao sve o smrti inženjera Tejlora i štampa prosto strelja na nas i policiju. A Markinč sve zna, kao da ste mu vi pričali – nastavi major.

– Trebalo bi čuti otkud mu sve to – reče Lun.

– Dobra ideja! Ali njega nema. Nestao je bez traga. Šta kažete na to?

– Čuo sam da je to vražji momak – osmehnu se Lun.

– Imam još novosti. Malo sam tragao i svetla su se upalila! Vi ste bili učitelj jednom izuzetnom čoveku, nekom koga niko nije uspeo imati u rukama. Pogadate li na koga mislim?

– Ne. –

– Sećate se priče o darovitom, ali van zakona stavljenom Lunu, kralju ponoći.

– O, pa da! Znali smo ga pod imenom Donald Sikert. To je bio nesrećan, ali vredan mladić – odvrati Lun.

– Vidite to me je nateralo da malo pogledam stvari oko vas, doktore Grante. Iznenadilo me je da ste se oporavili. Lekari su vam proricali samo nekoliko meseci života – govorio je major Olifant i u glasu mu je bilo nečeg samozadovoljnog.

– Žilavi smo mi starci – reče Lun.

– Ali morate se pripaziti. Evo vam krv na usni! Šta se dogada s vama? – trže se major i pride Lunu.

Ovaj se ne pomeri i dozvoli da major zagleda njegovu usnu. Olifant pritisnu Lunovu usnu i otkri zube.

– Čudno je kako su vam zubi zdravi i beli – reče i nešto zveknu u njegovim rukama.

Trenutak kasnije Lun oseti kako mu oko ruku škljocnuše lisice. Major zatim sede nazad u svoj fote-lju.

– Šta vam bi, majore? Pa vi ste se oznojili! – smešio se Lun.

Major posegnu u džep da izvadi maramicu. Izvuče nešto meko i svi-leno, što je bilo dugačko. On je vu-kao i pred njim se gomilala hrpa svilenih, tankih maramica poveza-nih uglovima. Zurio je u Luna kao da vidi priviđenje. Instinktivno opipa pod pazuhom i ne nađe revol-ver. Pogleda u Luna i vide kako ga ovaj drži u rukama.

– To vam je uzalud! Moji ljudi su napolju, pod prozorima, na sused-nom balkonu, i svuda. Nećete um-aći – reče major, sada bez osmeha.

– To je bila samo mala šala – odvrati Lun i baci mu oružje.

Major vešto uhvati revolver.

– To je već pametnije... Ali ne shvatam kako ste mislili da smo svi u Intelidžens servisu i policiji sami početnici? – reče odahnuvši.

– Vredelo je videti može li se čovek pouzdati u vas da ćete uhvatiti nekog od tih špijuna. Javnost vas je zasula drvljem i kamenjem – odv-rati Lun.

– Iznenadio sam se da je sve išlo tako lako.

– Kako ste došli na ideju da se okomite na mene?

– Jutros sam otkrio da je dr Leon Grant bio težak bolesnik, a vi tako ne izgledate, iako bih se za-kleo da ste ipak Grant. A tada sam se setio da pogledan kod nekadaš-njeg zubara, navodno vašeg.

– Vi i to umete – uskliknu Lun.

– Da, umem! I znate li šta sam našao?

– Mogao bih se dosetiti, ako mi date malo vremena.

– Ne šalite se! Ovo je ozbiljna stvar. Dr Grant je imao slabe zube i nekoliko veštačkih, a vaši su naj-lепši koje sam video.

– Zar je moguće da niste čuli o novom načinu usadivanja zuba?! To je jednostavno. Eto, vaši su dobri, ali malo retki. Žene vole gušće, snažne zube. Mala operacija i vama su usadeni zubi po izboru...

– Znam da sa vama nije lako, ali ovog puta vam neće pomoći trikovi.

– Prvo ćemo vam skinuti šminku i belu boju sa kose, pa ćemo videti ko se krije ispod nje – prekide ga ma-jor Olifant.

– Zašto malo ne pogadate – nas-meja se Lun.

– Pogadao sam već. Kad sam čuo da je Edi Kenford naišao na otiske onog podlaca Lokijera, koji je viden sa Morom, setio sam se da je slavni detektiv veliki prijatelj još slavnijeg Luna, kralja ponoći...

– Pa vi umete da mislite! Divim vam se, majore! Zaista je taj Ken-ford imao neprilika zbog poz-nanstva sa Lunom.

– I još nešto! Artur Markinč je takode Lunov prijatelj. A on je napi-sao sve ono što ste samo vi mogli reći...

– Neka me đavo odnese ako ne-ćete reći da sam ja niko drugi nego Lun!

– Pogodili ste! Biće to velika sen-zacija. Markinč će zapenušati od besa pišući da je konačno Lun u rukama onih kojima je dužnost da...

– Baš ste smešni, Olifante! Pa ja ne poričem ništa – prekide ga Lun.

– Ali upozoravam vas da mi ski-nete lisice i da sarađujete sa mnom u hvatanju špijuna. Ja sam odlučio da osvetim svog prijatelja i vidim ko to hoće da se dokopa smrtonos-nog lejzera.

– Te brige prepustite meni – nasmeja se slavidobitno major.

– Neće biti šteta da porazgova-ramo pre nego učinite glupost – odvrati Lun i oči mu bljesnuše stro-gošću.

– Prvo ću pogledati kako vi u stvari izgledate. A posle ćete mi ispričati kako ste ušli u trag Loki-jeru – Nastavi major.

– Ne pristajem. Neću reći ništa, ako ne postupite obrnuto: prvo da vam ispričam, a zatim da vidite kako izgledam – reče Lun glasom koji je odavao rešenost da bude kako on želi.

– Verujem da nam možete praviti neprilike, a mnogo nam se žuri, Hoćemo tog Lokijera. Govorite Sikerte! – sad i sam ozbiljno odgovori major Olifant.

– Vidim da ste razumeli – osmehnu se Lun.

Zatim ispriča kako ga je neko pratio i kako se on pretvorio u pratioca. Naravno nije pomenuo maskiranje, tajne svog automobila i mesto na kome se nalazi Lokijer. Ne reče ni ime pod kojim se krije.

– Hoću da se vidim sa tim čovekom – zaključí Lun. – I zatim vam ga mogu prepustiti.

– Možda bi državni tužilac odustao od optužbe protivu vas, s obzirom na zasluge u nekoliko zaista znamenitih razbijanja zlikovačkih bandi. Ali pod uslovom da skrivate zlikovce i špijune, sumnjam da ćete uživati i malo naklonosti – zapreti major.

– Vi to nećete učiniti svom novom poznaniku – nasmeja se Lun.

– Obećavam da ću vas štititi ako mi sve brzo kažete – odgovori major. – U protivnom, samleću vas, Sikerte. Vi nikad niste bili u rukama ljudi kakav sam ja. Ne verujem da ćete izdržati dugo.

– Znam da vi činite stvari koje nisu kako treba. Gnječćete me na najsavremeniji način, toliko dok ne postanem ruševina, zar ne? – upita Lun.

– Ako nas primorate! A sad ćemo pogledati vašu izvanrednu šminku – odvrati major.

Lun ga pogleda čudnim pogledom.

– Vi to nećete učiniti... Vi to ne možete da učinite... Vi to nećete učiniti... – ponavljao je monotonim glasom.

– Ništa me neće sprečiti – odgovori major približavajući se polako i gledajući Luna pravo u oči. – Ne koristite svoje trikove!

– Sedite majore... Sedite i slušajte... Odmah ću vam sve reći... Sedite i slušajte – ponavljao je Lun.

Kao opčinjen major se vrati u stolicu. Oseti neku nemoć pred ovim čovekom.

– Vi ste shvatili. Treba da me slušate i da učinite kako vam kažem. Vi ćete me slušati... Treba da me poslušate...

Major klimnu glavom. Volja se u njemu gasila.

– Pozovite ljude i recite da ostanu ovde. Meni prebacite ogrtač preko ruku... Odvešćete me vi sami... Sasvim sami ćete me odvesti!

Lunove vezane ruke su se pružale prema njemu i lagano kružile ispruženih prstiju. Major je potvrdno klimnuo glavom. Hipnoza je bivala potpuna.

– Recite ljudima da paze na stan i uhapse svakog ko naiđe... A mene odvezite sasvim sami... Jeste li shvatili? – nastavljao je Lun.

Uskoro major ustade i kao u snu dode do vrata. Njegovi ljudi poskočiše i stadoše mirno. Radoznalo pogledaše lisice na Lunovim rukama i saslušашe naredenje. A tada major povede Luna, preko čijih ruku beše prebacio laki letnji ogrtač.

Sidoše do automobila. Major dade znak svojim ljudima napolju da ostanu gde jesu.

– Otvorite mi vrata – šapnu Lun.

Major posluša i sede za volan.

– Vozite polako – nastavljao je Lun da daje uputstva. – Još vozite... Sada desno... Zaustavite... Otključajte mi lisice...

Major Olifant je slušao. Malo su mu drhtale ruke, kao da se nešto u njemu bori.

Sada su sedeli u parkiranim kolima. Lun osmotri da li ih neko posmatra ili prati. Nikog nije bilo. Za-

tim se okrenu majoru i zagleda mu se u oči.

— Sad ćete mi ispričati dokle ste stigli u istrazi... Sve ćete mi pričati... Kako to da ste došli sami da me uhapsite? — pitao je zaključivši da je otpor nestao.

— Došao sam sam... Hteo sam da svi vide moj uspeh... Dovesti Luna velika je stvar... Zatovrio bih usta onoj zmiji, pukovniku Normanu Griftu...

— Ko je on?

— On je šef našeg kontra obaveštajnog odeljenja...

— Kakav je to čovek?

— To je jedna celava bilijarska kugla... Rumena, pronicljiv, dalekovid... Ali zmija... Jedino je uslužan sa Svinejom...

— Ko je Svinej?

— Pukovnik Veli Svinej... Američki kontraobaveštajac... On je dodeljen našem odeljenju, kao neki kontraobaveštajni konzul... Pedesetogodišnji bonvivan... On sve zna... Uvek je najpametniji... A samo zna da doteruje brkove, kvarcuje lice i zavodi lepe devojke...

— Učestvuje li u ovoj istrazi?

— Da, ali on je već sve »shvatio«... On zna da su »Rusi umešali prste«... Znam da koči naučnu saradnju sa američkim vojnim laboratorijama... Kaže da je Engleska preplavljena ruskim agentima...

— Šta ste vi lično saznali?

— Mislim da sam na tragu velikog otkrića... U arhivi smo opet pregledali sve kartoteke stranih špijuna... Pre trideset godina Nemci su imali mladog obaveštajca Jozefa Abraminka... Nestao je i više ništa... Ali ja sam, pomoću stručnjaka i merenja karakteristika, otkrio ko je on...

— Šta ste otkrili? Gde je taj Abramink?

— Pa, on je Redžinald Mor... Trideset godina je u Londonu...

— A sada?... Gde je sada?

— Nestao je... On je ubio kape-tana Elisona i poručnika Brauna...

On je ubio inženjera Tejlora... On zna ko je Čort...

— Šta još znate?

— Znam Luna... Znam da treba tražiti Lokijera...

Lun je ćutao neko vreme, a zatim naredi da se major premesti. Stavi mu lisice na ruke i poveze se do blizu svojih kola. Tamo se zaustavi, ali iza ugla.

— Sada se oslobodite... Opustite se i ne mislite na ono što smo govorili... Tako... Treba da se probudite...

Major podiže ruke i pogleda u lisice kao da se tek sada probudio.

— Šta ste učinili sa mnom?! — besno upita.

— Preporučujem vam da ne trčite za mnom više nikad. Jednom ćemo opet boksovati. Ali ja sada udaram brže i jače, nego nekad u klubu — odvrati Lun i izade.

Major htede da izide, ali pogleda lisice i nemoćno klonu na sedište. Morao je čekati da naide neki policajac i da ga oslobodi ovog ponižavajućeg položaja. Za to vreme mogao je da razmisli o svom susretu sa Lunom. Ali on nije mogao da shvati šta se to desilo u onom stanu i kako se našao vezan i daleko na ulici.

U njemu je kipeo bes. Zakleo se da će mu Lun platiti ovu šalu.

VII

Pukovnik Veli Svinej brijao se u svom luksuznom apartmanu Hotela Bansajd. Zagledao je brkove i opipao kožu oko očiju. Namesti svilenu pižamu oivičenu belim ispustom, kao da će sada prošetati kakvom modnom estradom. Zatim pozvoni kelneru i naruči da mu se donesu posebne flaše grejn viskija i molta, pa da sam može mešati svoj skoč.

Kelner donese flaše uz koje je na poslužavniku stajalo i jedno pismo.

— To je neko ostavio na recepciji za vas — objasni kelner.

Američki pukovnik prvo napravi skoč uzimajući veću dozu grejna, zatim dobro otpi, namesti se u fotelju i tek onda zagleda pismo. Posmatrao je svako slovo adrese, ivice pisma i 'na

kraju ga pažljivo otvori. Već kod prvih rečenica lice mu se izmeni i malo polede. Čitao je čudno pismo:

»Gospodine pukovniče,

Ova ponuda će vas začuditi, ali budite realni i ocenite stvar. Poznata vam je stvar sa planovima lejzera F. 300. Prilažemo fotografiju jednog dela plana, da biste se uverili da je original. Plan je već prodat, ali imamo fotografije. One vrede deset hiljada dolara, možda baš zato što znate šta sada imamo u rukama i šta je dobio naš »gazda«. Ako želite kupiti planove, spremite tu hrpu novca u apoenima ne većim od 10 dolara. Imaćete to pri ruci sutra u dvanaest časova i sastati se sa našim čovekom da preuzmete planove.

Oduševljeno vas obaveštavam da planove hoće da kupi jedan gospodin iz Nemačke. Licenca, ili neki drugi aranžman će vas koštati deset puta više, a možda i čitavo bogatstvo. Ima još mnogo kupaca. Ako umešate svoje engleske kolege, nećete ništa otkriti, a tada nećete imati ni kopiju planova.

Ne čudite se ovoj ponudi, ponavljamo još jednom. Ovo je dobar posao za vas. Vaš poštovalac, ako ne baš i prijatelj».

Pukovnik nervozno pogleda početak pisma, opet ga pročita i konačno se zagleda u njega. Bilo je očito da se o nečemu odlučuje. U tom momentu zazvoni telefon. Pukovnik se javi.

– Spremna sam, dragi. Dodi po mene

– ću se glas iz slušalice.

– Hej, draga, molim te... Imam jedan hitan posao. Večeras ne mogu doći – odvrati pukovnik.

– Ah, tako... Znači, nova je na redu?

– nastavlja je uzbuđeno ženski glas.

– Ali ne! Dajem časnu reč! Hitan posao i to iznenada. Budi kući oko dvadeset i dva časa. Doći ću k tebi...

– Ne, Veli! Neću biti kod kuće! – odvrati ženski glas i veza se prekide.

Pukovnik nešto opsova i brzo se obuče. Žureći dođe do kola i odveze se do svog biroa. Trebalo je odmah obaviti konsultovanje sa centralom preko okeana, a šifrovanje depeša bilo je zamoran posao.

Ipak u dvadeset i jedan sat Svinej je imao nalog: »Kupite robu i uputite je ovamo. Ne obaveštavajte suseda».

On odahnu, spali pismo i depeše, pa se uputi ka stanu svoje prijateljice, da uzbudljivo veče završi uzbudljivim susretom. Ali u stanu nije bilo nikoga. On

opsova i nezadovoljan pođe ka luksuznom noćnom lokalu.

*

– Ovo je nečuveno! Naređujem da se taj reporterčić pronađe i zatvori. Optužujem ga za ... za zabadanje nosa u državne tajne! A jeste li čitali sve ovo? – otrovnim i besnim glasom govorio je pukovnik Norman Grift.

Pred njim je u stavu mirno stajao major Olifant. On prihvati pružane novine i zbunjeno počeo da čita već pročitani članak Artura Markinča.

»Lun je stupio na scenu«, pisalo je krupnim slovima. »Pokušaj hapšenja tajanstvenog naučnika – Major Intelidžens servisa ne zna kako se našao vezan – Da li je Lun već na tragu špijunima?«, pisalo je u podnaslovima.

Majorovu pažnju opet privuče već poznati deo članka u kome je pisalo:

»... Otkriven je, a time i uništen, još jedan lik neuhvatljivog naučnika Donalda Sikerta. Istina, genijalni naučnik je i u sukobu sa zakonom, pa ga mnogi smatraju čudnim avanturistom. Njegove mnogobrojne avanture mogu se sabrati u pojednostavljen rezultat: likvidirao je desetinu gangsterskih, ucenivačkih i krijumčarskih bandi. U »grehe« mu se upisuje i to što se branio od mnogobrojnih ubica i pobedio ih u fer borbi. Ali zakon postavlja stvari na utvrđeni način i Lun je optužen već desetinu puta. Jedino nije bilo prilike da mu bude i suđeno...«

– Mene samo čudi što ovaj novinar nije već osuđen. Pregledao sam mnoge stare članke o Lunu. Pa Markinč mu je i stvarao slavu – reče Olifant.

– Da! I sada se podsmeva meni i vama. Vrat ćemo mu punom merom. Ostalim listovima dao sam podatke, koji bacaju sumnju i na Sikerta. Smrvicemo ga u gomili sa špijunima – povišenim glasom govorio je pukovnik.

On nije govorio u prazno. Neki listovi su već pisali o sumnjama:

»Lun je mogao osiromašiti. Zar nije lepa prilika dokopati se tajnih planova i zgrnuti hrpu novaca? On se mora naći pred islednikom da odgovara...«

– Tog čudaka moramo uhvatiti, »iscediti« i zauvek ukloniti, jer ne zna se kome, kada i kako će jednoga dana poslužiti! – nastavi pukovnik Grift.

– Učiniću sve što mogu. Sada znam da je zaista neobično opasan. On je hip-

notizer, opsenar, znalac mnogih tajni... Idući put biću oprezniji – odvrati major Olifant.

– Saradujte sa Skotland Jarđom. Oni najviše znaju o njemu. Proučite ga, tražite... Vi ste ga poznavali kao mladog. Zato i imate najveće šanse. Data vam je specijalna brigada od šezdeset iskusnih ljudi. Tražite! – naređivao je pukovnik i major se nije mogao oteti asocijaciji na lovca i njegovog psa, kome se naređuje: »traži«.

Dok je London brujao od komentara, uzbuđenja zbog neočekivane Lunove pojave i ogorčenja zbog špijunskih uspeha na štetu bezbednosti zemlje, Lun je obučen u mornarsku uniformu očekivao u krčmi kod Vulvičkog pristaništa. Kroz prozor prepoznade Makfersonov brod, koji je sada nosio zvučno ime »Tajfun«. Brod je pristajao, ali Lun ne pode ka njemu. Samo je motrio okolinu. Sve je bilo kao obično. Nekoliko mornara se iskrcaše sa torbama, što je bio znak da će brod ostati uz obalu duže vreme. To povrdi i način sidrenja i mesto koje beše zauzeo.

Konačno se na kapetanskom mostu pojavi nečija zdepasta figura. Lun poznade starog druga i radost ga obuze. Bio je to Samjuel Makferson, mornar beskućnik sa kojim je prošao kroz mnoge okršaje. Sam, kako su ga svi skraćeno zvali, nije bio star; tek je bio prešao četrdeset i petu godinu, ali ogrubelo lice, proseda gusta i kovrdžava kosa i suviše zbijena snaga činili su ga takvim da mu se moglo dati i šezdeset godina. Zbunjivalo je samo to kako se ta gromada od čoveka kreće nekom čudnom lakoćom.

Gledajući ga sada Lun se nasmeja. I sa ove daljine se videlo da je Makferson pustio bradu i brkove, što je veoma izmenilo njegov izgled.

Konačno se morski vuk spusti na palubu i side sa broda. Pode lagano obalom i skrenu jednom ulicom. Lun izide, sede u automobil i poveze na tu stranu. Neko vreme je polako vozio osmatrajući, a onda poveća brzinu, naglo stiže Makfersona i uz škripu kočnica stade do pločnika.

– Ulazi staro momče! – viknu Lun.

Makferson hitro poskoči, pritrča kolima, zakači malo vrata, ali se konačno

sruči na sedište. Lun poveze naglo povećavajući brzinu.

– Konačno si se setio svog starog Sama, ha! Milion mu meduza i starih morskih krava! Pa to si ti, dečaće! Stani negde! Moram te opipati, mornaru! – gundao je razvalivši usta.

Lun zaustavi na tihom mestu i Makferson ga zagrli.

– Živ si, zdrav?

– Jesam. Kako si ti izašao na kraj sa »Tajfunom« protivu oluja i okeana? – smeja se Lun.

– To je bio život! Sad ne žalim da malo sidem na majčicu zemlju. Lovili smo, gnjurili, plovili... Tako mi Neptuna i svih nedužnih morskih ribica, to to je bio dobar posao. Tvoje karte su nešto značile. Za onu hrpu španskih zlatnika mogao bi čovek nabaviti celu flotu za lov ne kitove – pričao je Makferson.

– Sledeći put ćeš na kitove – odvrati Lun i opet krenu kola.

– Slušao sam radio i čuo sam da te pominju. Zakuvao si nešto protivu špijuna, ha? – interesovao se Makferson.

– Čim se odmoriš, biće posla – odvrati Lun.

– Trista trideset i tri mu morske krave, pa ja sam ležao, dok je »Tajfun« grabio ovamo ka severu. Daj odmah da nekog lupimo po njušci! – uzviknu Makferson.

– Onda, bradu i brkove dole! – doviknu Lun smejući se i zaustavi, jer bejahu stigli do neupadljivog ulaza kod podzemne železnice.

Vrata garaže se automatski zatvoriše za automobilom i oni prodoše do Lunove bašte. Makferson sve pogleda. Sa lica mu je blistalo zadovoljstvo što je opet na mestu koje je, posle broda i mora, smatrao svojom kućom. On šmrknu i zaključa.

– Džejn je bila ovde. Osećam njem miris. Pričaj mi o njoj – reče sedajući.

– Ona je dobro. A sada: brijanje, pripreme i da krenemo. Oko ponoći bih hteo da posetimo jednu jazbinu – odvrati Lun.

Bilo je prosto neverovatno kako se Makferson brzo oprašta sa svojom iznegovanom bradom. Prvo je grubo saseče makazama, a onda se nasapuna i obrija. Frktao je kao morž perući se, a onda se strpljivo predade Lunu, koji mu brižljivo bocnu lice na šest mest. Malo svrabeža i ta mesta lako natekoše. Lice mornara se znatno promeni.

– Sta činiš od moje lepote? – upita Makferson glasom koji je obećavao suze.

– Za nekoliko sati će se sve izgubiti. Ali ovakvog te neće niko poznati – odgovori Lun.

Svoje lice Lun samo premaza nekom tečnošću, koja je mirisala na orahovinu, a zatim pokvasi kosu. Kosa izgubi pro-sede vlasi, a lice postade tamno kao u meleza. Dok se Lun spremao, Makfer-son je čistio svoj »džepni top« kolt veli-kog kalibra od koga se nije odvajao već godinama.

– Kad ćeš promeniti tu gvožduriju?

– upita Lun.

– Ne verujem u te automate, priguši-vače i tričarije. A ovim i bolje pogađam. Dobro je kad grmne ovaj moj prijatelj – odvrati on nežno gledajući oružje.

– Da, kad opališ, pola Londona probu-diš – nasmeja se Lun, ali ostavi da mor-nar ponese svoje omiljeno oružje.

*

Bližila se ponoć kad se nadoše blizu vile u kojoj se skrivao tobožnji Roj Rejsi, odnosno pilot Markus Lokijer. Osmo-triše je i obidoše. Ograda je bila zidana i završavala se metalnim šiljcima oplete-nim bodljikavom žicom. Bilo je teško preći tu prepreku visoku preko pet me-tara.

– Ja ću napred – šapnu Makferson dok je Lun vešto nabacio lestvice od pro-zirnih konopa i naročitih plastičnih prečki.

Teški mornar se začudo brzo i lako uspe na vrh zida i provuče ruku među šipke. Uhvati se jednom rukom za šipke na jednoj, a drugom na drugoj strani i povuče. Začu se lako dahtanje i Lun prema nebu vide kako se šipke nećujno uvijaju. Makferson zatim side i Lun pomače lestvice udesno za jedan metar. Mornar opet ponovi svoje razmicanje šipki, Kad side šapnu:

– Ti ćeš lako proći, ali ja bih se mo-gao i zaglaviti.

– Pokušaćeš tek kad ti ja dam znak. I tada podigni lestvice – odvrati Lun

S malo više muke prođe i Makferson, pa zagaziše po zapuštenom vrtu. Šiblje je bilo gusto, a trave visoke, pa su sporo napredovali.

U dvorištu nije bilo nikoga. Tek kad se nadoše na uglu zgrade, blizu ulaza, primetiše čoveka koji je sedeo na nekak-voj stolici za ljuljanje. Nije mu se moglo

prići, jer je prostor oko njega bio posut krupnim belim šljunkom.

Lun izvadi neku cevčicu i sa više od dvadeset metara nanišani. Ču se jedva čujan zvuk kao kad leti komarac. Čovek se ne pomače. Lun ponovi gađanje i vide kako se čovek pljesnu dlanom po uhu i vratu, kao neko koga je bocnuo koma-rac. Pričekaše nekoliko trenutaka. Čo-vek se primiri i nešto lupnu.

– Hajdemo. On spava čvrstim snom – šapnu Lun.

Pridoše i Lun poznade onog koji mu je otvorio vrata prilikom poduhvata sa tabakerom. Pred njim na šljunku je bio veliki revolver sa prigušivačem dugim najmanje četrdeset santimetara. Lun ga zadenu usnulom za pojas.

– Kad se probudi, neće ni znati da je neko bio ovde – šapnu Lun.

– Da ga mlatnem šakom po vratu, pa da se više uopšte i ne probudi? – upita Makferson.

– Ostavi se zla bez nužde – odvrati Lun i pride kući.

Iznutra su se čuli muški i ženski gla-sovi. Lun se okrenu, opipa džepove ones-vešćenog stražara i nađe ključeve. Tiho otvori vrata i propusti Makfersona.

– Stoj tu i pazi – šapnu, a zatim sam pode na sprat.

*

Lun obide kuću i uveri se da nema ni-koga sem društva u velikom salonu. On otvori prozor jedne spavaće sobe i po ograđenoj terasi dođe do prozora sa-lona. Zastor na jednom mestu je pružao mogućnost da se soba osmotri. Na jed-nom niskom i čudno širokom podijumu bili su nabacani jastuci, a nekakva mate-rija slična krznu blistala je po čitavom podijumu.

Lun prepoznade Lokijera, koji je ležao go do pojasa i oslonjen na veliki zlatno-žuti jastuk. U uglu podijuma sedela je lepuškasta devojka neuredne kose i u providnoj kratkoj košuljici za spavanje. Ona je plakala.

Malo dalje, na velikoj fotelji sedeo je čovek upalih, svetlih očiju, preterano vi-sokog čela, koje se produžavalo u ogo-ljeni prednji deo temena i brkova pot-kresanih tako da su podsećali na slepog miša kad se uhvati za stenu. Otuda su dopirali zvuci muzike i pred čovekom se pojavi još jedna devojka.

Bila je to tamnoputa lepotica. Visoko uzdignuta crna kosa bila je vezana zlat-

nom trakom. Oko vrata je imala koralnu ogrlicu sa koje su visili nizovi koralala i milovali je po prsima. Na sebi je imala mali kostim iz dva dela načinjen od crne materije posute nekakvim blistavim tačkicama svih boja. Ona je po taktu igrala orijentalnu igru kukovima. Njeno tamnoputo telo odavalo je onu izazovnu lepotu afričke meleskinje sočnih usana i belih zuba.

Lun nehotično zastade. Igrala je sa toliko veštine i vatrenosti da je bilo sigurno da nije obična igračica. Mnogi noćni lokali bi se otimali o takvu plesaćicu. Nepoznati ju je gledao sa očitim uživanjem.

Osmotrivši okolo Lun se saže i otpuza do otovrenog prozora, koji je očito vodio u drugu, susednu sobu. On je bio opipao njena vrata, ali su bila zaključana. Sada proviri kroz prozor. Ispod vrata od salona prodiralo je malo svetlosti i bilo je vidno. U sobi nije bilo nikog. Jedan ležaj je bio u neredu, a iza njega se videla naslonjena mašinska puška.

Ušavši Lun se kretao polako. Pride vratima i kad ču da je u salonu povišen zvuk muzike, ali i plačni glas jedne devojke u isto vreme, on opipa vrata. Malo ih odškrinu i vide da je u ovom delu salona slabo svetlo. Lun ih još malo otvori. Podvrnu ivicu zastora da vrata sama ne lupnu, pa poče da posmatra.

Igračica je za časak prestala da igra, uzela čašu i ispila je odjednom. Zatim pokupi nekoliko ploča i stavi ih umesto dotadašnjih, na automatski gramofon.

— Ja neću više ovde... Neću da živim kao zatvorenica! — plačnim glasom je govorila devojka na širokom podijumu.

— Ne budali, Linda! Ugledaj se na Junis. Ona se ne sekira. To će trajati možda još desetak dana, a onda ćemo otputovati — govorio je Lokijer.

— Uvek obećavaš... A samo me napijaš i ismevaš... I noćas sam pijana... Ti si gad... Svinja si ti, Lokijeru... — pijanim glasom je cvilela devojka.

— Ne pominji to ime! — opomenu je tobožnji Rejsi.

— Ne tiču me se tvoje prljave tajne... Devet dana u podrumu... I taj tvoj gadni Kliv... — cvilela je i dalje devojka.

Igračica pojača muziku i sada nesigurnije, ali još uvek rutinski i izazovno nastavi da igra. Njen partner je pružao ruke da je uhvati sedeći, ali ona je izmičala i sve bestidnije izvodila neki trbušni ples.

— Tako govoriš čim se napiješ, a kad ti ne dam piće, onda moliš. Nećeš dobiti

više ni čašice — nastavljao je Lokijer razgovor sa Lindom.

— Jesam, pijana sam... Kliv nas je obe napio, kad vi niste bili tu... I silovao nas... Meni je odvratno! On me i zaključava u tu odvratnu podrumsku rupu — govorila je ona dalje udarajući šakom po podijumu ispred svojih kolena.

— Lažeš! Kliv to ne sme učiniti! Pijana si i lažeš! — trže se Lokijer.

— Učinio je, prljavi gad... Prostački... Pogledaj! Jesi li me ti ovo ugrizao?... Kaži! Ovo je ona svinja! — nastavi Linda i u jednom trenutku otkri deo tela pored levog kuka.

Lokijer je zurio u nju, a zatim se okrenuo nepoznatom.

— Da mi nije neophodan mehaničar, Kliv bi zauvek digao šape sa mojih devojaka! — reče i uze čašu.

— Prestanite da gnjavite vas dvoje — odvrati nepoznati i posluži se tim trenutkom da uhvati Junis.

Ona mu pade preko nogu. Držala se za noge fotelje, a on je pokušavao da ustane.

— Ostanite na mestu! — ču se jedan glas iz polumraka.

Lun je stajao sa uperenim pištoljem.

— Ko ste vi i šta hoćete? — upita Lokijer.

— Došao sam da mi vratite Junis. Ona je moja devojka i sad sam je našao — izmisli Lun odgovor dok je prilazio budno prateći da se muškarci ne pokrenu.

— Ah, u tome je stvar — odgovori Junisin partner.

— On laže, gospodine Mor, laže! — odvrati devojka. — Nikad ga nisam videla.

— Setićeš me se Junis! — odvrati Lun.

— Odmah ćeš ići sa mnom.

— Povedite je slobodno — osmehnu se Mor, jer to je očito bio on, a devojka je pomenula njegovo ime.

— I povešću je — nastavi Lun i dalje prilazeći.

— To nije razlog da pretite oružjem. Popijmo nešto, pa vodite devojku — reče Mor.

Lun zavuče ruku u džep i uze jednu stvarčicu.

— Ne poznajete me vas dvoje. Pogledajte onda ovo — reče i baci im nekakvu kutijicu.

Junis se i sama nakloni nad kutijicu dok je Mor radoznalo otvarao. Lun je sada bio okrenut ka Lokijeru i prilazio mu pažljivo. Ovaj se obazre, pa pogleda

ka Moru, kao da očekuje da on sada skoči Lunu na leđa. Ali Mor i Junis behu nepokretni. Ona beše skliznula preko njegovih nogu, a on je klonuo u fotelju sklopljenih očiju.

– Neće ti pomoći, Lokijeru. Oni privremeno spavaju. U kutijici je bio samo čarobni san – osmehnu se Lun.

Linda se beše oslonila rukama o prostrirku. Kosa joj je u neredu padala, a grudi podrhtavale.

– Ko ste da ste, spasite me od ovog gada! Drži me zatvorenu! – molila je devojka.

U tom trenutku Lokijer skoči i baci se u polumrak, ali Lun ga stiže i oni se uhvatiše u koštac. Mršavo Lokijerovo telo je bilo izvanredno žilavo i on se skoro ote. U rukama mu se nađe teška flaša i on zamahnu prema Lunu, ali ovaj se izvi i njegova pesnica pogodi Lokijera, koji zatetura i ispusti flašu. Drugi udarac ga baci nazad na ležaj.

U tom momentu nešto grunu u vrata i Lun vide kako Makferson upada stisnutih pesnica.

– Sve je kako treba, Seme – javi se Lun i popravi odelo.

– Eh, uvek završiš posao pre nego što stignem. A tako sam se nadao da će biti »posla«. Već devet meseci nikog nisam cepnuo šakom – žalio se Sam.

– Poveži ih sve i donesi onog odozdo. Zove se Kliv – reče Lun.

Uskoro je u kući bila tišina. Makferson je čuvao pohvatane i onesvešćene ljude. Jedino je Linda bila pri svesti. Ona je pijanim, ali zadivljenim pogledom gledala Luna.

Pretraživao je kuću. U podrumu otkri teška metalna vrata i iza njih prostoriju bez prozora, i svu od livenog betona. Dva ležaja i nešto stvarčica pokazivali su da tamo spavaju devojke. Bilo je očito da ih zločinci drže sklonjene i zatvorene.

U prizemlju je bila kuhinja, trpezarija i jedna soba u kojoj je verovatno spavao Kliv. Na zidu beše fotografija na kojoj je bio Kliv u mehaničarskom kombinezonu kod aviona i sa mehaničarskim ključem u ruci. Svuda je bio nered, što je gorovilo da ovde odavno niko nije spremao.

Lun se vrati na sprat. Tamo su bila još dva kupatila. Jedno beše zatvoreno i zaključano. Lun potraži ključeve gde god je pomislio da mogu biti, a zatim i u džepovima vezanih ljudi, ali ih nigde ne

nađe. Zato se posluži kalauzom i konačno otvori vrata. Okrenu prekidač. Upali se crveno svetlo. Kupatilo je služilo kao mračna komora. Lun potraži i drugi prekidač i prostoriju osvetli svetlo jake sijalice.

U kadi su bile velike posude u kojima su se još ispirale fotografije crteža i planova. On ih pogleda i prepoznađe planove lejzera. Njegovu pažnju privuče veliki metalni orman na šifru. Bilo ga je teško otvoriti bez alata, a on nije imao ništa pogodno. Seti se da je u jednoj prostoriji u prizemlju video sanduk sa alatom. Otrča i donese ga, a zatim pozva Makfersona da mu pomogne. Zajedničkim naporima uskoro otvoriše orman. Bio je uredno spremljen. Razne kutije pune cigara, u kojima Lun poznađe prikrivene ubitačne cevi malog kalibra, ali velike probojne moći, bile su na jednoj polici. Na drugoj nađe filmsku kameru. Zagleda je i zadivljeno zazvižda.

– Zraci smrti – reče Lun mornaru i pokaza mu »kameru«.

– Devet mu hiljada babinih priča! Kakvi zraci smrti? Zar to stvarno postoji? – začudi se Makferson.

– Da, stari moj. Ovim su nedavno ubijena dva oficira Indelidžens servisa – odvrati Lun.

Dok je Lun posmatrao kameru i otkrivao tajnu njenog funkcionisanja, Makferson se vrati kod vezanih stanovnika kuće.

Lun ostavi čudno oružje i nastavi da traga. Nađe jednu torbu za spise i u njoj gomilu planova. Bili su to oni ukradeni od inženjera Tejlora i njegove fabrike. Njegovu pažnju zatim privuče jedna knjižica uvezana u kožu i s naslovom »Ledi Četerli«. Bilo je to zaista luksuzno izdanje i on ga stavi u torbu. Pri tome se nije mogao oteti pomisli da je čudno što nije našao ključeve od ove prostorije ni kod jednog od prisutnih.

Tražio je još neko vreme, a zatim se vrati, uze kameru, torbu za spise i nekoliko kutija smrtonosnih »cigara«. Zatim pode u salon.

Pride devojci i neko vreme ju je samo posmatrao, a zatim upita:

– Ima li još koga u kući?

– Nema. Svi ovi nitkovi su sada tu. Hoćete li me povesti sobom? – odvrati ona.

– Nećemo – odgovori Lun. – Jedino ako se uverimo da ne pripadaš ovima.

– Ja pripadam ulici, prostituciji... Ne znam gde sve ne pripadam... Ali ovamo

ne. Ako jednom budem mogla, prerezaću vrat ovom tipu – pokaza ona pokretom glave na Lokijera.

– Veoma ti se zamerio? – upita Lun.

– Obecavao je novac, bezbrižnost... Trebalo je da predemo u Pariz... I sve je lagao! Zatvorio me je ovde u podrum – odvrati ona i ponovo zaplaka.

– Da li je još neko dolazio ovamo? – nastavi Lun da ispituje.

– Ne znam. Dva puta je neko zvonio i nas su odmah terali u podrum... Inače nikog nisam videla...

– Dobro, videćemo šta će se dogoditi – prekide je Lun i pogleda na sat.

Razmisli nekoliko trenutaka, pa se odluči. Iznenada pride devojci i prinese joj nekakvu gumenu flašicu pod nos. Ču se lak pisak i devojka klonu. Beše i ona uspavana.

– Krećemo! Ponećemo Mora i Lokijera, a Kliv i devojke neka ostanu – reče Lun.

– Poneću ih sam, a ti doteraj automobil – odgovori Makferson i kao dva džaka povuče vezane zarobljenike niz stepenište.

Lun otvori garažu istera siva Lokijerova kola i odveze se do svojih, pa se njima vrati u garažu. Tako zaklonjeni utovariše dva zarobljenika i krenuše.

VIII

Ono što još ne beše čuo major Olifant pročitao je o Donaldu Sikertu iz izveštaja, novinskih članaka i beležaka skupljenih u Skotland Jardu. Možda bi bilo bolje da to sve nije nikad ni pročitao. Sada je u njegovim mislima Lun izrastao u neulovljivog džina, u biće bez stvarnog lika, slično Velsovom nevidljivom čoveku. Nekakva zebnja kilijala mu je u grudima. Ona nije rasla iz straha. Ne, major Olifant nije bio kukavica. Sada se s njim dogadalo nešto drugo. Bio je skoro do mržnje kivan na tog tajanstvenog čoveka. Ali saznajući sve o Lunovim osobinama, o kojima je bilo reči u svim onim spisima, on nije našao ništa za šta bi po savesti mogao da osudi Donalda Sikerta. Naprotiv, i ne želeći to, on je počinjao da mu se divi. U jednom momentu uhvati sebe u mislima što bi sve njih dvojica mogli da postignu kad bi se udružili.

Dakle, moraće, po rečima pukovnika Grifta, da tog čudaka uhvati, iscedi i likvidira. Mirisalo je to na zločin čak i po prilično »slobodnim« shvatanjima jed-

nog tvrdog obaveštajca. To su bili uzroci one zebnje i unutrašnjeg sukoba. A ona je bila u toliko teža ukoliko je sve jasnije shvatao da pukovnik Grifit ocenjuje Lunovo hvatanje kao važniji posao od hvatanja špijuna. Dok se radilo samo o špijunima, major je raspolagao sa jedva desetak ljudi. A sada je dobio čitavu brigadu i treba da je povede, usmeri i neprekidno koristi za hvatanje Donalda Sikerta.

Pokušavao je da se uteši mislju da će možda ipak nastupiti moment koji će omogućiti da se Lun pobedi, ali ne uništi. Ali zebnja je ostajala. Pred veče on ostavi spise i pozva telefonom jednog čoveka koji je morao najviše znati o Lunu. Javi mu se stari, odavno penzionisani inspektor Majkl Dikson.

– Mogu, li vas posetiti? – upita major Olifant pošto se telefonski predstavi starom Diksonu.

– Biće mi milo ako od toga budete imali koristi. Ali da znate, penzioner je kao stari pauk. Čeka u svojoj mreži neku žrtvu za razgovor. I kad je ščepa, onda je ne pušta – vedrim glasom odgovori nekadašnji inspektor.

Pola sata kasnije sedeli su u Diksonovoj biblioteci, a sedokosa inspektorova žena nekoliko puta je provirila da vidi da li gost ima punu čašu.

– Ona je postala kao i ja: jedva čeka da nam naide neki gost – govorio je Dikson.

Ubrzo razgovor živnu, jer Olifant pomeni Luna. Iako beše rekao da je pročitao čitav dosije, Dikson ne izdrža a da ne ispriča mnoge svoje doživljaje vezane za ime Donalda Sikerta.

– I šta mislite o tome, kako uhvatiti Luna? – upita major.

– Da sam to znao, ja bih ga sam uhvatio u toku onih šest godina traganja – osmehnu se inspektor. – Ali valjalo bi nekako drukčije postaviti pitanje. Možda bi ono moglo da glasi: treba li ga uhvatiti?

– Teško mogu da shvatim vašu misao. Zar niste bili ogorčeni neprijatelji? – začudi se major Olifant.

– Bilo je dana kad nikog na svetu nisam mrzeo kao Donalda Sikerta. Nekoliko puta me je doveo skoro do ludila... On je i ubrzao moj odlazak u penziju – odvrati nekadašnji najbolji inspektor Skotland Jarda.

– Utoliko vas manje razumem.

– Jednog dana ćete razumeti. Ja znam šta se dogodilo pri vašem susretu

sa Lunom... Pogadam... On je i meni dao mnoge pouke.

– Možda je to što vam je koji put spasio i život učinilo da zadobije vaše simpatije?

– Simpatije? Hm, dobra reč! Svaki susret sa njim bio je doživljaj...

– Zar ste ga vi videli?!

– O, pa svakako... Sedeli smo za istim stolom, razgovarali... Bilo je mnogo susreta.

– Pa zašto u dosijeu piše da niko ne zna pravi opis tog čoveka?! – začudi se Olifant.

– To je istina. Ne znam ga ni ja.

– Ali to je nemoguće. Vaše iskustvo i moć zapažanja su toliko...

– Jeste, jeste! Ali zaboravljate da je to Donald Sikert.

– Znam. To je njegovo pravo ime – upade major.

– E vidite. Ja ne znam je li mu to ime. Niko ne zna. Možda je on lord Dunkan.

– Vi se šalite sa mnom. Lord Dunkan je poginuo u avionskoj nesreći...

– Tačno je! Ali to sam uzeo kao primer. Evo Lunovog opisa: visok čovek prodornog pogleda, očiju modrih kao kaljeni čelik, tamne prošede kose, gibak, sportski građen, ali sa dovoljno elegancije i finog sklada u svemu...

– Pa to je prilično iscrpan opis. Istina, meni je delovao nešto drugačije ali je bio maskiran kao stari naučnik.

– I ja sam ga video svaki put drugačije. Čak ni glas mu se ne može prepoznati. On je učio dikciju kod najboljih pozorišnih umetnika i imitatora glasa. Ume da menja boju očiju. Istina, danas to nije teško s obzirom na postojanje tih malih plastičnih leća, koje se ulažu direktno na očnu jabučicu. Ali on začas menja izgled lica, boju kože, pa čak i visinu.

– Koliko ja znam, visinu je nemoguće menjati – upade major Olifant.

– Kad je čovek maskiran kao starac, pa se malo povije, zar ne izgleda niži? Sve su to stvari malo ili mnogo rastegljive – odgovori Dikson.

– Vi me obezhrabrujete – dodade major smešeci se u znak da se ipak šali.

– Nije to bilo namerno. Sinko, dao bih vam jedan savet.

– Rado ću ga prihvatiti, ako se ne kosi sa naređenjima.

– Bez obzira na to... Ne gonite Luna! Nikako ga ne gonite. Pomirite se s tim da ga nećete uhvatiti. I tada će sve biti u redu.

– Ali to mi je nemoguće. Ja baš... – zalete se major.

– Znam, pogadam šta se događa. Vaše starešine ne mogu da se pomire da se on meša u njihove poslove. Ali kontraobaveštajci, kako ja shvatam stvari, nemaju skrupula. Mogu da sarađuju sa prostitutkama, nekadašnjim nemačkim špijunima, koji su kovali debele okove staroj Velikoj Britaniji, mogu da paktiraju i sa crnim davalom, ako će tako postići uspeh... Ali sa Lunom? O, to ne! On pogada sujetu! On neće da služi, nego samo da pomogne svojom ljudskom nadmoćnošću – već padajući u vatru govorio je Dikson.

– Ne bih mogao sasvim da pobijem, ali ni da prihvatim vaše gledište – lukavo zaključio major Olifant.

– Eh, ja se uzbuđujem, a nema potrebe. Shvatiće te i vi Luna jednog dana. Istina, ponekad ćete biti smešni.

– Već sam bio – iskreno priznade major. – On se igrao sa mnom kao sa detetom. A mislio sam da sam dorastao bilo kom čoveku.

– Ne sumnjam da jeste... I neka vas ne muči to što niste i Sikertu.

– Onda mi ipak recite šta bih mogao da učinim da nađem tog čoveka? – upita major.

– Ne morate ga tražiti. Naći će on vas – nasmeja se Dikson. – Ako se zakačio za tog špijuna, a i vi ste na tom putu, onda ćete svaki čas slušati o njemu.

Major Olifant pomisli da kaže: vi ste stekli kompleks Luna, ali dobro vaspitanje mu to ne dozvoli i on zahvali na srdačnom dočeku i ustade.

– Sinko, još nešto bih vam savetovao – reče Dikson i sam ustajući.

– Recite, gospodine Diksone.

– Ne dirajte u Lunove prijatelje. Oni su svi ljudi od vrednosti. Ne dirajte u njegovu devojkicu. To je najbolje stvorenje koje sam sreo među ženama...

Major pomisli: to bi bila prilika. Lakše je ići za Džejn Vittington i stići do Luna, nego juriti direktno za njim. Starac ima dobru ideju. A glasno reče:

– I nije moj običaj da progonim poštene.

– Eto tačke od koje morate poći. Budite poštteni prema Lunu, pa će sve ići lakše. – zaključio Dikson.

Major ode šarmantno se osmehnuvši inspektoru i njegovoj ženi, ali odnese nekakvo unutrašnje nezadovoljstvo. Sve što je saznao podsećalo ga je na tre-

nutne susreta sa Lunom. I još više nagrizalo njegovo samopouzdanje.

On odmahnu rukom kao da odbacuje nešto dosadno i odluči se da ide na večeru.

*

San mu nije dugo dolazio na oči. Upalio je lampu i pokušao da čita, zatim je ugasio i počeo da mašta, ali ništa nije pomoglo. Bila je prošla ponoć, a on je još uvek u mašti sastavljao lik Luna, kralja ponoći. I sve se više ljutio sam na sebe. Gde li je on sada? – pomisli. Možda je već na tragu koji ja treba da sledim, a ja sam u krevetu.

Bližila se zora i on odluči da uzme kakvu pilulu za spavanje, što mu se retko dešavalo. Baš je ustajao kad zazvoni telefon. Javi se dežurni u Intelidžens servisu.

– Jeste li vi, gospodine majore?

– Koji vrug bi bio u momaćkom stanu, a javlja se glasom koji ne liči na ženski – jetko odvrati major Olifant.

– Imam poruku za vas.

– Od koga?

– Izvesni Donald Sikert...

– Šta javlja? Brzo čitajte! – poskoči major.

– Evo, slušajte:

»Noćas sam pronašao Lokijera i Redžinalda Mora. Uzeo sam planove i fotografije, Posetite kuću na istočnoj strani Vudforda...«.

– Slušajte poručniče! Hitno sastavite grupu i neka naide do mene. Pošaljite mi tu poruku. Stvar je od ogromne važnosti! – vikao je major brzo grabeći odeću, ali ne ispuštajući slušalicu.

– Zvonio sam dežurnoj grupi. Da li da vam dalje čitam? – upita dežurni.

– Čitaj, do đavola! – viknu major.

Dežurni reče adresu Lokijerove kuće, a zatim nastavi:

»... Tamo ćete pronaći dve devojke. Mislim da su nedužne. Ali vezani momak Kliv je opasan i pripazite na njega. Počistite to pacovsko gnezdo, a zatim postavite dobro skrivenu zasedu. Spremište špijanskog materijala je bilo zaključano, a

ključeva nema. Neko ga ima, a taj može doći. Javiću se da saznam šta ste postigli. Ako budete fer, dobićete Lokijera i mora

Lun«

– Ima li još šta? Jeste li pokušali da saznate odakle govori?

– Po starom pravilu u ovakvim slučajevima... Nisam zaboravio, ali nije bilo moguće... Evo, dolazi grupa. Poruku predajem poručniku Albertu Barkeru...

– Odlično! Neka požure! – viknu major i spusti slušalicu.

Tri minuta kasnije stajao je pred stanom i kad se tri velika automobila približiše, on uskoči u prvi:

*

Grunuli su kroz otvorenu garažu i zatekli vezane i uspavane devojke i Kliva. Kuća je detaljno pretresena pre nego svanu zora. Major naredi da se pohapšeni odvedu, izdade naređenja zasedi, ostavi osmatrača na zaklonjenim mestima na ulici i jedna kola sa tri narednika obučena u civilna odela, ali naoružana mašinskim puškama i revolverima.

Sve to preuze poručnik Barker, a major pođe sa ostatkom plena u svoju centralu.

Tamo ga je već čekao pukovnik Grift.

– Dežurni me je obavestio o poruci. Kako ste sebi dozvolili da dejstvujete na svoju ruku, a da me ne obavestite? – reče on na onaj način koji se podnosi teže nego iznenadan hladan tuš.

– Nisam vas mogao uznemiravati zbog jedne poruke, koja je mogla biti i neispravan – odgovori major Olifant, a želeo je da kaže nešto sasvim drugo.

– Mi postajemo igračka u rukama tog misterioznog kralja ponoći. Razumete li vi to, majore? Što se u stvari dogodilo? Jednostavno, on je naredio i mi u oružje? slušamo – nastavi pukovnik Grift.

Major je ćutao. Znao je da je to

istina, ali nije verovao da se moglo učiniti bilo šta drugo.

— A šta ste učinili da tako ne bude? Šta rade šezdeset ljudi? — pitao je dalje pukovnik.

— O tome sam sinoć podneo pismeni raport. Spreman sam da ga ponovim — odgovori major i malo podiže grudi.

— Eh! Sve su to rutinski poduhvati. Treba učiniti nešto jače... Morate preseći Lunovo mešanje! — nervozno reče pukovnik i počeo da hoda.

— Morao sam početi od nečeg. Pročitao sam spise, posetio penzionisanog inspektora... — odvrati major.

— Sve to znam — prekide ga pukovnik. — Ali ne znam vaš plan, jer ga nemate. Ne znam koji trag sledite, jer ga nemate...

Majoru Olifantu prekipe i on upade u reč svome starešini:

— Ne znate naš plan. Ne znate trag, jer ga nemamo. Molim da izdate naredjenja i ja ću ih izvršiti!

Pukovnik začudeno zastade. On je bio starešina koji nije trpeo pogo-vore. Ali nije sebi dozvoljavao da pretera i obeshrabri takvog kontra obaveštajca kakav je bio major Olifant.

Zato počuta i konačno u u smeh, koji je mogao biti i malo namešten.

— Ja vas prekoravam, a u stvari time prekoravam i sebe. Nisam bez razloga opteretio baš vas. Vi umete da uradite i ono što se drugi ne bi usudili. Vi ste dorasli Lunu — izdeklemova želeći da bar malo popravi utisak.

— Vraga sam mu dorastao! On je hipnotizer i naučnik, istoričar i žongler, avanturista i filozof...

— Znači li to da ne verujete u naš uspeh?

— Ne, nije stvar u tome. Pre bi se moglo reći da moram znati šta je cilj koji možemo smatrati uspehom.

— Uhvatite i predajte nam Donaldu Sikerta. To će biti uspeh! On zna toliko o jonizovanim gasovima, lejzerima, hemijskim jedinjenjima,

izuzetnim mikro oružjima i drugim otkrićima da bi to značilo pravo blago u arsenalu. Ja vam to tvrdim. Nije postojao samo jedan pokušaj da se od njega dobiju planovi otkrića. Nudeno mu je toliko novaca da bi vam se od cifre zavrtilo u glavi. Zato nam treba... — Ili mrtav. Ako njegovo delo nemamo mi, neka i ne postoji. To nije moja misao. To je viši interes — zaključio pukovnik.

Major je ćutao. Pukovnik ga je posmatrao neko vreme, pa mu se ohrabrujuće osmehnu i izide.

Umoran i neispavan major pređe u istražni zatvor i počeo da ispituje pohvatane. Naročito dugo je ispitivao Kliva. Ali ovaj je tvrdio da je samo čuvar bogate kuće nekog Roja Rejsija i da ništa drugo ne zna.

— A zašto ste imali oružje? — pitao je Olifant.

— Dao mi ga je gospodin Rejsi. Kuća je usamljena — izvlačio se Kliv.

— I zbog toga je trebalo pucati u tišini? — pitao je dalje major.

— Tako je rekao Rejsi... — On nije hteo da se meša policija — branio se Kliv.

— I tako se to ponavljalo. On kao da nije ništa znao, kao da je bio nevino božje jagnješće.

Major ga je neko vreme gledao, a zatim ga iznenada udari pravo u lice. Krv prsnu na sve strane, a Kliv pljunu zube. —

Govori, pasji sine!

— Ja ću se žaliti... Pred sudom ću... — reče Kliv brišući usta.

Major ga opet udari.

— Nikad nećeš videti sud! Nikome nisam dao revers za sebe — reče zatim, pa opet udari.

Kliv pade onesvešćen.

Kad se osvesti i zaustavi krv, major mu opet pride.

— Govori sve što znaš?

— Ja... ne udarajte me... Ne znam ništa...

Olifant — ga udari u natečenu i raspuklu usnu.

– Ne! – jeknu Kliv.

Osvrnu se kao da će pokušati da beži i pogleda prema rešetkama prozora i obloženim vratima.

Major ga udari nisko u trbuh.

– Govoriću... Sve što znam, odmah ću reći – klonuo je Kliv.

– Moraćeš mnogo da da kažeš. Razumeš li kolika je cena tvog života posle ovakvih batina? – upita major.

– Mislim da znam...

– Objasniću ti da ne bude zabune. Sav ćeš popucati po svim šavovima. To je očito – govorio je major Olifant trljajući snažne zglobove ogromnih pesnica. – Kako te onda mogu predati sudu? Reci sam!

– Ne verujem da ćete me ubiti, ali pričaću – odvrati Kliv.

– Nećemo te ubiti. Ti ćeš pokušati da bežiš i pašćeš sa devetog sprata. Tada će nestati tragovi i naš lekar će samo malo zaviriti u smrskano telo – nastavi major.

Klivove oči se raširiše.

– Govori! – naredi major.

Kliv počeo da priča.

Radilo je kao mehaničar na pripremama jednog aviona za letove. Lokijer ga je odvodio na jedan mali aerodrom, ali mu nije dao da pogleda okolo. Dovožio ga je u zatvorenim kolima i direktno u hangar. Kliv nije znao gde je to. Zaključio je da se radi o jednom od onih sport-skih aviona koje kompanije sa pilotom iznajmljuju turistima za let na kontinent ili po ostrvima. Otkrio je i ime tobožnjeg Rejsija.

– Morao sam da stražarim... Plaćao me je bogato. Znao sam da se bavi nečim što nije legalno, ali mene nije uvlačio u direktne prekršaje zakona. U kuću je dolazio samo jedan čovek koji je govorio stranim naglaskom... – nastavljao je Kliv.

– Kakav je to naglasak?

– Moglo bi se reći da je ruski... Nisam siguran... Malo je govorio sa mnom – odgovori Kliv.

Još dugo ga je Olifant ispitivao, ali sem toga da je nepoznati čovek donosio i odnosio nekakve stvari, Kliv nije mogao mnogo da kaže. Malo je znao i o Lokijerovom prijatelju koga je odveo napadač. Kliv nije ni video napadače.

Zanimljivo je bilo samo ono što je pričala Linda Krejn. Major Olifant zaključio da je uz Luna prisutan i mornar Makferson. To je bila i jedina korist od saslušanja devojke, koje nisu prećutale ništa, pa ni ono što je učinio Kliv. Ali to nije koristilo majoru Olifantu i on prekide saslušanje već predveče.

Trebalo je narediti da se ispituju sve kompanije koje imaju turističke avione, trebalo je nadzirati terene, tražiti Luna pomoću praćenja Džejn Vitington i traženja Samjuela Makfersona. Trebalo je tražiti i čoveka koji nosi naočari, koji je malo razrok i ima ruski naglasak. Ali nade su bile samo nade. Olifant je znao da je među sedam miliona ljudi teže naći čoveka nego uhvatiti zver u beskrajnoj prašumi.

IX

Rezultat ispitivanja kontrole letenja bio je brz i neočekivan. Roj Rejsi je bio pilot aviona stalno iznajmljenog izvesnom Robertu Risu. Da li je sam Rejsi pod imenom Robert Ris držao taj avion nije se moglo utvrditi, ali je postojala adresa Biroa za međunarodnu prodaju nekretnina, čiji je, navodno, vlasnik bio Ris.

Da li je to Rejsi, ili postoji i Ris? Major Olifant nije imao vremena da razmišlja. Grozničavo se pripremao da poseti taj biro za nekretnine, koji se nalazio na uglu Paramount skvera kod Vestminsterskog mosta na Temzi.

U tom momentu zazvoni telefon. Centrala je tražila majora Olifanta.

– Ja sam, major Olifant, Ko zove?

– Dobro veče, majore. Ovde vaš

poznanik... znate me kao starog Granta...

– Slušajte vi, Sikerte... – hteo je nešto da opsuje major Olifant.

– U redu, recimo da se od sada javljam na to ime. Hteo sam da saznam ima li šta novog kod vas? – pitao je Lun, jer je to on zvao.

– Slušajte... Hteo bih da razgovaram s vama. Možda bih i opsovao... Pitao bih vas... Ne znam šta bih sve učinio, ali sam imam jedan hitan posao. Odlazim – odgovori major Olifant.

– Onda mi dajte telefon svog stana. Nema ga u telefonskom imeniku. reče Lun.

– Ne znam... Ipak evo vam ga... – zaključio major i izdiktira broj.

– Razgovaraćemo kad budemo oba imali vremena – zaključio Lun i spusti slušalicu.

Olifant pozva svog pukovnika i javi mu da je telefonirao Lun.

– Idući put mu kažite da i ja želim da razgovaram s njim – reče pukovnik.

– Ne očekujem da je to šala reče major.

– Ne, nikako. Stvarno želim da razgovaram. Dajte mu broj preko koga me može pozvati – zaključio pukovnik.

Major ga obavesti o pripremnoj akciji na Paramunt skveru i pukovnik se saglasi.

*

Za to vreme Lun je ispitivao Lokijera i Mora.

Oni su se nalazili u čudnom stanju. Kad su se ujutru probudili, našli su se u nekakvoj metalnoj prostoriji. Ležali su na sredini prostorijske koja se čudno ponašala. Dva zida su se primicala i odmicala, a dva treperila kao nestvarna. Po svim zidovima su bile nekakve kugle. Iz neke od njih bi svakih nekoliko trenutaka blesnula nekakva treperava varnica, ili bi liznuo plamen jezik i nestao na drugoj. To je dolazilo sa raznih strana i ukrštalo

se bez prekida, ali sa nekakvom, moglo bi se to nazvati tako, zbrkanom sistematičnošću.

Njih dvojica su bili samo u vešu. Prvo su prestrašeno gledali u sve to, pa zatim pokušali da se saberu. Ali čudni šumovi vibracije i električna pražnjenja stvarali su uticak da će ih u jednom trenutku sve to uništiti. Pokušali su da ne gledaju, ali je to bilo teško. Zahvatilo ih je nešto slično morskoj bolesti. Fasciniralo ih je treperenje i palcanje električnih naboja, a i zbunjivalo kretanje zidova.

– Gde smo to mi? – pitao je Mor kroz stisnute zube.

– U samom paklu – odbrusi Lokijer.

Prošlo je tako nekoliko sati. Nisu imali predstavu o dobu dana. I konačno jedan trepereći zid se pomakne.

– Izidite – čuo se poziv.

Oni poslušashe srećni što će napustiti ovu nemoguću metalnu krletku bez prozora i vrata.

Ugledashe Luna, ali ga ne prepoznadoše, jer je imao drugačiji izgled nego sinoć.

– Ko ste vi? – upita Mor.

– Pitanja postavlja on, a vi odgovarate – reče Samjuel Makferson i stade iza njih.

– Gde se nalazimo? – pitao je dalje Mor.

Makferson ga steže za vrat malo jače. Ovaj počne da se guši.

– Rekao sam bez pitanja! Bez ikakvih pitanja, ti šišmišu! Samo odgovaraj, tri hiljade ti bodljikavih prasadi. To važi i za tebe meduzo – obrati se prvo jednom pa drugom Makferson.

Lun izdrža da se ne smeje.

Posadiše ih na nekakve fotelje do kojih Makferson dovuče mnoštvo električnih vodova. Naročitim štipaljkama im spoji vodove za ruke, nekakvim obručima za glavu i flasterom kod srca i na leđima. Sve je to bila mala lakrdija, ali ozbiljnost kojom je izvođena trebalo je da zbuni.

Želeći da pokuša da slomi njihov otpor bez hipnoze, Lun je koristio jednu laboratorijsku opštu prostoriju i ove bezvredne kablove.

Pokazalo se da je Lokijer slabić. Odmah ispriča da je u službi Redžinalda Mora i da najčešće služi kao pilot i za neke sitne poslove i uhođenja. Ali nije znao za kog Mor radi. Brzo ispriča da u njegovom skloništu stoji materijal nekog Roberta Risa.

— Gde se on može naći? — upita Lun.

Lokijer odgovori.

Morove oči sevnuse i on prezrivo pogleda Lokijera.

— Znao sam da si gad, sada vidim da si i slabić. Tom pričom si potpisao sebi smrtnu presudu — reče gnevnim glasom.

Lokijer se trže i pokuša da laže, ali Lun dade znak Makfersonu da ga vrati u komoru.

— Ne tamo! Neću u taj pakao. Rekao sam sve što znam! — zavapi Lokijer, ali ga Sam ponese i baci u metalnu prostoriju.

Lun tada pokuša da ispita Mora, ali ovaj je samo ponavljao da ništa ne zna i da nikada i niko od njega neće ništa saznati. Nije ostajalo ništa drugo nego da se pribegne hipnozi, sredstvu koje je Lun upotrebljavao samo kad je prinuđen.

Iznenadi ga ogroman otpor hipnotisanog kad je bilo reči o tome ko je on. Mor kao da je bio isključio i svest i podsvest za to da odgovori na pitanje o svojoj prošlosti.

Možda je stvarno izgubio pamćenje za taj deo svog života, ili nije istina ono što je rekao major Olifant o istovetnosti Mora i Abraminka, zaključivši Lun i nastavi da ispituje dalje.

Kad shvati značaj podataka o Birou za međunarodnu prodaju nekretnina, on prestade da ispituje. Odluči se da odvoji Mora i Lokijera, pa ovog prvog zatvori u naročitu prostoriju, ali tako da ne može oduzeti sebi život. Lun je predviđao i takvu mogućnost, jer je ovaj čovek

bio u najmanju ruku čudak i tvrdorah.

Bilo je veče i njih dvojica se brzo spremiše. Makferson je bio uzbuđen zbog nade da će noćas biti više doživljaja i da neće sve ići usviše »stručno« i jednostavno kao prošle noći.

Na Paramunt skveru Lun reče Makfersonu da ostane napolju, a on osmotri zgradu. Biro tobožnjeg Roberta Risa bio je na sedmom spratu i Lun se uputi kroz široki ulaz.

Vratar je čitao novine i ne pogleda ga. Lun uđe u lift i pritisnu dugme. Lift pođe, a onda se iznenada zaustavi pre nego što je dospao na treći sprat. Kroz metalnu mrežu i stakla Lun ugleda nekoliko uperenih pištolja. Vrata lifta se otvoriše, a bila su u visini Lunove glave. Pred njim je klečao Major Olifant držeći uperen revolver.

— Pružite ruke ovamo! — naredi on.

— Zašto? — upita Lun promuklim glasom.

— Na koji sprat ste hteli? — upita major.

— Na četvrti — odgovori Lun.

— A mi smo imali povezan kontrolni signal. Išli ste na sedmi. Ovamo ruke! — ponovo naredi major.

On ne beše poznao Luna, jer je sada imao tamnu kožu i izgled mladog čoveka. Čak i zubi su mu zbog naročitog postupka izgledali oštećeni kao kod istočnjaka koji troše mnogo slatkiša.

Lisice šljocnuše oko Lunovih ruku. On je čutao kad se lift polako pomače i nekoliko agenata udoše. Pridruži im se major Olifant i svi se popeše na sedmi sprat.

— Hteli ste ovamo — reče major.

— Jesam. Pozvan sam u Biro za međunarodnu prodaju nekretnina — odgovori mirno Lun.

— Onda udite — reče major i gurnu ga napred.

Pred Lunom se ukaza čudna i jeziva slika. Na podu je ležao čovek iskolačenih razrokih očiju. Stvari po sobi, u kojoj je bio pisaći sto, telefon, jedan metalni orman i šest velikih, umašćenih fotelja, behu razbacane.

— Hteo si kod njega? — upita major.

— Ne, nisam baš kod njega. Rečeno mi je da dodem... Sigurno je neka greška — odvrati mirno Lun.

— Major mu opipa džepove i nađe revolver, a u spoljnjem džepu sakoa dve »cigare« od onih iz Lokijerovog skloništa.

— Dakle, jedan od njihovih — zaključio radosno major i odredi dva čoveka da čuvaju Luna.

Samjuel Makferson je šetao neko vreme, a zatim postade nestrpljiv. Lun je bio obećao da će se ili vratiti za nekoliko minuta, ili će dati znak sa prozora na sedmom spratu. A nije se dogodilo ni jedno ni drugo.

Krenuvši u kuću vide vratara. Nije ni slutio da on zamenjuje prvog vratara, a da je, u stvari, majorov čovek. Taj je baš pritisnuo signal dajući tako znak da još neko dolazi u zgradu.

Sam pogleda lift, ali ne pode ka njemu, nego skrenu ka stepeništu. Peo se polako. Na sedmom spratu ugleda otvorena vrata, koja su odvajala ceo sprat od stepeništa. Oprezno se nakloni. A tada se na njega baciše četiri čoveka. Trojica se sjuriše sa gornjeg sprata a trojica mu presekoše put dolazeći uz stepenište sa šestog.

Bilo je neverovatno kako se Makfersonove pesnice pretvoriše u silnu mašinu koja je rušila sve pred sobom. Tri napadača su već ležala bez svesti.

Možda bi Makfersonovi udarci bili lakši da je znao ko su oni. Ali dolazak u šijunsko gnjezdo obećavao je susret sa tom vrstom ljudi. I

sada, zbog straha da je Lun u opasnosti, snaga Makfersonovih pesnica se udvostruči.

Major Olifant beše napravio grešku i većinu ljudi postavio da onemoguće bekstvo čoveka koji je dolazio. On nije ni pomislio da će taj ići napred. A baš to je činio Makferson.

— Evo ti, moržu krezubi! — viknu on tresnuvši zdepastog čoveka širokog lica. — I tebi, sine morske krave, hiljadu mu vražjih ajkula!...

Jednog agenta baci na one koji su pokušavali da uđu i munjevito zatvori vrata, koja se automatski zabraviše. Bio je ostao još jedan Olifantov čovek, koji pokušava da izvuče revolver. Makferson se baci na njega, izvi mu ruku i okrenu mu je na leđa. Sastavi mu obe šake u jednoj svojoj i baš htjede da ga tresne pesnicom po temenu, kad se pojavi zaprepašćeni major Olifant, ali sa uperenim revolverom.

— Podignite ruku, vi tamo! — naredi Olifant.

Makferson zastade da razmisli da li da potegne svoj džepni top, ili da grune ovako zajedno sa uhvaćenim čovekom u rukama.

Za to vreme Lun beše čuo borbu i pogodi da je to Makferson. Poče da struže cipelom o cipelu.

— Što se vrpoljiš? — opomenu ga jedan stražar.

Lun ne odgovori, jer je zadržavao disanje. Skrovište uspavljujućeg gasa u peti jedne cipele je bilo probijeno i sada su stražari morali da padnu. Gas će posle nekoliko sekundi prestati da deluje, jer će se hemijski promeniti. Oba stražara se nasloniše na zid i skliznuše k podu.

Tiho koračajući Donald Sikert se nade iza Olifanta, koji je držao uperen revolver prema Makfersonu. Videći Luna Sam lupi svog zarobljenika po temenu baš u trenutku kad se Lunove šape sputane lisicama spustiše na Olifantovu glavu.

— Ima nekolicina iza nas — pokazao Makferson.

Ali to nije bilo potrebno, jer se čulo provaljivanje vrata. Lun pride i glasom koji je podražavao Olifantov viknu:

– Lakše momci! Ja ću vam otvoriti. Imamo ovog medveda!

Udarci prestadoše... Lun dade znak Makfersonu da se skloni, pa onako vezanih ruku po podu posu nekakav prah iz rascepljene prozirne vrećice. Zatim ugasi svetlo držeći jednom rukom nekakvu masku samo nos i usta. Zato se smešno naginjao ka zidu, jer su mu smetale lisice.

– Uдите svi da se dogovorimo – dodade Olifantovim glasom. – Zna li ko gde su osigurači.

Ne udišući posle tih reči on stavi masku.

Prvo udoše dvojica vukući trećeg, koji je još bio bez svesti, a zatim ude jedan posrćući. Preostala dvojica su ga pridržavala. Lun je stajao uz vrata, pa ih odgurnu i zalupi. Svi se nadoše u mraku.

– Šta je to?... Ne mogu... Majore!... Gundao je poslednji koji je bio na nogama.

Ali odmah zatim se čulo kako i on pade. Lun upali svetlo.

– Ovo je vredelo! Ima i mrtvih! – uskliknu Makferson, videći čoveka sa čijeg čela se slivao tanak mlaz krvi. – Jesi li ga ti udesio, devet mu pacovskih godina?

– Ne. To je špijun, a ovi ostali su ljudi majora Olifanta – odgovori Lun.

– Sto mu tropskih groznica, i hiljadu... To je, znači, pogrešna tuča? – reče zbunjeno Makferson.

– Ne znam da li je sasvim pogrešna. Strahovito sam se uplašio da ne potegneš kolt – odgovori Lun.

– Kakvo je to zadovoljstvo? Zar kolt dok su mi pesnice?! To ne bih učinio tako mi tajfuna i svih devojaka na Tahitiju – dodade Makferson.

Ali tada se trže. Beše se setio i sada zagleda Lunove ruke.

– Pa ti si još vezan! – uskliknu.

– Ključ je u majorovom prsluku. Nadi ga – reče Lun.

Uskoro je bio slobodan.

Brzo je pretraživao po stanu. Tada zazvoni telefon. Javljao se čovek sa portirnice.

– Je li sve u redu, gospodine majore? – pitao je.

– U najboljem redu. Bilo je malo tuče... Ima li šta novo? – govorio je Lun Olifantovim glasom.

– Nema ništa... Izgledalo je kao da se nešto ruši, ali nisam hteo da napuštam mesto – nastavi stražar.

– Razume se – odvrati Lun.

– Šta je sa tim vašim signalom? Drugi put je bio slab – reče Lun nasumice.

– Evo da oprobam. Čuje li se? – upita vratar.

U hodniku zazuja kod vrata prema spremištu.

– Čuje se. Sve je u redu. Pazite – odgovori Lun i spusti slušalicu.

Sada beše shvatio da vratar šalje zvučne signale. Pođe prema spremištu i nađe uređaj, koji je imao i tablu sa brojevima. Bilo je jasno da je spojen sa liftom.

Lun nastavi da ispituje stan, a Makferson dovuče majora Olifanta i njegove momke i sve ih poreda dalje od ubijenog.

– Šta ću sa ovom torbom? U njoj su nekakvi spisi i knjižice – reče zatim.

Lun pogleda majorovu torbu. Tamo beše jedan pasoš na ime Roberta Risa, a zatim, sa fotografijom iste osobe, samo drugačijom i nekoliko godina ranije snimljenom, beše i pasoš sa imenom: Evgenije Kuznjecov Aleksandrovič.

– Dakle, ipak – reče Lun.

Jedan svežanj pisama privuče Lunovu pažnju. Otvori jedno i počeo da čita na ruskom:

„Dragi Ženja,

Kod nas je proleće. Bilo bi lepo da si i ti sa nama. Dobila sam tvoj poklon. Marama za mene je baš

kakvu sam uvek želela. Nataša je oduševljena ogrlicama i vešom...«

I drugo je bilo slično. Ovog puta je Evgeniju pisala sestra i rukopis je bio drugačiji. Pominjala je drugove iz Komsomola, pisala je da je otac ozdravio i da će pisati.

Lun vrati pisma u torbu i pride stolu. Uze papir i stavi ga u pisaću mašinu. Na rukama je imao tanke rukavice, pa je malo sporije kucao. Makferson je čitao preko njegovog ramena:

»Gospodine majore,

Nisam očekivao da ćete i vi stići ovamo, pa je došlo do nesporednosti. Nadam se da niko od vaših ljudi nije teško povređen. Uskoro ću vam javiti način kako da preuzmete Lokijera i Mora, a tako isto i dokumenta. Lun«.

Zatim njih dvojica sidoše na prvi sprat i zastadoše. Lun pažljivo pođe do mesta sa koga se vidi vratarska loža. Uvrebao trenutak kad je Olifantov čovek gledao ka ulici i u nekoliko skokova se nađe pred njim sa revolverom. Dode i Makferson.

— Slušajte me sada — reče Lun.

— Idite gore i pomozite Olifantu. Razume se kad budete mogli.

Zatim ga iznenada udari u vilicu. Olifantov čovek se zanese i klonu, a Lun i Makferson izidoše. Mirno stigoše do automobila i nestadoše u noći.

Ono što je pročitao u štampi toga dana koliko je iznenadilo i ogorčilo Luna, toliko ga je uvredilo, da je počeo da sumnja nije li sve laž i prevara u tom čudovišnom spletu špijunske i kontraobaveštajne zavrslame.

Jedan list je pisao šta je sve nađeno u stanu tobožnjeg Roberta Risa, odnosno Evgenija Kuznjecova Aleksandroviča. Činjenice su bile uveličane, prekinuta delatnost predstavljena opasnijom nego što je mogla biti, a time i uvećan uspeh

kontraobaveštajne službe Intelidžens servisa.

Ali nešto drugo je ogorčilo Luna. Štampa je pisala da je ono što je najviše iznenadilo, činjenica da je tajanstveni Lun bio u direktnoj vezi sa Kuznjecovim.

»...On je nekako osetio opasnost i brzo spasao deo špijunske grupe, kojoj očito pripada«, pisao je jedan list. »Odveo je dva najvažnija špijuna, odneo planove i oružje kojima su zločini izvršeni. U njegovim rukama je sada smrtonosno oružje. Ono što nije mogao postići u ispitivanju lejzera, uspeo je da postigne u saradnji sa špijunima jedne istočne sile...«

Pored nagađanja, insinuacija i lažnih podataka dalje je pisalo i ovo:

»Dok su organi kontraobaveštajne službe bili u stanu već ubijenog Kuznjecova, upao je i Donald Sikert sa jednim svojim pomagačem. Uspeo je da na prepad prodre u lažni Biro za međunarodnu prodaju nekretnina. Šta je otuda »spasao« za svoje gospodare, nije poznato...«

— Podlaci! — glasno reče Lun i baci novine.

U tom momentu upade Makferson, koji je u nekoj drugoj prostoriji prvo pročitao izveštaj o kretanju brodova i novosti s mora, pa tek događaje u Londonu. Sada je držao hrpu novina u rukama i zurio u Luna.

— Jesi li video šta pišu?! — pitao je glasom koji je vapijao za pravdom, a pogled mu je obećavao spremnost na osvetu.

— Nešto sam pročitao — odgovori Lun.

— Pa tom majoru Olifantu ću smrskati prijavu njušku najvećeg lažova sveta! Kad ga dohvatim, neće znati šta ga je zgnječilo i umesilo! — pretio je mornar.

— Nešto je čudno... Kao da se svi raduju histeriji mržnje i svega onoga što prati ovakve pojave. Ne bih voleo biti u ambasadi gazda

Evgenija Kuznjecova – reče Lun zamišljeno.

– Nije tu ništa čudno... Špijuniraju! To mogu da razumem. Ali zašto taj Olifant bestidno laže? – žestoko reče Sam i dunu kao da je ispustila guma teškog kamiona.

– I to nije čudno. Ne slaže se jedna druga stvar. Nema logike... Ova špijunska grupa je sastavljena od ološa... To nije uobičajeno kod onih koji se optužuju – razmišljao je dalje Lun.

I u tom momentu odluči da ne šalje Olifantu planove i pohvatane špijune. Zatim se spremi i izide. Spusti se kroz samo njemu poznat ulaz u napušteni prokop starog kraka podzemne železnice. Tamo pronade zakopani aparat i priključi ga na telefonsku liniju koja je vodila do javne govornice, a ovu trenutno isključi. Pozva broj majora Olifanta i uskoro ga dobi.

– Halo, majore – pozva Lun. – Ovde Sikert. Je li to objava rata, danas u štampi?

– Ne razumem... Šta želite? – odvrati major.

– Čudno mi je što ste se poneli tako podlo – reče Lun.

– Slušajte, Sikerte! Ja nisam cvet iz staklene bašte.

– Sigurno niste. Kako danas mirišete, čovek mora da zaključi nešto sasvim suprotno.

– Slušajte me! Ja ne odbacujem intrigu, podvalu i neke postupke koji dovode do uspeha, pa i kad nisu baš džentlmenški. Ali krajnja podlost mi nije u prirodi. Nešto se događa. Zašto ne biste razgovarali sa mojim šefom?

– Pokušaću. Kako da ga dobijem? – upita Lun.

Major Olifant mu dade broj i htede da nastavi razgovor.

– Moram prekinuti, jer će vaši prislušivači pokušati da nađu javnu govornicu kojom se služim – odgovori Lun i prekide vezu.

Popravi vezu sa javnom govornicom na koju se bio uključio, pa

pođe dalje tunelom. Sada se ukopča na jedan privatni telefon, čiji kabel je bio davno pripremio. Bio je to telefon u jednom praznom stanu za izdavanje. Lun pozva Intelidžens servis i konačno dobi pukovnika Normana Grifta. Javi mu se imenom i bez mnogo okolišanja upita:

– Šta vam znači sve ovo što ste iskonstruisali preko štampe?

– Hoćemo da vas dovedemo u škripac. Vi se služite trikovima, hipnozom i koječim. I mi imamo sredstva – odgovori Grift.

– Dakle, ja treba da likvidiram špijune protiv vaše volje, jer to pravo zadržavate samo za sebe? – osmehnu se Lun.

– Suviše ste slave pobrali, Lune. Sa nama vam neće cvetati ruže kao sa Skotland Jardom i naivnim inspektorom Diksonom – nastavi pukovnik.

– Pa šta da radim?

– Ako želite da sa sebe skinete pečat špijuna strane sile, sarađujte sa nama. Vratite nam Mora i Lokijera, planove i lejzer. Primate naše okrilje...

– Šta vi mislite o razlici pošteno i podlo? – prekide ga Lun.

– Savest me ne muči. Vi ćete biti uništeni, ili ćete raditi u laboratorijama koje su u rukama odgovornih...

– Šta još, pukovniče?

– Osudićemo vas kao veleizdajnika. A sa onim što vam je upisano na »račun« zbog ignorisanja naših zakona, malo bi vam bilo i deset glava.

– A u čijoj ste vi službi, pukovniče?

– To se zna! A za vas se veruje da ste u tudoj – odgovori pukovnik.

– Sad mi je jasno zašto je nestala tradicionalna saradnja naših građana sa policijom i protivu kriminalaca i protiv špijuna. Takvi ljudi, kakav ste vi, pukovniče, imaju miris zbog koga ih pošten čovek mora običi na najvećem mogućem odstojanju.

janju – reče Lun i htede da prekine vezu.

– Mene nećete naljutiti. Ipak vam predlažem da popustite i da nam se stavite na raspolaganje – nastavi pukovnik.

– Vama lično ću razbiti nos, ako ga imate, jer ne verujem da imate ljudsko lice – zaključí Lun i prekide vezu.

Neraspoložen se vrati u laboratoriju i da bi se primirio odvrnu radio da nade muziku. Ali tada začu vesti:

»... Dok se nastavlja potraga za Lunom i njegovim razbijačem i revolverašem Makferansom, Inteliđens servis je, kako saznajemo, uhapsio Artura Markinča, privatnog detektiva Edija Kenforda i američku profesorku Džejn Vittington, koja je Lunova prijateljica i koja je napustila svoju zemlju da bi se nalazila u njegovoj blizini.«

Lunovo lice se ukoči, a oči zamutiše.

»... Uhapšeni su optuženi da svesno skrivaju mesto boravka misterioznog čoveka, koji je upleten u veleizdaju zemlje. Oni odbijaju da, i posle saznanja u šta se pretvorio čovek van zakona, daju izjave i doprinesu njegovom hapšenju...«

Dakle, udarili su nisko i iznenada, pomisli Lun i nastavi da sluša.

»... Hapšenje Donalda Sikerta, čoveka sa sto lica i sada sa još jednim – licem špijuna strane sile i veleizdajnika, samo je pitanje vremena«, zaključí spiker vest i nastavi da govori o drugim događajima.

Neko vreme Lun je sedeo gledajući u prazno. Izgledalo je kao da će iz njegovih očiju grnuti suze. Bio je duboko nesrećan i tužan. Ali to stanje ne potraja dugo. Trže se, oči mu dobiše stari sjaj.

Malo kasnije sedeo je pred hipnotisanim Redžinaldom Morom. Skoncentrisao je svu svoju volju i u poduhvat uneo svu svoju veštinu.

– Pravo ime mi je Jozef Abramink... Došao sam pre trideset godina da budem nemački obaveštajac... Da ja sam Nemač... Engleski sam naučio kod tetke udate u Škotskoj... Nemački sada jedva govorim... jedva čujnim glasom odgovarao je Nemač.

– Kakve si usluge napravio Nemačkoj u ratu? – pitao je Lun.

– Izveštavao sam... Ali sam slučajno bio ranjen.

– Kada si ponovo počeo da radiš kao obaveštajac – pitao je Lun.

– Pre šesnaest godina. Poslali su mi Čorta...

Od iskidanih odgovora Lun je mučno sastavljao priču o tome kako je u London stigao čovek koji je bio raseljeno lice. Doneo je poruku nekadašnjeg šefa nemačkog odeljenja za Englesku i pozvao se na utvrđenu lozinku. Rekao mu je da opet treba da radi za otadžbinu, ali sada slobodnu i preporodenu. Mor je morao da prihvati. Njegova grupa je bila mala: Lokijer, kao pogodan za prenošenje materijala i izveštaja i Kliv kao mehaničar. Šef je bio Čort i on je držao vezu sa centralom.

Lun je bio zbunjen ovim obrtom situacije. Znao je da su Amerikanci koristili ostatke nemačke obaveštajne službe u nekim zemljama, ali ne u Engleskoj i na svojoj teritoriji. Ali Rusi nisu mogli imati poverenja u jednog Mora.

– Zar lejzerom. znao da radiš za Ruse? – upita Lun.

– Nikad ja nisam radio za njih.

– Kako si proverio.

– Išao sam u FOS.

– Šta je FOS?

– FOS je centrala u Pulahu kod Minhena. Zabranjena zona... Tamo sam proverio.

– Možda si radio za špijune bez zastave?

– Radio sam za centralu. Ja znam za koga sam radio. Druga uprava zna za mene... Tamo sam – ponovo naučio kako se radi...

Lun je sve više gubio sigurnost u ono što saznaje od ovog čoveka. Je li moguće da je jači ljudske da se na ovaj način igra sa njim? Svojim očima je video dokumenta Kuznjecova i nežna pisma njegovih iz Rusije. Tada nastavi da ispituje Abraminka.

– Da li znaš prošlost Kuznjecova?

– Nema Kuznjecova. To je da se zavara trag. je snažan čovek, veliki obaveštajac. Najveći koga sam video...

– Je li on Rus?

– Njegov otac je živio u Nemačkoj. Andrej je otišao u Rusiju da radi za specijalnu grupu još trideset sedme godine...

– Ko je Andrej? – Naš Čort... Andrej Gurjanov Malaholjničev...

– Zašto mu vaša centrala veruje?

– On se pokazao... Radio je iza fronta u Rusiji... Velike stvari...

Polako je Lun sastavljao istinu o mrtvom Čortu. Iskusni nemački obaveštajac našao se u rukama Amerikanaca. Otkrilo ga je odeljenje vojne kontraobaveštajne službe i pripremilo za suđenje. Ali on je premešten. Pripreman je za nove zadatke. Znao je jezik i vraćen je doktoru Šnajderu. Upućen je, ne u Rusiju već u Englesku. Ali zašto je imao ruska dokumenta? Je li to bila unapred smišljena igra da se u potrebnom momentu iskoristi...

– Kad je dobio pisma i novi pasoš, rekli su mu da će možda morati otići u Rusiju da izvrši jedan zadatak... Bio je nervozan i nešto nezadovoljan...

– Osećao je opasnost?

– On je imao njuh. Nije ni znao da sam ja morao da ga ubijem, ako se šta otkrije... Njegova dokumenta bi prikrila trag, a ja bih nestao...

– Ko ga je ubio?

– Niko ga nije ubio... On mora još da svrši posao sa pukovnikom Svinejom...

– Kakav je to posao?

– Da mu proda kopiju planova lejzera. Čort će se sastati sa Svinejom...

– Ko je Svinej?

– Pukovnik... američki pukovnik obaveštajne službe... On je u odeljenju za vezu sa Intelidžens servisom... Mi smo to saznali...

– Kakva je to igra?

– Velika igra... Nasamariti Engleze, Amerikance, Ruse... Zato smo ubili dva oficira... Ja sam pucao mikropistoljem i lezerom...

– Vi ste mali za takvu igru.

– Ja nisam mali za takvu igru... Bio sam glavni inspektor za Englesku. Proveravao sam sve agente... I sad znam više.

– Šta znaš više od drugih?

– Znam ko je doktor Šnajder...

– On, general Gelen, predao mi je najveće odlikovanje za zasluge nove države... Ja ga poznajem...

– Koga još poznaješ?

– Šefa Drugog odeljenja Venera fon Bindera...

– Iako mutna, pred Lunom je iskrivala slika nove nemačke špijunske organizacije. Oduvek je mrzeo špijune i ta oblast ljudske delatnosti nije ga interesovala. Ali sada je počinjao da shvata kakve sve mreže spajaju diplomatiju, špijunažu, zvaničnu politiku, hladni rat, podzemni rat, privredno suparništvo i ideološke borbe.

– Nisi se plašio smrtne kazne, ako budeš uhvaćen?

– Uvek bih našao izlaz. Doktor Šnajder i fon Binder bi me izvukli.

– Kako?

– Platili bi nečim velikim... Imamo u rukama uvek nešto... Tajne su kao novac... Menjali bi me, možda, za nešto važno...

Sada je razgovor počinjao opet da biva mutan. Lun oslobodi Abraminka hipnoze i nastavi razgovor. Objasni mu šta sve zna i šta se dogodilo sa Čortom.

– Vi ste prokleta naivčina – smeja se Abramink.

– Zašto – upita Lun.

– Šta ste vi po činu u Intelidžens servisu? – upita Abramink, jer još nije shvatio gde se nalazi.

– To nije važno – odvrati Lun.

– Prvo ćete izgubiti mesto. Dokazivaćete da Rusi nisu špijuni, nego glavni englesko-američki saveznik u Evropi! Smejurijska. To niko neće saznati, a vama je odzvonilo – odgovori Abramink.

– Ja hoću da saznam istinu, a šta ću učiniti, to je druga stvar. Pogledajte ovo – odvrati Lun i presavi jednu novinu tako da špijun može da pročita samo vest o smrti tobožnjeg špijuna »jedne istočne sile«.

Abramink pročita pažljivo ono što je mogao da vidi i na licu mu se ukaza radost.

– I to je sve što će svet saznati. Od mene nećete čuti ništa – zaključiti.

Uzalud je Lun pokušavao da od svesnog Abraminka čuje makar nešto što je pričao pod hipnozom. Konačno ga ostavi na miru, zovnu Makfersona i reče mu da dobro obezbedi Abraminka i da ga nahraniti. Mornar je gundao čudne psinke, ali poslušao Luna.

Tada Donald Sikert počeo da se sprema. Male tajne kamere, nekakvi prislušni aparati istovetni sa ostatkom popuštene cigarete, minijaturni magnetofoni, opojna sredstva, oružje, mađioničarski rekviziti i mnoštvo nekakvih samo njemu poznatih spravica redali su se uz orman pretrpan sredstvima za maskiranje.

Zatim pozva Makfersona da isproba njegovu novu masku, jer je bilo najteže sakriti robusnog mornara. Ovaj se tobože grozio velikog »trbuha« od naročito načinjenog »jastuka« koji je bio ujedno i skladište opojnog gasa. Dade mu da oproba i neke rekvizite koje do sada nije morao da upotrebljava.

– Kakva ću ja nakaza postati, hiljadu mu morskih krava! A tako sam bio lep i pristao momak! – zanovetao je Makferson.

– Tvoja lepota je neuništiva – smejao se Lun.

– Ali kako ću nekog tresnuti šakom kad stalno mislim da će mi eksplodirati trbuh? – pitao je tobože turobno Sam.

– Neće eksplodirati. Možeš se slobodno tući tako da rušiš tim oklopom, odnosno trbuhom – reče Lun.

– Kakav oklop?

– Pa taj deo uloška do tela je od neprobojne materije. Ako ispuca šaržer u tvoj trbuh, izaći će samo sredstvo za uspavlivanje. Tada stavi ovu malu masku. Ona neutrališe – objašnjavao je Lun.

Još dugo je Makferson morao da uči kako da upotrebi neke predmete namenjene samo njemu.

– Ali bez kolta ne idem nikud – zaključiti on na kraju.

– Dobro, zadrži artiljeriju, ali ne galami njome bez velike nužde – odgovori Lun pomirljivo.

Makferson setno uzdahnu:

– Prošla su stara, dobra vremena kad se čovek mogao pošteno boriti!

XI

Prvo je napisao dugo pismo glavnom uredniku novina u kojima je radio Artur Markinč. Pored ostalog je pisao:

»... To što ćete objaviti moje pismo predstavljaće uslugu vašem čoveku i zaista odličnom reporteru Markinču. Možda bi bilo lepo da sve bude napisano tako kao da je to uradio sam Artur. Njegov potpis bi takode želeli vaši čitaoci da vide baš sada kad se na njega baca blato u vezi sa mojim imenom«.

Sledila su objašnjenja o tome da Lun nije mogao imati poverenja u ljude koji su mu na prvom koraku, u prvom susretu stavili lisice na ruke. Ali on obećava građanima Londona i Engleske da će biti svedoci javnog izvinjenja pukovnika Normana Grifta uhapšenim nedužnim prijateljima Donaldu Sikertu.

»On će morati da porekne optužbe koje je bacio na mene samog«, pisao je Lun, »pre svega zato što su one gola laž«.

Posle toga Lun se spremi da izide, a Makfersona ostavi da čeka kod otvorenog prijemnika na poziv minijaturnog radio-prijemnika, koga je Sikert poneo sobom.

Bilo je dvadeset i dva časa kad Lun iz automobila primeti kako iz hotela u kome je stanovao američki pukovnik Svinej izide čovek čiji izgled je odgovarao opisu. Jozef Abramink je dobro poznavao pukovnika, pa je čak pokušao da ga privuče u svoje društvo. Ali, srećom po pukovnika, nije mu uspeo, jer je Svinej bio iskusan i sam se brinuo za »ugodna poznanstva«.

Sada Svinej sede u automobil i odveze se prema Temzi, skrenu na Dolfinski skver i uđe u luksuzni noćni restoran na uglu Kleverton Strita. Lun pođe za Svinejem i ugleda kako se ovaj susreće sa čovekom bledog lica i umornih očiju oivičenih širokim krugovima modrila, kao kod bubrežnih bolesnika.

Lun zaključi da je susret bio iznenađenje za pukovnika. Dok je Sikert razmišljao šta da uradi, ugleda jednu upadljivo lepu ridokosu devojku, koja je bila obučena na onaj prefinjeni način koji imaju samo žene najtananijeg ukusa i smisla za odevanje. Osvrnula se kao da nekog traži u holu, ali Lunu ne izmače izvesna užurbanost dok je pogledom pratila kretanje američkog pukovnika.

Tada Lun dožive još jedno iznenađenje. Žena mu pride van svakog očekivanja i na jednostavan način.

— Molim vas da mi pomognete — reče ona. — Da li možete nekoliko sati da provedete sa mnom. Ja sam novinarka Glins Hajden i moram večeras biti u ovom restoranu. Znamo, profesionalna radoznalost.

— Ja sam Džim Belik, trgovac... Biću srećan ako vam mogu biti od koristi... Vremena imam, ako ne bi nešto iznenada... — kao da je zbunjeno i nespretno reče Lun.

— Neće valjda iznenada naići vaša žena? — osmehnu se ona i već ga je držala pod ruku.

— Ne, žena neće...

— Morate mi obećati i jedan oproštaj unapred.

— Nadam se da nije nešto... — kao da se malo plaši reče Lun.

— Jedan moj poznanik biće u sali. Ako nas pozove u društvo, pristanite da mu se pridružimo — reče žena.

— Može li biti kakvih neprilika? Ja vas jedva poznajem... Divim vam se, ali, znate, ne umem da se snađem u društvu. Ne umem ni da se tučem... — objasni Lun.

Žena se osmehnu tako čarobno da se Lun stvarno malo zbuni. Ona podiže svoju ručnu žensku torbu i šapnu mu:

— Ja ću tobože nešto tražiti, a vi mi, kao najbolji prijatelj, tobože pomognite i zavirite u torbu. Videćete moj švedski pasoš. Tamo je i moja profesionalna međunarodna novinarska karta.

On prihvati taj njen predlog. Bilo je tačno ono što je rekla o sebi i on joj »umiren i ohrabren« pruži ruku.

Ušli su u restoran i prodoše pored stola za kojim su u delu sale bez gostiju sedeli pukovnik i njegov poznanik. Svinej brzo ustade i pokloni se pred Glins, a zatim klimnu glavom Lunu.

— Kakva srećna slučajnost. Pozdravljam najlepšu i najbolju reporterku cele svetske štampe — reče on.

— Kakav laskavac! — osmehnu se Glins.

— Hoćete reći: stari laskavac! — hteo je pukovnik da bude duhovit.

— Čovek vaših godina je često mlađi nego što se to misli. Mi žene to znamo; imamo instinkt koji govori o sigurnosti svega što je u ru-

kama ljudi kakav ste vi – ćeretala je Glinis. – Ali ja vas nisam predstavila.

Ona upoznade Luna i Pukovnika. Držala je malo iskošenu glavu na način žene koja je spremna da sve pažljivo i sa blagonaklonošću prima.

– Gospodin Belik je moj rođak. Htela bih da mu pričam o tetki Marti i našim zajedničkim poznanicima – ćavrljala je ona.

– Jedan ili dva sata je dosta za takve razgovore, a tada, ako vam to odgovara, mogli biste biti moji gosti dole u dvorani za igru. Muzika je odlična, a postoji i mali, ali zanimljiv program – predloži pukovnik.

Glinis se okrenu prema Lunu i onako malo iskošenim licem napravi upitan izraz.

– Ako Glinis... Ja, svakako... Mislim da možemo... – mucao je Lun nespretno vrteći ugašeni ostatak cigarete, koji mu ispade.

On pokušava da ga uhvati, ali tako nespretno da on zapadne negde iza stolice na kojoj je sedeo pukovnikov poznanik.

Glinis se pravila da ne primećuje zbunjenost svog »rođaka« i obrati se pukovniku:

– Dakle, bićemo večeras pod okriljem moćne armije Ujedinjenih Država!

– Hvala na ljubaznosti. Biću slobodan da još jednom napomenem da ste moji gosti od trenutka kad mi date znak da je bilo dosta razgovora o tetki... tetki...

– Marti – pomože mu Glinis i ode oslanjajući se na Lunovu ruku.

Njen dodir, odličan parfem i snažni dah mladosti i lepote podsetiše Luna na Džejn i on se rastuži.

– Stvari se dobro razvijaju – reče tiho Glinis.

– Ne razumem šta ste rekli – odvrati Lun.

– Nije bilo važno. Mnogo sam vam zahvalna što ste me uzeli pod okrilje.

– Čije okrilje?

– Vi ne čujete najbolje?

– Imam malo teškoća... Ali kad stavim pojačalo... U Amsterdamu sam našao izvanredan aparatić. Kao zrno boje kože i nit jedva vidljiva do džepa i to je sve. Onda ću – odgovori Lun.

Čim sedoš za sto, on pokaza nekakvu kuglicu i Glinis se ljupko nasmeja kao da je to izvanredno prijatno i zanimljivo što njen pratilac mora da nosi aparat za pojačavanje sluha.

Lun sede malo dalje od nje i počeo da sluša. Njegov prislušni aparatić oblika ugašene cigarete emitovao je svaku reč.

– Iznenadili ste me gospodine Hegemane – govorio je pukovnik Svinej na engleskom.

– Šta ste mislili, ko vas je pozvao? – upita nepoznati.

– Bio sam u toku jedne stvari... Očekivao sam jedan poziv... I kad ste vi tako tajanstveno rekli da se sretnemo u ovom restoranu, pomislio sam da je to onaj sastanak – objasni pukovnik.

– Sigurno vas je kakav ruski veliki agent pozvao na mirovne razgovore – dodade Hegeman kao da je to najbolja šala i počeo glasno da se smeje da se to čulo i bez prisluškivanja.

Glinis je posmatrala Luna, pa reče:

– Nešto ste zamišljeni.

– Imao sam naporene dane... I neki poslovni incidenti – odgovori on.

Ona počeo da razgleda jelovnik. Lun je dalje osluškivao poklopivši uho dlanom i naslonivši lakat na sto.

– Manimo to. A kako to da ste vi u Engleskoj? Radili ste prema Istoku – reče pukovnik Svinej.

– Vi znate šta sam naučio u Disenu. Uostalom, vi ste mi bili starešina dugo vreme. Vama moram reći. Na tragu sam jednoj grupi istočnih. I zamislite, saznao sam da od vas traže novac. Pokušao sam da im dam lekciju, ali Čort je bio tvrd orah – pričao je Hegeman.

— Šta ste rekli?! To nije moguće! Vi ste u toku te afere? — čuo se uzbuđen pukovnikov glas.

Lun primeti da se pukovnik obazire da nije ko došao u blizinu, pa kad se uveri da niko ne može prisluškivati, nastavi:

— Ko je ubio Čorta?

— Jedan moj čovek, pošto je saznao ono što se moglo izvući od tog crvenog agenta — odgovori Hegeman.

— Šta znate o Lunu, koji se umišao? — pitao je dalje Svinej.

— On je vrlo nezgodan. Dokopao se dvojice ljudi, koji su mislili da rade za nas, a imali su ih u rukama oni drugi. Ne znam kako su doznali da je jedan bio nemački čovek ubačen još pre trideset godina i da je fanatično odan svojoj zemlji. Tražili su da radi i držali ga u uverenju da pomaže novu državu svog naroda. Da to onemogućim, došao sam u London, ali sa malim zakašnjenjem. Nadam se da ćete mi pomoći — objasni Hegeman.

— Šta vas muči?

— Samo to što nisam mogao da doznam ko je bio šef Kuznjecova. Zatim, morali bismo spasti zaslužnog Mora. On je onaj Jozef Abramink o kome sam vam pričao i za koga nismo mogli da saznamo gde i pod kojim imenom živi. To je veteran i zaslužan... Vi ćete me razumeti... I sada mnogo vredi — nastavi Hegeman.

— Ja ću učiniti što se može. Doprineo sam da pukovnik Grift pruži informaciju javnosti o ruskoj špijunskoj grupi. Naime, mislim na svoju centralu, neobično dobro dolazi ova afera. Nepodnošljiva je hladnokrvnost za zapadni svet. Oni su spremni da popuštaju. Sada vide da su im pod grlom neprijateljski obaveštajci — govorio je pukovnik.

Lun ugleda kako kelner prilazi njihovom stolu.

— I ko je ta lepa žena? — pitao je Hegeman kao da su celo vreme razgovarali samo o lepšem polu.

— Švedanka... Videli ste njene kukove... Tu glavu! Ali je neuhvatljiva. Taman pomislim da mi je u rukama, a ona isklizne nasmešena i iskrivljene glave — pričao je Svinej.

Čak odovud Lun je video kako gladi potkresane brkove.

Lun se osmehnu i reče joj da ona dvojica razgovaraju o njoj. Ponovi pukovnikove reči. Posmatrao je kakav će to utisak proizvesti i začudi se kad vide da ga Glinis pažljivo proučava.

— Verujem da je baš to rekao. Ali kako ste pogodili? Nešto mi je čudno. Ko ste vi? — Pitala je ona.

— Od kako sam gluv, osetio sam da nekako čujem ono što drugi ne čuju... Lekar kaže da je to neobjašnjeni fenomen telepatije. Evo, na primer, večeras. Dok smo prilazili ovom stolu vi ste mislili o meni. »To nije ruka trgovca... I te oči, pogled... Ne, mene neće prevariti«, mislili ste. Zato postavljate pitanje: ko sam? — objasni Lun.

Sada je na nju bio red da se zbuni.

— I šta ste čuli da oni tamo pričaju? — upita ona kad se malo snađe.

— Prvo ste pomislili da bi vama, a ne meni, večeras bila potrebna telepatska moć — reče Lun.

— Vi ste opasnost za ovaj svet. Ja večeras ne smem ništa da pomislim — reče Glinis i pocrvene.

Lun pređe preko toga i nastavi:

— Kad želite da znate, pričaću vam šta govore onaj američki i onaj nemački špijun.

Glinis samo što ne poskoči.

— Vi se šalite! — reče ona mučeći se da vrati onaj svoj zanosni osmeh. Lun joj ispriča šta je čuo.

— Pozajmite mi vaš aparat — reče iznenada Glinis.

— To ne mogu. Ali ću sesti malo bliže. Imam i drugu slušalicu na dužoj niti. Morate sedeti sasvim blizu — reče on jednostavno.

— Takav bi aparat strahovito

dobro došao meni kao novinarki – šapnu Glinis.

– Za koga radite? – upita Lun.

– Za novine – odvrati Glinis.

Jedno vreme razgovor pukovnika i Nemca nije bio zanimljiv i njih dvoje pokušase da otkriju karte jedno drugom.

– Da li vas zanima stvarno ime Kuznjecova? – upita Lun.

– Zamislite da me zanima – odgovori ona.

Lun joj kaza i dodade:

– Ja sam to proverio. Bio je Rus, ali nemački špijun.

– Imate li dokaze?

– Nemam. Proverite sami.

– Kako?

– Snadite se – osmehnu se Lun.

Ona je ćutala i s mukom skrivala uzbuđenje.

– Šta mislite o meni? – upita ona.

– Najlepše osobine... Lukava... poštena... hrabra... Preterano lepa... Snažna ličnost... Dakle, vazdan opasnosti za jedno muško srce – nasmeja se Lun.

– A vi ste neobični... Osećam se nekako sigurno... Želim savez sa vama – odvrati ona jednakom merom.

– Prihvatam ga – zaključí Lun.

Ona ga je gledala iskosa. Njene jasne i čiste oči su čitale dušu i suštinu čoveka. On je uzvratio, a onda mu licem prede senka tuge. Tu naelektrisanu situaciju prekide interesantan odlomak razgovora dva obaveštajca.

– Ima li još kakvih novosti? – pitao je Svinej.

– Ovde se radi nešto na ispitivanju botulizma. Ima znakova da ljudi Istoka znaju rezultate, a mi ih ne znamo – govorio je Nemac.

– Vi me zbunjujete. To je nešto oko otrova u mesu – reče pukovnik.

– Slikovito da kažem, jedna čaša tog otrova može da otruje čitavo čovečanstvo. Inače, milioniti deo grama usmrćuje čoveka – odvrati Hegeman.

– O tome ćete mi detaljno govoriti kasnije. Šta još ima? Večeras me vodite iz zaprepašćenja u zaprepašćenje – reče pukovnik.

– Ima znakova da su otkrili aparaturu inženjera Stida, koju koristi predsednik vlade – nastavi Hegeman.

– To je nečuveno! – skoro jeknu pukovnik.

– Da, dragi prijatelju. Ono što znaju Englezi, teško da je tajna za Istok. To što ljudi iz istočnih zemalja vršljaju po ovoj zemlji i što se zlato sa Urala vagonima dovozi u London, nije moglo da ne postane opasnost – nastavljao je Nemac.

– Nisam znao prave razmere toga... Ali Pentagon je postao krajne škrt u razmeni vojnih pronalazaka i oružja. Zlo je samo što i ovde ima mnogo napora i otkrića. Engleski naučnici su zanimljivi za nas... – jadao se pukovnik.

– Morate tražiti naše ljude koje ste sami učili i odabrali. Tako bi lakše parirali najezdi s Istoka – sugerirao je Hegeman.

Glinis nije mogla sa sakrije uzbuđenje. Kad ona dvojica učutaše zbog jela koje donesoše na sto, ona šapnu Lunu:

– Ako ste obaveštajac, vaša zemlja ima oslonac kakav je redak.

– Nisam ničiji obaveštajac – odvrati Lun. – Samo se zabavljam saznavajući šta svet hoće i šta čini.

– Ako vas ubijem, znajte da sam branila goli život i čast – šapnu ona.

Lun je nežno pomilova po ruci. Njoj se iz oka iskrade suza.

– Od mene vam, za sada, ne pretila opasnost – dodade on.

XII

– Voleo bih da nisam pozvao Švedanku i onog glupog trgovca – govorio je pukovnik spremajući se da plati večeru i da krene u društvo Glinis i Luna. – Ali nisam mogao ni sanjati da ćete mi govoriti o stva-

rima zbog kojih bi čovek ostavio sve Švedanke na svetu.

— Da su dve, ja bih lakše preboleo to »zapostavljanje« — odvrati Hegeman.

Lun neprimetno uze slušalicu od Glinis, a skide i svoju baš u trenutku kad su oni ustajali.

— Kakav par podlaca! — progunda Glinis na švedskom.

— A kako smo zlatan par nas dvoje — dodade Lun takode na švedskom.

— Nije moguće da smo zemljaci? — trže se ona.

— Ne, zemljaci nismo, ali ortaci bismo mogli biti — zagonetno odgovori Lun sasvim pravilnim i čistim izgovorom.

Pukovnik i Nemač se približiše i Svinej odmah predstavi svog poznanika kao Kloda Dipona, francuskog pravnika.

— Divim se Francuzima — ljupko reče Glinis.

— I ja — dodade Lun. — Nikako ne mogu da shvatim kako oni po imenu razlikuju jedan drugoga. Čini mi se da je svaki treći čovek u Francuskoj Dipon.

To je izgovorio tako kao da je rekao dobru šalu i tupo se nasmeja. Glinis ga otvoreno munu laktom. On se malo uozbilji kao da je priznao grešku.

Predoše u polumračnu salu u kojoj je svirao dobar orkestar. Pevale su naizmenično četiri dobre pevačice. Jedna je bila Francuskinja.

— Ipak niste nacionalno usamljeni — reče Glinis na francuskom obraćajući se tobožnjem Diponu.

— Ne, nisam. Moja zemljakinja peva zanosno. Smatram da nisam neskroman — odgovori Hegeman odličnim pariskim izgovorom.

— Lepo je znati francuski — reče Lun na Engleskom.

Svi se nasmejaše. Glinis najslade.

Pukovnik je izmišljao šale, trudio se da novinarki da do znanja da je njen rob, pričao je čak i to da je mislio da se nikada neće oženiti. Ver-

ovao je da nema žena andela, a sada vidi da greši.

— Žena novinarka je nemoguća kombinacija — dobaci Lun. — Jedan moj prijatelj oženio se novinarom, pa je prepoznao sebe u jednom članku o budalastim, ljubomornim muževima.

— Isto se to vama moglo desiti — uvređeno i sarkastično odvrati Svinej.

— Meni neće i ne može — odgovori Sikert. — Ja sam se ženio četiri puta sa svojom sekretaricom.

Opet se svi nasmejaše, a Glinis ga šutnu vrhom cipela u cevanicu.

— Bolje je da ne govorim. Uvek kažem neku glupost — reče Lun.

— To ste izvanredno zapazili — nakloni se Nemač.

Ali Lun nije dugo ostajao miran. Poče da govori o politici i uvredi Nemca, o propasti engleske automobilske industrije i zadirnu Svineja, a sve to u formi priglupog razgovora. Glinis tobože neprimetno slegnu ramenima kao da kaže da se tu ništa ne može kad je neko tako glup.

Atmosfera razgovora postade takva da svi pribegoše piću. Lun je pričao i dalje, a ponekad toliko pružao ruke da je sablesednicima postajalo neprijatno. Jedino Glinis primeti da kroz njegove prste propada nešto slično nevidljivom prahu. Površina pića se par puta neprimetno uznemiri.

Ona ne dotače svoju čašu i pored toga što joj se činilo da njen čudni poznanik nije i njoj sipao prah. Ipak naruči nekakav voćni koktel. Uskoro primeti da su Svinej i tobožnji Dipon postali mamurni. Zato predloži da se krene kućama. Pukovnik je navaljivao da Glinis ide s njim i da je on odveze, ali ona reče da je njen automobil napolju i da mora ići njime.

Lun kao da je pijan otetura nekud iza zavese. Dugo se ne vrati i Glinis reče:

— Ne možemo ga čekati. On je pi-

jan i neka ide bestraga, pa i kad mi je rođak.

Ostala dvojica to jedva dočekaše. Pukovnik galantno plati i otprati Glinis, a Dipon kao u snu ode do svojih kola. Pukovnik ode prilično vrdajući svojim velikim kolima.

Glinis potera za Hegemanom, ali uskoro primeti da su i treća kola na istom pravcu. Kad Hegeman stade pred kapijom kuće uvučene u vrt pod samom šumom kod Hejgejta, ona pođe malo dalje i skloni kola u senku, a zatim dotrča i pribi se uz ogradu. Čula je kako dva čoveka otvoriše kapiju i kako Hegeman reče:

— Neko me prati... Dočekajte i uhvatite... Ne mogu više...

Tada pade i ljudi ga brzo odnese. Ona se povuče u senku i čučnu. Baš tada velika stara kola tiho prodoše, kao da imaju najtiši motor na svetu. Stadoše negde dalje, ali uskoro Glinis primeti svog čudnog poznanika kako u jednom momentu preskoči ogradu.

Glinis je više slutila nego videla njegovu senku kako nestade u dibini vrta.

A tada sinuše lampe i pet ljudi se baciše na Luna. On dvojicu obori žestokim udarcima, ali dvojica mu se okačiše o noge i ruke, a peti mu podnese pištolj pod nos. Pojavi se i šesti, koji je držao jaku električnu lampu i nečim ga udari snažno po glavi. On klonu, a Glinis nehотиčno zagriže svoju pesnicu tako jako da skoro viknu od bola. Videla je kako onesvešćenog čoveka uvukoše u kuću. Odmah se svetlo ugasi i sve postade tiho. Ona otvori torbu i u njenoj ruci škljocnu mali revolver. Beše ubacila metak u cev.

Dugo je osmatrала, a zatim pođe sa zadnje strane i stiže do ograde prema šumi. Pomože se jednim drvetom i dospevši na njegovu granu sa dosta akrobatske veštine skliznu na drugu stranu.

Tek što je malo bolje privikla oči na mrak, ona primeti da se zadnja

vrata kuće otvoriše i dva čoveka iziđoše. Uz kuću je bila nekakva duga betonska zgrada bez prozora. Ona dva čoveka otvoriše metalna vrata i uskoro se začu rad nekog jakog motora. Otuda iziđe kamion sličan velikoj hladnjači. Ljudi otvoriše glomazna vrata i priteraše kamion. Odmah zatim iz kuće počese da izlaze ljudi i da u njega ubacuju nekakve sanduke i džakove. Na kraju dovukoše nekakav denjak. Glinis zaključa da je to njen novi poznanik umotan u ogromni džak.

— Pazite da se ne uguši. Vozite prema Pineru. Znate gde ćete se skloniti. Ja ću stići odmah za vama

— govorio je jedan glas na nemačkom, ali Glinis poznade Hegemana.

Dakle, već se oporavio, zaključa ona i požuri da iziđe iz vrta. Jedva se prebaci i pri tome podera suknu i povredi ruku. Ipak stiže do automobila i smesti se. Pusti da kola otklizе niz strminu, pa ih tek tada upali.

Kamion hladnjača beše nestao, ali ona potera svom brzinom prema Vilezdenu i izbi na drum ka Vembliju. Skloni se na jedan sporedni put i ugasi svetla.

Uskoro stiže kamion, koga ona prepoznade. Propusti ga, zatim krenu, prestiže ga i opet sačeka tek pred Pinerom. Odatle ga je pratila sve dok kamion ne skrenu ka Hač Endu i nestade u prolasku kroz drvored prema jednoj usamljenoj i neosvetljenoj zgradi. Ona tada poveze dalje, naiđe na neplodne padine obrasle trnjem i naiđe jedno skrovito mesto. Tu ostavi kola i vrati se, mučno se probijajući van drumа. Trnje joj iscepa čarape, izgreba noge i razbaruši kosu, ali ona je napredovala. Zastajala je da predahne, stezala u šaci mali revolver i nastavljala prema skrovištu špijuna.

Bližila se zora i ona požuri. Pred usamljenom kućom primeti kamion i počе da se privlači. Desno od kuće bila je jedna stara zgrada

bez prozora i vrata. Zurili su u nju samo crni otvori, ali ona pođe baš tamo. Potraži malu lampu sličnu olovci i na časak osvetli. Hrpa starih sanduka i buradi prepreči joj put. Ona nađe najveći sanduk otvoren prema drugoj strani i skloni se u njega. Odatle je, kroz napukline sanduka, mogla da osmatra jedan deo kuće, kamion i ulaz.

Hvatao ju je san, ali ona se branila sve dok ne ču da je stigao Hegeman. A tada zaspao.

XIII

Prekriven gustim džakom po avgustovskoj sparini Lun je trpeo skoro neizdržive muke. Gušio se i osećao da skoro gubi svest. I kad mu skinuše tu prokletu cirađu, koja je jedva propuštala vazduh, on udahnu nekoliko puta punim plućima, pa se onesvesti. Kad je osetio da opet može da diše, on polako otvori oči. Oko njega je bio mrak, a udovima nije mogao da učini ni najmanji pokret.

Biti pri svesti, to je za Donalda Sikerta bila već znatna šansa da će i ostati živ. Polako je ispitivao svoj položaj. Ruke su mu bile čvrsto vezane na leđima, a noge sputane nekakvim debelim konopom. Telo mu je bilo vlažno od znoja, koji ga je oblivao dok se gušio u nekakvom vozilu, koje je bezdušno truckalo skoro dva sata.

Po mirisu i vlazi koju je osećao zaključio da se nalazi u nekakvom podrumu, koji je ranije morao služiti kao ostava za alkohol. On se nakašlja. Po odjecima zaključio da je podrum velik i prazan. Pod sobom je osećao kamene ploče.

Uskoro se začuše koraci. Silazilo je više ljudi. Kad se vrata otvoriše, negde sa vrha stepeništa stiže dnevno svetlo, po čemu Lun zaključio da je prošla jedna teška i opasna noć.

Pomisli šta li je sa Glinis. Od trenutka kad su ga napadači oborili

nije je video ni čuo, a mislio je da je ušla sa Hegemanom. Opet u njemu navreše protivurečna nagađanja, ali ničeg čvrstog nije bilo da se po tome nešto zaključio.

Njegove misli prekide glas Litea Hegemana:

– Glupi gospodin tobožnji trgovac Belik je u klopki!

– Šta ste učinili od mene! Ja ću se žaliti! – odvrati Lun.

Nemac se glasno nasmeja kao da je čuo najbolju šalu.

– Prestanite da se izmotavate i odgovarajte mi na pitanja. Od toga da li ćete govoriti istinu zavisi da li ćete preživeti ovaj dan – nastavi on gurnuvši nogom prazan sanduk kraj zida i sedajući na njega.

– Govoriću... Ja hoću da živim...

– reče Lun dajući svom govoru potresnost straha.

– Ko ste vi? – upita Hegeman.

– Pa rekao sam već... Džim Belik, trgovac – odgovori Lun.

– Zašto ste me pratili?

– Hteo sam da vidim je li Glinis baš takva da ode k vama u stan. današnje devojke...

– Ona je pošla za mnom?

– Razume se... Video sam ja vaše poglede!

– I šta ste zaključili?

– Pa, hteo sam da vidim da li ste zajedno... Volim tu devojku već osam godina! Vi mi je ne smete oteti. Onog starog pukovnika se ne plašim. Ali vi... Preklinjem vas! – skoro je cvileo Lun.

– Tako, dakle! – procedi Hegeman i ustade.

Iznenada udari Luna po licu.

– Lažeš, zmijo! Još jedna laž i potpisao si sebi smrtnu presudu! – dodade Hegeman i osvrnu se.

Dade znak trojici svojih ljudi da iziđu, a zatim kod vrata uključi svetlo i zatvori ih.

– Sad ćeš govoriti! Prvo ćeš govoriti, zatim potpisati da ubuduće radiš za nas, a na kraju položiti jedan ispit – smeškao se Hegeman.

Tada se nečeg priseti ugasi svetlo i izide

Glinis se beše probudila. Osmatrala je okolinu. Vide kako četiri čoveka spremaju kamion i konačno sedoš i odvezoše ga nekud. Još dvojica izidoše i ona ču kako jedan kaže:

– Ne volim kad smo ovde. Ceo dan na straži u tim odvratnim šibljacima.

– A ja se ovde bolje osećam. Nekako je šire i imam utisak da je opasnost manja. Kad sam sa šmajserom u rukama i u šumi, lakše dišem.

Tek posle ovih reči Glinis primeti da im ispod sakoa ogrnutih preko raskopčanih košulja vire cevi mašinskih pušaka, koje su prikrivali dlanovi.

Kad se ova dvojica udaljiše, Glinis izide iz svog skloništa i osmotri kuću. Zaključ i niko ne gleda u ovom pravcu i prebaci se do hodnika. Ugleda otvoren kapak nad stepeništem koje je vodilo u podrum. Baš je razmišljala kuda da krene, kad se začuše nečiji koraci. Ona se skloni na podrumsko stepenište. Ali koraci su se približavali i ona šmugnu prema podrumu.

Osvrnu se i ugleda nečije noge. Uzmak je bio moguć samo prema odškrinutim vratima podruma i ona se povuče. Još joj se oči nisu bile navikle na mrak i ona skrenu desno, upali svoju lampicu i potrča lako u dubinu podruma. Jedna izbočina potpornog svoda joj pruži zaklon i ona se pritaji ugasivši lampicu. Čvrsto je stezala svoj mali revolver, ali ju je podilazila jeza.

Tek tad primeti i prepoznade vezanog čoveka. Videla je kako ude Hegeman i vuče sobom nekakav gajtan. On upali svetlo. Baratao je zatim oko prekidača spajajući onaj električni gajtan. Na drugom kraju je bila nekakva naprava. Tek kad je

pruži prema Lunu, ona shvati šta je to doneo Hegeman.

– Vidiš, njuškalo! Ovde imam aparat za lemljenje. On ima vruć vrh – glasom koji je pokazivao uživanje reče Hegeman.

– Ne razumem... Šta ćete sa tim? – upita Lun.

– Gledaj!

Hegeman pritisnu na drvo sanduka. Usijani metal počeo da pali dasku i izvi se dim.

– Prvo ću te peći po telu, dugo i bolno! Zatim ću ti spržiti jedno oko. Ako ni tada ne progovoriš, oslepećeš i na drugo – pretio je Hegeman.

Da to i potvrdi on pritisnu usijani vrh aparata na Lunovu nogu. Pantalone progoreše i koža zapišta. Smrad tkanine i izgorele kože razide se po podrumu.

– Ne! Govoriću... Sve ću reći! – viknu Lun.

Glinis je drhtala. Odmeravala je rastojanje nesigurna da će iz svog zakona ubiti tog groznog mučitelja. A znala je da će je prvi pokret odati i to će opomenuti Nemca, kome je iz zadnjeg džepa virila drška velikog automatskog pištolja. Zato odahnu čujuć da će njen poznanik govoriti.

– Dobro! Pričaj sada. Kakav je ono aparat za prisluškivanje, koji smo našli u tvom sakou? Kako funkcioniše ona tobože ugašena cigareta? Za koga radiš? Sve pričaj – otkrivao je Hegeman da njegove sumnje nisu bez osnova.

– Skloni to – reče Lun zureći u usijan aparat.

– Neka stoji spreman – zloslutno odvrati Hegeman i postavi uključeni aparat na zemlju, ali tako da zagrejani deo ne dodiruje ništa.

Lun počeo da govori:

– Moja dužnost je da... Pa moramo govoriti... Vi to nećete zloupotrebiti... Ja bih bio uništen čovek...

– Govori! – viknu nervozno Hegeman.

– Mene ne poznaje pukovnik Svinej. Bila mi je dužnost da znam šta

radi... Grift želi da zna šta rade i prijatelji.

– Misliš na pukovnika Normana Grifta?

– Da, naš šef...

– Je li i Glinis vaš agent?

– Nije... Ona je takođe pratila Svineja. Otkrio sam to i vešto stupio u kontakt s njom... Ne znam za koga radi... Vi – ćete to shvatiti... Vi shvatate... Slušajte me šta kažem... Vi me slušate... Vi ćete ostati mirni dok ja govorim...

Ponavljao je slične rečenice nekim čudnim glasom i gledajući Nemca pravo u oči...

– Želim sve da čujem... Vi ćete govoriti... – reče Hegeman, ali njegovo držanje beše promenjeno.

Izgledao je kao sanjiv čovek, koji će skliznuti sa sanduka.

– Namestite se udobnije... Dugo ću vam govoriti... Sednite na zemlju... Tako... Ispružite noge... Opuštite telo... – sugerisao mu je Lun.

Glinis je zaprepašćeno slušala i sama zahvaćena nekakvim čudnim stanjem.

– Šta znate o meni? – pitao je Lun.

– Ništa... Pratili ste me i to je znak da me gonite – odgovori Hegeman sad već sasvim drugim tonom.

– Šta znate o Glinis?

– Ona je novinarka... Ali ona je nečiji agent...

Ne znam čiji...

– Čiji ste vi agent?

– Drugog odeljenja Federalne obaveštajne službe Saveze Savezne Republike...

– Nemač?

– Da!

Dalje je Lun pitao o poslednjim događajima, o Čortu i Abraminku, o planovima špijunske grupe i uspesima koje je postigla. Iznanadi ga što Hegeman ne zna ostale grupe.

– Doći će čovek od šefa Drugog odeljenja... On će me povezati sa celom mrežom... Kad završim operaciju kompromitovanja, preuzeću službu u celoj Engleskoj...

– Koga treba da kompromituje ova operacija? – pitao je Lun.

– Englesku sposobnost da očuvaju tajne... Amerikanci im neće dati nova oružja...

– Koga ćete još kompromitovati?

– To smo već uspeli... Istok želi da pregovara na naš račun sa Britanijom. Sada je drukčije...

– Šta je drukčije...

– Engleska vlada je već uložila protest zbog špijuniranja... Stvari uzimaju povoljan tok... – pričao je Hegeman.

– Kako se stvarno zovete – pitao je Lun.

– Lite... Lite Hegeman...

– Koliko vam je godina?

– Pedeset i jedna...

– To je nemoguće... Izgledate mnogo mlađi.

– Lečenje... Plastična operacija mi je izmenila izgled... To je bila želja pukovnika Svineja, kad je bio moj šef...

– Zašto je to želeo?

– Bio sam suđen, – Diverzije u Francuskoj pre okupacije i rad za vreme okupacije... Osuđen sam na dvadeset godina... Sada imam nekoliko drugih imena...

Glinis je slušala uzbuđena. Bila je čučnula i na kolenu u malu beležnicu stenografisala je svako pitanje i svaki odgovor. Nije propuštala da napiše:

»Čovek koji je hipnotisao Hegemana može biti samo tajanstveni Donald Sikert. Posmatram ga kako još vezan gospodari naoružanim nemačkim špijunom... Baš sad mu naređuje da ga odveže.

Eno, vezao ga je i uzeo mu revolver... Sada se čuju koraci niz stepenište... Dolaze dva čoveka...*

Morala je da prekine beleženje, jer upade jedan od Hegemanovih ljudi pozivajući još sa stepeništa:

– Gospodine Klode! Hitno vas traže!

Pomolivši se u vratima čovek ugleda Luna kako pretrčava ka

uglu i poteže revolver. Lun opali i pridošlica pade licem na kameni pod. Ostali iza njega ustuknuše, otvoriše vatru i zagrajaše.

Glinis potrča i Lun je primeti. Naglo se okrenu i uperi revolver, ali kad je prepoznade samo je začuđeno zagleda. Ona je držala revolver, ali ne uperen u njega, nego prema stepeništu.

— Sklonite se! Za ime božje, otкуда vi ovde?! — upita Lun.

— Pratila sam otmičare... Zbog vas — odgovori ona i Lun bi video kako je porumenila i zbunila se da nije pazio šta se događa na prilazu podruma.

Tamo se začu kako se zatvori veliki kosi kapak nad stepeništem. To je potvrđivala i činjenica da nestade dnevnog svetla, koje je dopiralo otuda.

— Sad smo u mišolovci — reče Glinis stojeći u uglu.

— Nije baš najprijatnije, ali smo za neko vreme u bezbednosti — ohrabri je Lun.

I tek tada je bolje osmotri. Primeti kako joj je odeća iscepana, lice izgrebano i noge umrljane krvlju.

— Vas je nešto propisno udesilo? — reče upitno.

— Trčala sam... Svuda je zaparložena šuma i šiblje — odvrati ona tek sad svesna kako mora jadno da izgleda.

Nehotično pokuša da popravi kosu, ali onda se nasmeja i reče:

— Kožu su mi povredile grane, ali ovi gore će mi je sasvim oderati.

— Čuvajte je, može se bolje upotrebiti — dobaci Lun i dade se na nekakav posao.

Pretrese Hegemana i nade svoje slušalice i minijaturnu radio stanicu. Otrča do blizu prozorčića za istovar uglja pa poče da otkucava znake, a zatim i u mikrofonski zvuk nekoliko puta, a zatim poče da govori:

— Čujem te! Nalazim se u hladovini jednog podruma... Da, podruma... Ovde je ugodno, ali gore

zatvaraju izlaz nekoliko naoružanih momaka... Ne, znam gde je to.

— Ja znam! — kliknu Glinis.

Lun se okrenu i ona mu kaza da su iza Pinera i opisa kako se može stići do ove kuće.

— Slušaj stari!... Ne mogu ovako da ti kažem, jer još neko može da uhvati razgovor... Pogledaj kartu grada i okoline kod desnog ventilatora... Vidiš je li... Pogledaj koordinate, ali čitaj po sistemu koji je rukom dopisan iznad štampanog... Da, pod f-3... Dve milje južno... Mesto sa pet slova... Našao si... Ne pominji ga... Sad gledaj, na severoistok vodi put. Levo je uspon i šuma i na pola milje počinje živica... Levo je drvored...

Što je mogao brže objasni Lun kako se dopire do skrovišta, a zatim opomenu svog drugara:

— Čuvaj se! Ovde imaju mašinske puške i bar desetak ljudi... Da, sad moram da prekinem... Uznemiravaju me...

I zaista, gore se odškrinu kapak.

— Hej ti dole! Odmah pusti našeg šefa!

— Ne mogu bez njega. Osećao bih se usamljeno! — odvrati Lun.

Odozgo dospeše psovke, a zatim pitanje:

— Hoćemo li čuti njegov glas? Ako ne govori, isteraćemo vas gasnim bombama!

— Čekajte malo — doviknu Lun.

Pretrča do Hegemana i dovuče ga u ugao. Tu ga strpljivo oslobodi hipnoze i reče mu:

— Javi se svojim razbojnicima. I reci im da se drže dalje, jer će im šef stradati!

— Šta se dogodilo? Kako ste, do vraga, to izveli?! Vi? Pa vi ste... — zurio je Hegeman u Lunu, ali ga ovaj udari i prekide.

— Ne pominjite ništa od svojih sumnji. Kažite svojim ljudima da miruju, i dosta!

Hegeman je bio sposoban da brzo oceni prilike, pa poslušao.

– Halo Pejk! Slušaš li me? – viknu.

– Da, gospodine!

– Ne prenapli! Pregovaraćemo sa... sa Belikom!

– Ovde je stigao Dunš! – javi čovek koji se bio odazvao na ime Pejk.

– Neka on preuzme... – započe Hegeman.

– Lun mu zatvori usta.

– Govorićeš samo što ti dozvolim! Kaži im da ulaze jedan po jedan sa podignutim rukama, ili ću te ustreliti.

– Dobro... Halo Pejk – nastavi Hegeman. – Belik traži da ulazite jedan po jedan sa podignutim rukama. Ne slušajte!

Ovaj nagli uzvik Lun ne stiže da spreči i za sekund zakašnjenja udari Hegemana tako da ovaj klonu onesvešćen.

Gore se kapak zatvori i sve se utiša.

– Šta li će izmisliti? – uzdahnu Glinis.

– Mene više brine šta li će izmisliti moj prijatelj – odgovori Lun.

– Pa to je jednostavno! Obavešćice Intelidžens servis ili policiju i oni će za čas sve raščistiti – primeti Glinis.

Lun se nasmeja i odgovori:

– Taj ne voli policiju... A, nikako! On će sam ovamo! To vam je takav svet... Da, neće biti parade Intelidžens servisa, ni sirena policijskih automobila... Mislim da će zatreštati jedan kolt... Kakav je to kalibar, da znate: – zamišljeno je govorio Lun.

Samjuel Makferson se pogleda u ogledalo i tek tada shvati da ne može učiniti ono što je smislio. Njegovi momci na brodu ga neće prepoznati, jer ga je Lun toliko izmenio da nije ni sam sebe prepoznavao. Trebalo bi se dugo objašnjavati, a uz to dok spremi svoje momke, preostale na brodu, ili sakupi neko-

liko ostalih izgubiće toliko vremena da ga možda nikada više neće nadoknaditi.

– Drži se sada, staro momče! Izmisli nešto! Ne daj da ti oni gmižavci i krokodilski sinovi ubiju dečaka! Kako bi živio bez njega, stara kornjačo!? – grdio je samog sebe.

Zato se odlučio za ono što je prvo smislio. Uze dve mašinske puške, napuni džepove municijom za svoj kolt i otrča prema garaži. Tamo je još uvek stajao naročito izrađeni kamionet za prenos hemikalija. Bio je ojačan čeličnim pločama i imao neprobojna stakla. Bio je oduševljen kad motor odmah proradi i skazaljka pokaza da je rezervoar pun goriva.

Vozio je brzo, ali oprezno. Sada se nije smelo dogoditi da ga saobraćajna policija zaustavi, ili da doživi neku nepriliku. Ali na delovima druma, koji su mu pružali mogućnost za bržu vožnju, jurio je prestižući i sva kola.

Stigavši u Grenhil on vide transportno preduzeće pred kojim su čekala tri kamiona i jedna hladnjača. Zaustavi i utrča.

– Ko je vlasnik? – pitao je videći starijeg pregojenog čoveka.

– Ja sam – javi se ovaj.

– Odmah mi trebaju sva vaša vozila! – reče Sam užurbano videći svežanj novčanica.

– Pa ja imam narudžbine. Baš sad šaljem tri jedina kamiona... Ostaje samo hladnjača... – počeo vlasnik.

– Neka voze za mnom. I hladnjača takode! – zahtevao je mornar.

U istom momentu strpa vlasniku u šake gomilu funti. Ovaj je zurio u novac. Toliko nije mogao da zaradi čitavog meseca.

– Evo ti još! Vozite! Divan posao. Ukvarljiva roba, na kojoj ćete svi zaraditi! – objasni mornar i krenu.

– Imam i jednu praznu cisternu! Voziću sam, jer nemam vozača – sad se već snalazio vlasnik.

– Vozi! Hitro! – prihvati Sam.

Zatim otrča napred. Za njim zahuktaše teške mašine da sav Grenhil zabruja. Za njima je gojazni vlasnik »posrtao«¹ sa cisternom. Petnaestotonske grdosije su dizale prašinu. Iz njihovih izduvnih cevi ku-ljao je dim, a okolina je ječala od tandrkanja motora i praznih kola.

Iza Pinera Makferson zaustavi. Stade i kolona automobila. On pritrča prvom vozilu i vozaču tutnu mašinsku pušku u ruke, a zatim dodade dvesta funti.

– Novac je tvoj! Umeš li da malo pucaš ovim? – upita.

– Uz pomoć dvesa funti umem!

– nasmeja se vozač.

– Onda ne daj da te mangupi zaustave kad se primaknemo skladištu! – zaključi Makferson.

Isto se ponovi i kod drugog vozača i kolona nastavi. Makferson beše ostao samo sa svojim koltom, ali po onome kako je on rukovao tim oružjem, bio je opasniji od bar pet drugih ljudi sa mašinskim puškama. A imao je i par naročito konstruisanih bombi, koje su, dobro bačene, mogle i kuću da sruše.

Skrenuše među drvored Makferson ugleda kako pred njegov kamiončić istrča jedan čovek sa mašinskom puškom u rukama. Sam ne uspori, nego samo promeni brzinu i iz pokreta opali. Čovek se sruši.

Odnekud dopre rafal kuršuma po Makfersonovom vozilu, ali on nije obraćao pažnju na tu sitnicu.

Okrenuvši se vide da kamioni pristizu.

– Vozite škune vražjih momaka! Za mnom, momci, raspalite! – vikao je i pored toga što ga niko nije čuo.

*

Jedan od Hegemanovih ljudi začu pucnje i istrča. A tada ga zagluši brujanje vozila. Vide samo neke grdosije kako rasteruju pra-

šinu na neasfaltiranom prilazu kući. Utrča unutra i diže uzburu:

– Policija, Tenkovi! Napad na nas! Opkoljavaju!

Hegemanovi ljudi istrčase i na brzinu opališe, čime je ko bio naoružan. Ali u tutnjavi vozila nisu se mnogo ni čuli rafali mašinskih pušaka malog kalibra.

Obe prednje gume na Makfersonovom kamionetu ispustiše vazduh, ali on nije zaustavljao. Gurao je napred i jednom rukom držao upravljač, a drugom pucao iz kolta. Velikokalibarski stari kolt pucao je kao top.

Jedan od branilaca prilaza pade, a drugi ispusti mašinsku pušku i jauknu ranjen. Nekolicina su uzmi-cali.

Dva kamiona iza Makfersona behu stala i vozači su pucali u vazduh i besciljno prema šumi.

– Ne beži tamo! – vikao je jedan od Hegemanovih ljudi zaklonjen u dubokoj jaruzi, i samo izvirujući.

Makferson isčupa osigurač ručne bombe i viknu:

– Budalasti sine stare veštice, odneće te tvoj brat Lucifer pravo u pakao!

Granata grunu, a u istom momentu kamionet zastajkujući stiže pred glavni ulaz. Makferson iskoči i jurnu ka kući. Put mu prepreči jedan čovek sa pištoljem, ali mornar pre opali i ovaj mu se skotrlja u susret niz četiri kamena stepenika.

Protrčavši kroz kuću Makferson je vikao:

– Evo dolaze hiljadu mornara, hiljadu mrtvih sinova čoravog kaptana Čerča!

Bilo je pravo čudo kako je brzo punio kolt u pokretu. Put mu preprečiše jedna zaključana vrata, ali on jurnu na njih ramenom i ona se izvališe. Pade na zemlju baš kad iznad njega šibnu mlaz kuršuma iz automata. Strelac je bio zaklonjen iza podrumskog kapka, koji je čuvao.

Makferson opali još iz ležećeg stava. Strelac se sruši i samo zadrhta umirući.

Odatle Makferson kroz zadnja vrata vide kako dva čoveka pobe- goše u dubinu dvorišta.

– Hej vi! Pacovska bando! Dola- zite ovamo sto mu gladnih ajkula! Ili ste morska prasad? Ima li koga u ovoj jazbini – vikao je spreman da opali na onog ko se pojavi.

*

– Šta se to događa? – pitala je Glinis i nehotično se priljubivši uz Luna.

– Voleo bih i ja da znam. Nešto mi ne ide u glavu da je taj vražji momak napravio takvu paniku – reče Lun.

– Koji momak? – pitala je Gli- nis.

Ali Lun joj ne odgovori, jer začu pucnje oko ulaza u podrum, a zatim odmah i Makfersonovo dozivanje. Zato požuri i pred zatvorenim kap- kom snažno zviznu u prste na naro- čit način. Ču se lupa metalnih za- zora i kapak se diže.

– Ura! – viknu Sam. – Jesu li ti ostavili koju kost i nešto kože da možeš izići?

– Čitav sam! Kako izlaziš na kraj sa tom gužvom? – odvrati Lun i ugledavši mašinsku pušku odmah je diže.

Tada se pojavi i devojka. Sam se zablenu u nju.

– Ko je skinuo glazuru ovoj bom- boni? – upita.

– Pomozi joj! – reče samo Lun i ode da osmotri šta se događa.

Vide kamione i dva vozača sa mašinkama.

– Ko su oni! – upita vrativši se ka mornaru.

– Neki zgodni momci – nas- meja se Sam. – Morao sam popri- licno isprazniti džepove da ih dove- dem.

U tom momentu uzbuđena i izne- mogla devojka se zanesse i klonu.

Makferson je uze u naručje i htjede da je ponese.

– Nju daj meni, a ti donesi jed- nog vezanog naduvenka odozdo iz podruma – reče Lun.

– Sirenu si ti našao, pa ti je da- jem. Inače bih pristao da je nosim peške do Londona – odvrati ovaj smejući se.

Side u podrum i brzo se vrati. Nosio je Hegemana držeći ga za noge i prebačenog preko ramena.

– Pazi da mu ne pukne glava od tvoje nežnosti. Taj će nam trebati.

U tom momentu dotrča jedan od vozača kamiona.

– Dolazi policija – viknu i baci automat. – Šta ćemo mi sada?

– Izvlačite se kako znate. Kažite da ovde ima nekakvih razbojnika, koji su pucali na vas. Sakrijte onu drugu mašinsku pušku – objasni Makferson.

Izdaleka se put spuštao. Na njemu su se videli policajci na moto- ciklima, a iza njih se pojaviše i poli- cijska kola, čija je sirena nepre- stano ječala.

– Kako ćemo se izvući iz ovog sosa? – upita mornar ne ispušta- jući plen.

– Za mnom! Moramo u šumu – reče Lun i prenese Glinis.

Trčali su neko vreme, a onda zadi- hani zastadoše u žbunju. Spustiše svoje terete da odahnu i osmotre kuda da krenu.

– Šta se to događa? – upita Gli- nis trepćući očima.

Lun joj kratko objasni.

– Ne želim da se sretnem sa poli- cijom – reče ona ustajući.

– A mi baš mislili kako je dobro što nam stiže pomoć. Prosto sam hteo da zagrlim prvog policajca! – primeti Sam i značajno zatrepta očima.

Glinis se već snalazila. Osvrtala se i reče:

– Krenimo ovamo. Imam auto- mobil zaklonjen u šiblju!

I ne čekajući odgovor ona potrča kroz šiblje. Makferson ju je pratio

noseći Hegemana, a Lun je pazio da ih ko ne pristigne ili ne napadne sa strane.

Uskoro stigoše do automobila. Lun sede za upravljač, a Makferson ugura zarobljenika na zadnje sedište i uvuče se za njim. Čim sede i devojka, kola krenuše nazad do uskog poljskog puta, a odmah zatim jurnuše oko Hač Enda i prema Stenmorskoj šumi.

Kad udoše u šumu, Lun zaustavi.

– Policija u Stenmoru i Edgveru je sigurno već upozorena. Moramo skrenuti prema severu – reče u tišini nastaloj posle gašenja motora.

– Vozite šumom dokle može – reče Glinis.

– Unišćemo vaša kola – odvratila Lun.

– Ona su se već isplatila – osmehnu se Glinis.

Lun shvati da je moguće još malo koristiti automobil i zato krenu. U početku su šumske staze bile dobre i oni su napredovali. Ali sve češće su se opasno naginjali i sve teže nalazili prolaz uz sve strmiju šumu.

Uskoro točkovi nasedoše u jednu neravninu i iskopaše meku zemlju.

– Parada je završena! Moraćemo da prošetamo – reče Makferson i izvuče svog zarobljenika.

– O, pa veliki špijun se osvestio! – reče Lun videći da Hegeman zbunjeno trepće. – Odveži mu noge, Same. Vodićemo ga u šetnju.

Brzo se središe i nastaviše. Prašnjavi, iscepani i oznojeni napredovali su ukoso preko pošumljene padine.

Bilo je prošlo šesnaest časova kad stigoše do puta, koji vodi od Stenmora prema Vatfordu. Predoše ga u trenutku kad nije bilo vozila u blizini, pa nastaviše do blizu sela na putu za Elstri. Tu je šuma prestajala i oni moradoše da sečekaju noć. Predveče Makferson, čije odelo je bilo u najboljem stanju, uz pomoć Luna i devojke popravi svoj izgled i pođe da nađe neko vozilo.

Vrati se tek posle dva sata vozeći se jednim starim kamionom, čiji hladnjak je pućkao i ispuštao paru.

– Kupio sam ga za ciglih i poslednjih pedeset funti. Ipak, jedna škuna se kotrlja – objasni on.

Nabraše nekakvih grana i trave, pa utovariše Hegemana i pokriše ga dobro uvezanog, a Lun i devojka sedoš pored Sama.

U velikom luku obidoše Elstri i sa poljskog puta dospeše na seoski kod Barneta. Sada je bilo sve kako treba. U Nju Barnetu Lun je imao rezervno sklonište u usamljenoj poljskoj kućici.

Umiše se, uzeše odela i pomogoše da i Glinis makar malo dovede u red svoju odeću, jer tamo nisu imali ništa od ženskih stvari. Makferson otvori konzerve i spremi večeru. Činilo im se da je to najukusnije jelo koje su ikad jeli. Čak je i utučeni Hegeman jeo posmatrajući ispod oka ostale.

Kad Lun ode da spremi svoj rezervni automobil, a Glinis da odnese sudove i malo uredi kuhinju, Hegeman bolje osmotri Makfersona. Njegov robusni izgled pružao mu je nadu i on počeo brzo da govori:

– Pustite me i ja ću vam platiti dvadeset hiljada funti. Spasite me u ovom momentu, pa ćete imati sve što želite!

– Samo pod jednim uslovom – odvratio Makferson.

– Govorite brzo! – uzbudio se Hegeman.

– Da mi prvo date novac, pa onda nešto da učinim – šapnu Makferson.

– Imam čekovnu knjižicu u tajnom džepu na levoj strani sakoa. Brzo je izvadite i dajte da vam potpišem... Uzećete ček i kad ga naplatite, sklonite me negde. Posle ću vam dati još deset hiljada – šaputao je Hegeman.

– To već valja – reče Makferson i opipa Hegemanovo odelo.

Nade knjižicu i oslobodivši jednu ruku svog zarobljenika dade mu da potpiše na dvadeset hiljada. Stavi ček u džep i reče:

– Nisam se nadao da ću tako brzo dobiti novac koji sam potrošio danas u onoj gužvi.

Nemac je govorio dalje pričajući kako bi trebalo sve da se izvede. Zatim upita Makfersona šta on o tome misli.

– Imam ideju! Zna li vi kakav glas ispušta foka? – upita mornar.

– Nisam imao prilike da je čujem... Kažu da je nešto slično lavežu pasa... – zbunjeno odgovori Hegeman.

– Pokušajte!

Hegeman ispusti neke neartikulisane glasove.

– Ne valja! Možda bi bolje mogli da imitirate vučje zavijanje?

– To bih!

– Napred onda!

– Da vi ne izvodite neku neslanu šalu?

– Brzo čoveče! Oni će doći i ko zna hoće li nam posle uspeti – reče vrlo ozbiljno Makferson.

– Oni će čuti! – primeti Nemac.

– Pa to i hoću! – odgovori mornar. – Urliknite!

Hegeman podiže glavu i urliknu iz sve snage.

Lun i Glinis dotrčaše.

– Šta se događa? – upita Lun.

– Baš ispitujem kojoj vrsti životinja pripada ovaj ovde – odgovori Sam.

– Pa? – nasmeja se Lun.

– Eto, mislio sam da je neka vrsta lisice, a on je šugavi vuk!

Hegeman ga je streljao pogledom punim mržnje, a Glinis je pokušavala da shvati čitav događaj. Lun se nasmeja.

– Kakva korist od toga? – upita. Makferson mu pokaza ček.

– Danas sam potrošio nešto novaca. On mi ih je vratio. Nije baš darežljiv, ali ipak... Pa i zaslužujem. Nosio sam ga kao bebicu – pričao je Makferson učvršćujući veze na Hegemanovim rukama.

– Sad znam ko ste! Slutio sam i pre, još u podrumu... Ali sad znam...

Makferson ga čvrgnu kažiprstom po ustima i Hegemanu odmah natekoše usne.

Glinis ih je gledala zamišljeno. Čutala je neko vreme, a onda iznenada zovnu:

– Makfersone!

Samuel se okrenu.

– Stari trik! – nasmeja se Lun.

– Htela sam samo da znam. Jedan moj kolega će se radovati kad mu budem pričala doživljaje – odvratila ona.

– Ko je taj kolega? – upita Lun.

– Artur Markinč. Znam da ga poznajete – odgovori Glinis.

Lun ne reče ništa. Razmišljao je, a zatim zaključio:

– Imam utisak da ste opasna žena, ali ne i za nas.

– Zaklinjem se da je tako! – odvratila žustro Glinis i zbog nečeg porumenela.

– Bogami meni pretila strašna opasnost! Neću moći da zaboravim onaj trenutak dok je devojčica bila na mojim rukama – gundao je Makferson.

Bližila se ponoć kad krenuše. Vozili su na jug. Stigoše u London i provezoše se do blizu Ridžent parka. Tu Lun zaustavi.

– Ovde ćemo se oprostiti – obrati se novinarki.

– Želim da vas opet sretnem. Mnogo ste mi pomogli. Ako kad budete hteli da me sretnete, evo moja adresa i telefon – odvratila Glinis.

– Možda ne bi trebalo da ostanete dugo u Londonu – primeti Lun.

– Ovaj gospodin će se sresti sa nekim ljudima, koji bi mogli biti radoznali šta radi jedna lepa žena.

Glinis razmisli trenutak, a zatim reče:

– Mislim da me niko ne može okriviti. Ja sam slučajno upala u ovu gužvu.

– Da, isto kao i vaš rodak Belik
– nasmeja se Lun.

Ona klimnu glavom i izide.

Kroz spuštено staklo automobila upita:

– Mogu li šta da učinim za vas?

– Možete! Kao novinarka objavite šta se događalo. Ali napravite i uslugu Markinču. Dajte podatke njegovim kolegama, jer je on u zatvoru – reče Lun.

– Znam... Sutra će se znati istina. Radim za objektivnu novinsku agenciju – odgovori Glinis.

– Samo za agenciju? – upita Lun.

Glinis ništa ne odgovori. Samo toplo pogleda Luna i mahnu Makersonu, a zatim mirno odšeta ka taksi stanici.

Njih dvojica požuriše ka svom skloništu.

XIV

Da je imao kose na glavi, pukovnik Norman Grift bi je možda sada čupao od besa. Ovako je samo nervozno brisao znoj sa čela i golog temena. Na njega se sručila prava lavina događaja, koje on nije kontrolisao.

Novine su pisale o pravoj bici špijuna i tajanstvenog kralja ponoći. Donosile su fotografije dva ranjena i jednog zdravog agenta, koje je policija uhvatila upadajući na mesto okršaja.

»Lun ima još jednog zarobljenika.
– Strana štampa prenela saopštenje o tome da je tobožnji Evgenije Kuznjecov Aleksandrovič zvani Čort u stvari davnašnji hitlerovski špijun Andrej Gurjanov Malaholj-nijevič. – Je li moguće da je zloglasni Kanarisov ubica Lite Hegeman vršljao po Londonu? – Šta će učiniti Lun?...«

Takvi i slični naslovi pogadali su osetljivog i sujetnog pukovnika. Ali još teže ga je pogodila nova uzbuna. Bili su otkriveni tragovi prodora špijuna u laboratoriju za biološka

ispitivanja, gde je, posle hapšenja Džejn Vittington, naglo popustila pažnja. Ispitivanja botulizma su bila strogo čuvana tajna. Hapšenjem nedužne naučnice sam Inteli-džens servis je mogučio da nastane nered u toj laboratoriji.

On se s mukom koncentrisao na podatke o značaju tajnih istraživanja botulizma, ali morao je da ih pročita:

»Jedan od najstrašnijih otrova na svetu ponovo uzima maha«, pisalo je u naročitom obaveštenju priredenom za njega. »Nedavno je misteriozni otrov ubio Dejvida Koena. Hiljade ljudi u svetu su stradale od iste tajanstvene pošasti. Jedan milioniti deo grama ubija čoveka, a jedna čaša tog otrova pomorila bi celo čovečanstvo.

Klice botulizma same po sebi nisu opasne. One se svakodnevno nalaze u voću i povrću, ali se ništa ne događa. Međutim, kad se nađu u mračnoj sredini određene temperature te klice stvaraju strahoviti otrov – botulizam. U haringama, mesnim preradevinama, konzervama može se očekivati prisustvo botulizma ako je i malo proces proizvodnje bio neispravan. A tada nema leka. Ta pojava ugrožava naročito industriju ribljih konzervi.

Haringe i druge ribe najviše su zaražene bakterijama botulinum, koje imaju neobično čvrst omotač i teško ih je uništiti. Kako one dospevaju u more, nikom nije jasno.

Sada je laboratorijski rad dospeo dotle da će biti pronađeno sredstvo za jeftino uništavanje ovih bakterija. Ali se ispituje i mogućnost proizvodnje otrova botulizma.

Nekoliko litara ovog otrova bilo bi dovoljno da se prosipanjem iz vazduha, pomoću raketa ili aviona, zatruju čitave zemlje, sve reke i stajaće vode, sve voće i povrće, sva otvorena hrana. Poznata naučnica Džejn Vittington je otkrila tajnu proizvodnje otrova i na putu je da nađe način da se umesto mikro ko-

ličina proizvedu znatne količine ovog otrova.

Vojni značaj ovog sredstva je prosto ogroman i teško ga je oceniti. I baš u toku intezivnog rada naučnice, žene koja je pokazala ogromne mogućnosti, ali ne i volju da pomogne u stvaranju smrtonosnog oružja, našlo se za korisno da bude uhapšena. Ogorčena naučnica može napustiti zemlju zbog brzopletosti Intelidžens servisa.

Otkrivena su tri čoveka, koji su saradivali sa izvesnim Robertom Risom, za koga je ustanovljeno prvo da je agent jedne istočne sile (nije jasno zašto je brzopletno saopšteno ono što nije provereno), a zatim da je špijun iz doba hitlerizma, a sada u službi jedne savezničke sile...*

Pukovnik dunu i rastera pepeo iz pepeljare. Opet obrisa lice i nastavi da čita:

... Neprihvatljivo je da kontraobaveštajna služba praktikuje poseban tretman stranih agenata. Treba se vratiti starom principu: svaki strani agent, špijun, jednako je opasan. Politiku ostaviti onima kojima je to dužnost, a državne tajne čuvati od svakog jednakim žarom...

Čitanje prekide dolazak pozvanog majora Ramsija Olifanta.

— Sedite, majore — reče pukovnik. — Jeste li uradili ono što sam tražio.

— Da. Pušteni su uz izvinjenje: Džejn Vitington, Artur Markinč i Edi Kenford. Svi su stavljeni pod brižljivu prismotru — odgovori major.

— Ima li novosti?... Mislim da li se javljao onaj misteriozni čovek? — pitao je dalje pukovnik Grift.

— On nam se sada sveti... Čuti. Ima u rukama tog tobožnjeg Dipona, zatim Abraminka i veleizdajnika Lokijera. On hoće da ih iscedi, da polako stvori određenu psihozu i preda ih sa dosta dokaza — govorio je major.

— Vaša razmišljanja sačuvajte za drugu priliku. Mene interesuju činjenice — ljutito ga prekide pukovnik.

— Razumem! Nemam ništa više da izvestim — odvrati major.

— Zar je nemoguće pronaći skrovište Donalda Sikerta? — pitao je dalje pukovnik kao da ne primećuje majorovu ozlojeđenost.

— Činjenica je da nismo uspjeli da ga pronađemo... — Slušajte, majore! Ako kad sretnete tog čoveka, odmah pucajte. Da su to učinili neki drugi... — počeo pukovnik.

— Mi bismo imali pod nosom snažnu špijunsku mrežu o kojoj ništa nismo znali — upade mu u reč major.

Pukovnik ga je neko vreme gledao, a zatim progunda:

— Do vraga! Vi ste osvetoljubivi i sada koristite časak mojeg razmišljanja da mi održite lekciju iz rodojblja. Primam je — odvrati pukovnik priteran u škripac.

— Rad majora Rejnoldsa shvatio sam kao preuzimanje potrage za Lunom — reče major.

— Da... Vi ste pretrpani poslovima oko ovih katastrofalnih špijunskih prodora... Njihova igra je opasna, jer su nas gurali na neželjene sukobe sa izvesnim silama... Nastavite tim putem — objašnjavao je pukovnik.

— Mikro filmovi dokumenata o botulizmu su nađeni, a stvari oko lejzera su u rukama Donalda Sikerta. Prodor je zaustavljen i jedino ostaje da se od njega uzme sve to — zaključio je major.

Time okolišno ukaza pukovniku da je shvatio da je »zaobiden« u završnom poslu cele afere. Zatim ućuta i samo je slušao uz povremeno »Razumem«.

Kad on ode, najaviše molbu pukovnika Svineja da dođe kod svog engleskog kolege. Grift ga odmah primi i izide mu u susret čak u hol.

— Oduševljen sam što vas vidim — reče pružajući obe ruke Amerikancu.

– Pozdravljam vas i molim da mi poklonite malo vremena – reče pukovnik Svinej.

– Svakako! Izvolite, gospodine pukovniče – odvrati Grift.

Njih dvojica sedošu u naslonjače.

– Moram biti direktan i otvoren – reče Svinej.

– Verujte u moje razumevanje vaših nastojanja i u spremnost da učinim sve što mogu – ohrabri ga Grift.

– Tangiran sam ovom neprijatnom aferom – nastavi pukovnik Svinej. – Ja sam bio posle rata u Nemačkoj... Odabrao sam neke iskusne... stare nemačke obaveštajce...

– Da. Oni su imali iskustva prema istoku – upade Grift.

– Samo za takvu službu smo ih koristili... A sada nalazim da je, navodno, u poteri za obaveštajcima istočnih zemalja ovamo stigao jedan od njih.

– To nije dobro. Mogli su nas obavestiti, pa da mi preuzmемо stvari u svoje ruke – primeti Grift.

– Da je stvar bila baš kako je žele prikazati, oni bi to učinili. Međutim, želeli su nekakav uspeh u zaoštavanju situacije između Engleske i istočnih... Lansirali su jednu igru, i to su sada Abramink, taj prljavi Čort i društvo – nastavi Svinej.

– A ko je čovek koji je sada stigao?

– Tu počinje neprilika kojom sam tangiran... Izvesni Dipon, odnosno Hegeman...

– Čovek koji je u rukama Donalda Sikerta!? – iznenadi se Grift.

– Da, ja sam ga sreo i prepoznao one noći kad se sukobio sa Lunom. Proveli smo nekoliko sati zajedno... Posle je bila jedna šveska novinarka...

– Mi nećemo dozvoliti da se vaše ima pomene – umiri ga Grift.

– U švedskim novinama je već pomenuto. Ona novinarka je upala u događaje. Bila je sa Lunom...

Kako se stvorila, vrag bi znao. Utvrdio sam da je poznanica Artura Markinča. Možda ju je taj novinar gurnuo da ga zamenjuje dok je u zatvoru – objašnjavao je Svinej.

– Sve je to vrlo neprijatno, ali ćemo nastojati... – neodređeno reče pukovnik Grift.

– Ne radi se samo o tome. Sada je došao i gospodin Verner fon Binder...

– Šta!? – poskoči pukovnik Grift – Šef Drugog odeljenja... Šta hoće on ovde? Nemci postaju nemogući!

– Molim vas, saslušajte me. Fon Binder me je iznenadio jednom novom vošću – nastavi Svinej. – Istočni obaveštajci su mislili da je to veliki uspeh.

– Ne razumem vas.

– Izmislili su tobožnju nemačku grupu, koja se otkriva kao ruska...

– I time su nam podvalili sami Nemci. Mi smo se zaleteli i obavestili javnost. Sada gutamo vatru – prekide ga Grift uljudno, ali sa neprikrivenom srdžbom.

– Tu je zaplet stvari. Verner fon Binder je otkrio da je Hegeman u stvari istočni agent... On je bio uhaćen u jednoj istočnoj zemlji i postao je njihov čovek...

– To je, zaista, čudno i ogromno iznenađenje! Zar je moguće?!

– Tačno! Moguće je, mada skoro genijalno zamišljeno. Fon Binder traži da se ne dozvoli hajka na njegovu zemlju... Treba objaviti to veliko otkriće! – zaključio Svinej.

– A dokazi? Kakve dokaze donosi gospodin fon Binder? – pitao je oprezno Grift.

– On ih sada ne može pružiti, ali tvrdi... On želi da razgovara sa vama i to hitno.

– To je nemoguće. Ne sme se ni saznati da je on u Engleskoj. Javnost bi nas linčovala! Rekli bi: svi nemački špijuni su se preselili u London! Šta će oni ovde?

– Fon Binder ne mora doći ovamo. Ne mora se znati. Vi ga mo-

žete viđeti na vikendu kod mene na jezeru kod Stenvila – predloži Svinej.

Grift razmisli i složi se sa tim planom.

– Ja sam kao domaćin sasvim zgrešio. Moramo popiti nešto – reče Grift.

– Ja sam popio svoj uobičajeni skoč i sada bih mogao samo jednu kafu. I, zamislite, svrativši u novi pab naišao sam na nekog pijanca. Skoro me je srušio. Prosuo mi je viski na odelo i počeo da me čisti svojim umrljanim rukama – ispriča Svinej.

Grift pozvoni i zatraži kafe, a zatim ponudi gosta skupim cigarama. Svinej uze i opipavši džep nađe upaljač. Pri tome mu se među prste zakači nekakav ostatak pušene cigarete.

– Do đavola, odakle je ovo upalo? – reče i htjede da na pepeljari zgnječi onu nedopušenu cigaretu.

Ali ona se pokaza tvrda i on je zagleda. Pomisli kako je odnekud pala i mogla mu progoreti odelo, pa je pritisnu noktom. Papirić se počepa i ukaza se jedna cevčica boje duvana.

– Šta ste to otkrili? – upita Grift.

– Ne znam. Nekakva šupljikava cevčica skrivena u tubožnjoj nedopušenoj cigareti – odgovori Svinej.

– Ne dirajte! Može biti eksplozivna, ili otrovna. Daću je laboratoriji na analizu – zaključí Grift i pozva laboranta.

Dok popiše kafu, laborant se već vrati.

– Ovde je genijalno konstruisan prislušni aparat, koji emituje najmanje na nekoliko stotina metara – objasni on.

Dva pukovnika se zgledaše.

Grift uze papir i napisa:

»Menjamo mesto sastanka sa fon Binderom. Pregledajte svoje odelo i kola da vam taj »pijanac« nije zakačio još nešto. Sastaćemo se večeras na mom izmanju kod Temza Di-

tona. Prva kuća pod šumom na južnom izlazu iz sela«.

– Sve je neprijatno... Zahvalan sam vam na ovome – odgovori snuždeno Svinej i pokaza na tekst.

Grift spali papir i zgnječi pepeo u pepeljari. I tek što je završio, ode.

*

Nijedan od njih nije slutio da u tom momentu Donald Sikert juri prema Stenvilu vozeći svoj stari automobil začuđujućom brzinom.

Kod jezera se skloni i sačeka. Jedan sat je osmatrao, a tada prepoznađe automobil i pukovnika Svineja. Pode za njim i ugleda kako pred bungalovom turističkog hotela jedan čovek sačeka pukovnika. Oni udoše u bungalov a Lun se doveze dopred sam ulaz i pokuca. Bio je u Radničkom kombinezonu. Otvori pukovnik Svinej skrivajući ruku u kojoj je bio revolver.

– Je li i kod vas isključena struja? – upita Lun.

Pukovnik okrenu prekidač.

– Jeste, do đavola!

– Mogu li pogledati osigurače i spoj? – upita Lun držeći u rucu umašćenu torbu s alatom.

– Požurite! – reče Svinej i propusti ga, ali je iza leđa držao revolver.

Lun ugleda čoveka koji sedi u fotelji udobnog hola. Bio je mladolik, srednjeg rasta, jakih vilica i energičnog lica. Gornja usna mu je bila tanka, a donja puna sa jamicom ispod nje. Pogled mu je bio pronicljiv i miran.

Lun otvori sandučić sa osiguračima zadovoljan što je uspeo da prekinе doвод onim jednim metkom iz revolvera sa prigušivačem, koji beše ispalio na kabel blizu bungalova. Sada je razmišljao kako da pride pukovniku. Uze jedan od osigurača i ispusti ga tako da se ovaj otkotrlja pred Svinejeve noge. Pode za njim i saže se da ga uzme, a onda se naglo okrenu i udari pukovnika takvom snagom da ovaj ispusti pi-

štolj i prevali se preko ležaja za odmaranje.

— Ruke uvis — naredi Lun fon Binderu uperivši revolver.

Ovaj polako ustade držeći dig-nute ruke.

— Mala pljačka? Ha? Imate sreće. U mom novčaniku je više od dve stotine funti — reče zatim.

Pukovnik pokušava da ustane, ali ga Sikert udari nogom u predeo lha.

Taj momenat iskoristi fon Binder i baci se na Luna. Umeo je da se pori i dva puta snažno udari Luna. Ali napravi grešku mašivši se za revolver. Time izgubi dragocenu sekundu i Lun se baci kao više ko-35,5baci kao je na oprugama. Zgrabi ga za ruku i ču se krckanje kosti. Fon Binder jauknu, ali ga Lunov direktni udarac smiri.

Lun ih brzo veza, a zatim osmotri napolje. Namerno izabran sklonjeni bungalov omogućio mu je da sada bez mnogo teškoća odvuče jednog, pa drugog čoveka do svojih kola. Gurnu ih unutra, stavi im ne-kakve pilule u usta i prekri ih jednom velikom prostirkom.

Jedan sat kasnije novi zarobljenici bili su u Lunovom skloništu. Počinjalo je ispitivanje i pripremanje za priznanja.

XV

Ostatak razbijene Hegemanove terorističke grupe špijuna bežao je prema Uksbridžu i dalje na jug. Pred njim je išao smrknut čovek nepravilnog lica, kosih usta i snažnog vrata. Vodio je svega tri zdrava i jednog ranjenog čoveka. Kod Vest Drajtona ostavio je zdrave sa objašnjenjem:

— Odmorite se tu kod potoka. Ja moram smestiti ranjenika. Imam čoveka u naselju!

Njegov glas nije trpeo pogovor, a smrknuti izraz tog čoveka spremnog na sve ubijao je kod ljudi volju da sa njim razgovaraju. Znali su samo da je došao sa čovekom iz

vrhova »centrale« i da ga moraju slušati.

Kad on odmače pridržavajući ranjenika, jedan od one trojice reče:

— To je Hugo Dunš. Gde se on pojavi, neko mora biti ubijen.

— Zaveži! Ne tiče me se taj Dunš — ljutito odgovori drugi.

Malo kasnije učini im se da je neko kriknuo tamo kud je uz dolinu rečice Kolni odmakao Dunš. Stre-soše se, jer svaki je znao da to može biti poslednji krik ranjenika. U ovakvim slučajevima rana je kao i smrt. Nema lečenja i ne sme se pasti u ruke policiji.

Nakon jednog sata Dunš iznenada iskrсну iza njih. Nisu bili ni čuli njegov povratak.

— Krećemo! Naređujem poslušnost i potpuno izvršavanje svega što naredim — reče tiho.

Ona trojica klimnuše glavama, a jedan upita:

— Gde ćemo se skloniti?

— To je stvar starijeg. Kod jezera blizu Stejnsa primi ćemo naredjenja — odgovori Dunš i dade znak da nastave.

Te noći stigoše kod jezera i sam Dunš ode da potraži bungalov u kome je trebalo da bude fon Binder. Stojeći neko vreme u senci on je osmatrao, a zatim pride vratima. Pokuca i ne dobi odgovor, pa opipa bravu. Vrata su bila zaključana i on se udalji. Dovede ostalu trojicu da ga štite, pa obi vrata.

Pregledavši prostoriju on shvati da se ovde odigrala borba. Zgužvana prostirka, iskrenuta fotelja i kaplje krvi su bili jaki razlozi za takav zaključak.

— To je nemoguće! Neko će krvavo platiti to što je udario na šefa — gundao je poluglasno.

Izide zamišljen. Nije mogao da shvati kako se moglo dogoditi da neko otkrije fon Bindera. Samo on, Dunš, znao je ko se krije iza elegantnog stranca sa kojim je doputovao na ostrvo. Istina, morao je za to saznati i nekadašnji njihov šef pukov-

nik Svinej, ali nije se moglo očekivati da on preduzme nešto protiv čoveka koga je smatrao da je i dalje u službi interesa za koje i sam radi.

— Jedan po jedan prebacite se u London. Sastaćemo se na šetalištu između Vestminster mosta i ugla Horsegwards avenije tačno nakon pet časova od ovog trenutka. Poravnajte satove! — naredi on i bez daljeg objašnjenja nestade u mraku.

On uđe u hotel i naruči taksi. Jedan sat kasnije zvao je telefonom jedan broj u Minhen. Govorio je polako i često tražio da mu sagovornik potvrdi da ga je razumeo.

— Kažite mami da je tata imao saobraćajnu nesreću. Ne mogu da saznam ni u kojoj je bolnici. Ako je ona obaveštena, neka mi javi. Ja sam u Hotelu Virdžinija — govorio je Dunš.

— Kako da te nademo? — pitao je sagovornik.

— Pitajte samo za Kliva Brauna. Oni znaju da sam u sobi dvadeset sedam — odgovori Dunš.

Odatle pođe pravo u svoj hotel, jer je imao iznajmljenu sobu u Hotelu Virdžinija. Naruči da mu donesu večeru u sobu. Čuteći i sam gutao je onu ogromnu količinu hrane. Još nije bio završio jelo kad zazvoni telefon. Zvao je Minhen. Kad se on javi, neko ga obavesti:

— Doći će mama i rođaci. Već su krenuli avionom. Mama ne zna ništa o tati, ali je veoma zabrinuta.

— Hoće li me ona tražiti ovde? — pitao je Dunš.

— Ne. Ona će kod tetke Silvije, a tetka će te odmah naći — čuo se odgovor i oni prekidoše vezu.

Jedan sat Dunš je sedeo nepomično, a tada promeni odelo, spakova stvari i uze nekoliko cigara, pet krupnih oraha i svoj revolver. Tek što je bio spreman, neko pokuca na vrata. Pojavi se stara, pro-seda žena i bez pozdrava uđe. Sede ukrstivši ruke tako da je levu oslanjala na desno koleno, a desnu na levo. Dunš izvadi maramicu i poče

da čisti zamišljenu mrlju na nadlani leve ruke.

— Krenimo! — reče žena bez ikakvog objašnjenja.

On uze kofer, spusti se za njom do portira, plati svoj račun i izade. Starica je već ulazila u stari automobil. On uđe za njom.

— Moram naći tri preostala čoveka. Vozite ka Vestminster mostu — reče on.

Žena je ćutala vozeći polako. Blizu mosta ona nade mesto za parkiranje i škrto reče:

— Čekaću ovde.

Dunš pogleda na sat i odgovori:

— Vraćiću se za četrdesetak minuta.

Sada je išao sa više samopouzdanja. Precizni mehanizam je opet funkcionisao. Rodaci koji dolaze značili su pojačanje i zamenu izgubljene grupe. »Mama« je morao biti neko iz centrale, ili važan obaveštajac. Susrevši tri svoja čoveka, koji su svaki za sebe šetali pored Temze on ih obradova veću da »pojačanje dolazi i veza se obnavlja«.

Starica ih dočeka i oni se jedva smestiše u tesna kola. Vozila je preko reke, a zatim istočno od Grinviča. Kod parka stade iza jednih drugih kola.

— Predite — reče ona kratko i pokaza im automobil.

Izide i ona, pa upita vozača koji je čekao:

— Je li sve kako treba?

— Stražari osmatraju. Ne daju znak da vas je ko pratio, niti da nas posmatra — odgovori on i iznutra otvori zadnja vrata i ona na svojoj levoj strani.

Dunš i njegova tri čoveka su ga sledila. Automobil krenu i ostavi staricu koja je bila oslonjena na oglasni stub.

Desetak minuta kasnije automobil uđe među stare, niske kuće i prođe kroz oguljenu kapiju, koja se za njima zatvori.

— Mama vas čeka u onoj zgradi desno. Ostali neka pođu za

mnom – reče im ugojeni čovečuljak, koji se čudno »valjao« po dvorištu kao obučeni plastić sena postavljen na kratke noge.

Ušavši u nekakvu višu šupu nego kuću Dunš ugleda hodnik u kome je stajao jedan suvonjav čovek. Ovaj mu pokaza vrata na desnoj strani. Dunš pokuca i uđe.

Zastade na vratima zbunjeno. Nije očekivao da će videti nešto takvo. Sobica je bila tako uređena da je neobično odudarala od spoljnog izgleda. Luksuzni nameštaj, skupe tapete i velurski zastori na prozorima činili su okvir širokog ležaja zastrtog nekakvim mekim i belim krznom. Tamo je ležala devojka u prozirnoj noćnoj opremi. Baš je lakirala nokte na golim i izazovnim nogama.

Menjajući položaj ona stavi ruke na kolena, ali tako da leva dode na desno koleno i obratno. Dunš odgovori znakom sa maramicom.

– Ja sam ucveljena mama – osmehnu se devojka.

Dunš samo nešto proguta i stade ukočen.

– Zaključajte vrata Dunše – dodade ona.

On posluša i osvrnu se da vidi gde bi seo.

– Ovde sedite – pokaza ona pored sebe.

– Ja, ovaj... Mogu i dalje... Da ne smetam... – odvrati on ne uspevaјуći da skine pogled sa njenih golih butina i izazovnog tela.

– Ovde, kažem! Zar se plašite? – reče ona i napući usne.

Dunš posluša. Ona se nasmeja i dodade:

– Raskomotite se, jer je ovde toplo, a treba duže da radimo.

On skide sako i sakri revolver. Ona beše završila uređivanje nogu, pa sada opipa uređenu kosu. Izgledalo je kao da pozira za filmsku kameru.

– Volim ružne ljude. Vi ste tako ružni, ćelavi i krivog lica! Kakav

vrat! – govorila je uvijajući telo i približavajući se zbunjenom Dunšu.

– Ja ne shvatam... Događaju se takve stvari, a mi ovde... – govorio je on.

Ali devojka kao da to nije slušala. Njen dah iza Dunšovog uha nateraga da uzdrhti u nekakvoj čudnoj groznici. Krv mu ode iz lica. U jednom trenutku ona ga povuče k sebi i spusti se na krzno. Pri tome ruka joj pade ka zidu i spusti dugme prekidača. U sobi ostade nekakva crvena i prigušena svetlost. Dunšovi prsti se zariše u golo rame.

– Uh, životinjo... Ružna, prljava životinjo! – govorila je ona, ali se nije opirala.

Ležeći na leđima Dunš je bio u zanosu i bunilu. Mešale su mu se misli o ozbiljnosti poraza specijalnog odreda obaveštajne mreže za psihološke poduhvate, kojoj je kao iskusni teritorista i diverzant pripadao Hugo Dunš, nekada fanatični poručnik Prvog bataljona »Branderburg«, u kome je nikla klica onih tajanstvenih i krvožednih »A« četa brandenburških ubica. I eto ga sada tu, opet na istom poslu.

Ali šta se to događa? Očekivao je da »majka« znači specijalni, iskusni i bezobzirni obaveštajac njegovog tipa. A došla je nekakva lepotica kakva se može sresti samo u bogataškim klubovima i basnoslovno skupim »salonima« minhenskih »pansiona«. – Ko ste vi? – upita on sledeći misli.

– Rekla sam... Šta tu treba misliti? Ja sam tvoja nagrada. A sada na posao! – odvrati devojka i bestidno gola ustade i njišući se u kukovima pade prema jedva vidljivim vratima u uglu sobe.

Otuda se vrati obučena u uske pantalone i crnu bluzu.

– Pogledaj ovo – reče ona i pruži mu novine.

»Nestao je izvesni Verner fon Binder koji je bio na vikendu i sa njim pukovnik američke vojske Veli Svi-

nej – Jesu li oni u rukama Luna, kralja ponoći? – Uhapšeni su obaveštajci Hajnc Majbah, Helmut Kraus, i ranjeni Helmut Zibert – Smatra se da su oni radili za jednu evropsku zemlju...»

– Kako je to štampa sve saznala? – kao da pita samog sebe reče Dunš.

– To je stil Donalda Sikerta. On obaveštava svoje prijatelje. Minirao nas je preko reportera Markinča – reče devojka.

– Markinč je zatvoren. Imam obaveštenje naših... – htjede da objasni Dunš.

– Ne! On je pušten. Sreća je što se specijalna grupa naših ljudi interesovala za podatke o tom misterioznom Lunu. Ovde je sve što su sakupili – reče devojka i sede na naslon fotelje tako da joj se kolena nadoše na Dunšovom krilu.

Ona mu obavi ruke oko vrata. Njeni prsti su ga milovali kao da mu je odana i zaljubljena verenica.

– Dovala sam grupu od jedanaest ljudi. Svi odlično govore engleski i imaju dobra dokumenta. Stavljaju se pod tvoju komandu – govorila je ona polako kao da mu priča ljubavnu priču.

– Šta treba da postignem? – upita on.

– Tu su adrese, uputstva gde ćeš se skloniti posle akcije, i potreban novac. Mene ćeš videti kad se vratiš u Pulah. Traži Martu Šniper. Razume se da te želim kao pobednika – zaključila ona i »strastveno« ga poljubi.

A zatim otvori vrata i izide.

Dunš pogleda za njom. Činilo mu se da je sve to san, ali novine, novac i papiri behu ostali na stočiću. On počeo da ih pregleda. Prvo dođe napomena da dokumenta spali čim ih prouči. Zatim se govorilo o Džejn Vittington, Arturu Markinču i njegovoj porodici, detektivu Ediju Kenfordu i njegovom pomoćniku Pipčinu, kao prijateljima Donalda Sikerta i njegovom prijatelju robus-

nom mornaru Samjuelu Makfer-sonu.

Dunša su iznenadivali naročito podaci o Lunu. Zar je moguće da je jedan naučnik takav opasan protivnik? »Vešt u prerusavanju, borbi svakim oružjem i bez njega, jedan od najboljih hipnotizera i opsenara, znalac mnogih veština i opremljen najnovijim dostignućima mirko oružja, hemijskih sredstava i tehničkih detalja. Sa njim je nemoguće razgovarati bez opasnih posledica. Čim se utvrdi da je to on, treba bezuslovno pucati i biti siguran da je mrtav«, pisalo je između ostalog.

Na kraju dođe nalog da se otmu Džejn i po mogućstvu Markinč, Kenford i ko upadne u ruke od ostalih.

»Posle uspeha obavestiti sve listove i novinske agencije da su ova lica nestala i da je verovatno sve to u vezi sa nekim ličnostima, koje Lun drži u svom zatočeništvu. Za tim pustiti neku od sporednih ličnosti (Markinčovu ženu, Kenfordovog pomoćnika Pipčina ili nekog drugog) i preko nje zapretiti da će oteti biti uništeni, ako Sikert ne oslobodi sve one koji su kod njega. Njegovi prijatelji će biti ubijeni i ako svoje zatočenike preda Intelidžens servisu ili ma kom drugom. Ako nisu uhvaćena lica preko kojih bi trebalo obavestiti zloglasnog Luna, telefonski ih obavestiti o uslovima.

Pri razmeni otetih treba videti ima li mogućnosti da se Lun zarobi ili ubije, ali ne rizikovati dragocene živote«.

Dunš je po nekoliko puta pročitao minijature listiće stavljajući ih pod lupu, a zatim zabeleži neke adrese i podatke tako da to niko sem njega ne razume. Na kraju spali listiće, površno pogleda koliko novca ima u torbi, koja ostala i spremi se da krene.

Grupu od četrnaest ljudi nade kako večeraju. Niski i pregojni čovek ih je ćuteći posmatrao. Kad ugleda Dunša, dade mu znak da ga sledi. Povede ga u podrum i pokaza

mu oružje. Bilo je tu malih granata, koje su izgledale sasvim kao krupni orasi, novih revolvera sa dugim prigušivačima, mikro revolvera u obliku mirisnih cigara, alatki za obijanje i svega što može zatrebati.

— Ovde su dve betonske prostorije za oteta lica, a ovuda su levi i desni rezervni izlazi. Automobili su u garaži — reče čovek i čuteći se ukloni da Dunš može sve da razgleda.

— U čemu nam vi možete još pomoći? — upita Dunš. — Ni u čemu. Moja dužnost je da čuvam sklonište i održavam vezu — odgovori ovaj i isceri se nekakvim klovnovskim osmehom.

Dunš mu naredi da pozove ljude. Svi se skupše u podrumu.

— Svi se naoružajte po svojim sklonostima i navikama — počeo Dunš.

Primeti da dvojica uzeše automatske puške i kutije u kakvim se nose gudački instrumenti. Agenti izabraše revolvere, uzeše lažne cigare, male granate i poneku alatku. Bilo je očito da su dobro izvežbani, da svaki zna svoju dužnost i da je sposoban da se prilagodi zadacima.

Dunš im sada objasni šta treba da rade i donese plan Londona. Odredi vozače, automatičare za zaštitu odstupnice i one koji će obiti vrata gde bude trebalo.

Na kraju još jednom pogleda spoljnji izgled svojih ljudi. Bili su dovoljno »obični« i neupadljivi da se on zadovoljno osmehnu.

Bližila se zora.

— Jutro je najbolji momenat za akciju. Dolazak u kuću nije tako sumnjiv kao noću, a ulice su još uvek lako prohodne za brz nestanak — zaključio Dunš. — Krećemo!

Kao u kakvom ratnom pohodu dve grupe ljudi iziđoše na dva izlaza, u dve ulice i sedošu u automobile.

U svojim drugim jutarnjim izda-

njima listovi donesoše pismo »nepoznatog lica« i potvrdiše da su nestali Džejn Vittington i Artur Markinč sa ženom i detetom. Međutim, naročita senzacija je bio događaj u stanu detektiva Kenforda.

»Oprezni čovek od profesije dočekao je napadače i premda su ga ranili u ruku i stopalo, uspeo je da jednog ubije i jednog rani. Po krvavim tragovima vidi se da je ranjenik nestao. Ubijeni napadač je nepoznato lice bez dokumenta. U džepu mu je nađeno pismo neke devojke. Adresovano je na Džima Hjuza...« pisalo je u jednom listu.

»Policija je brzo intervenisla i skoro sprečila otmice«, pisao je jedan bolje obavešten list. »Dva policajca obučena u civilna odela poginula su od kuršuma ispaljenih iz automata pred stanom Džejn Vittington...«

— Gde je taj prokleti major Olifant? Kako je obezbedio praćenje oslobođenih?! — vikao je pukovnik Norman Grift.

Na njega su se te noći i tog dana sručila dva nova iznenađenja. Na svom imanju nije se pojavio Svinej sa svojim gostom, a sada ta otmica. Već je morao da izvesti ministarstvo odbrane i predsednika. To je bio mučan dan, jer nije imao nikakvih nada ni tragova. Sve mu je izmicalo iz ruku. Plašeći se zapleta, izvestio je i o dolasku Venera fon Bindera i nemeravanom sastanku.

Sada je slomljen i umoran mogao još samo da preti Olifantu, ali ovoga nije mogao naći. Nije ga bilo ni u stanu niti ma gde drugde gde bi ga mogli pozvati.

Njegovo razmišljanje prekide zvočenje telefona. — Ovde je Donald Sikert — javi se Lun, jer je to on bio negde na drugom kraju žice.

— Slušam vas — reče uzbuđeno Grift.

— Želim odgovor na jedno pitanje uz časnu reč da ćete reći istinu — počeo Lun.

— Ili ću reći istinu, ili neću odgo-

voriti. Dajem svoju časnu reč – prihvati pukovnik.

– Da li ste vi umešani u otmicu Džejn i Markinčevih.

– Ne! Kako možete!?... Pa to je nečuveno! – protestovao je pukovnik Grift.

– Ako ne govorite istinu, daću vam priliku da branite goli život, ali ga nećete odbraniti – nastavi Lun. – A sad da vas obavestim da me špijuni ucenjuju. Traže razmenu mojih zatočenika sa Džejn i Markinčevim.

– Šta ćete učiniti?

– Tražiću rešenje – neodređeno reče Lun. – A sada još jedno pitanje: jeste li spremni da objavite da su otmičari u stvari ljudi Venera fon Bindera?

– Vi znate?... Onaj prislušni aparat... bio je vaš? – uzbuđeno je pitao pukovnik Grift.

– Da, znam. I našao sam tog zločinca. Bilo mu je devetnaest godina kada je stupio u esesovce. Kakve sve zločine je priznao!

– Pod hipnozom?

– Je li važno kako saznanjem istinu?

– Ne mislim da o tome raspravljamo. Za sada, bez dokaza, ne mogu da tvrdim da je fon Binder u Londonu.

– Ipak, pukovniče... Zaboravljate da ste Svineju verovali i pristali na sastanak...

– To je drugo! – prekide ga Grift. – Nisam mogao sumnjati u pukovnika Svineja!

– Ne sumnjajte ni sada. On vam je rekao za fon Bindera. Verujte mu – sa prizvukom gorčine reče Lun.

– Morate mu verovati. On je odani prijatelj fon Bindera!

– Vi preterujete. On je častan oficir! – protestovao je Grift.

– Nisam siguran u to... Priča stvari koje vrlo neprijatno mirišu – nastavi Lun.

– Vi i njega saslušavate? To ne smete! On ima svojih tajni! – opet

je protestovao Grift padajući u vatru.

– Imate li i vi takvih tajni? – izazivao je Lun.

– Vi vredate! Za koga radite? Kome hoćete da pomognete? – izazivao je sada i Grift.

– Hteo sam da rasteram jednu grupu špijuna, koji vršljaju po zemlji, jer vi to niste u stanju, pukovniče! – zaključio Lun i spusti slušalicu.

– Halo... Prokletstvo!... Halo! – vikao je pukovnik uzaludno drmusajući telefonski aparat.

XVI

Trebalo je da major Ramsi Olifant tog jutra preda svoj raport o toku događaja, a nije imao šta da saopšti. To ga je mučilo čak i u toku kratkog sna. Probudi se u svitanje i odluči da izađe. Pomisli da će možda baš tog jutra Džejn Vittington izmaći njegovim ljudima i stupiti u vezu sa Lunom. To ga nateralo da se obuče i krene još usnulim gradom. Vozio je još tihim ulicama susrećući samo teretne automobile i vozila za snabdevanje grada.

Pred stan Džejn Vittington stiže baš u trenutku kad otmičari otvoriše vatru na njegova dva narednika. Video je kako automobil sa otetom Džejn juri prema istoku. On potera za njim. Uvek oprezni major sada beše napravio krupnu grešku. Nije ni pomislio da još jedna kola mogu biti u zasedi i nije obraćao pažnju da li ga ko sledi.

Kod Grinviča je još uvek bio za petama otmičarima. Nadao se da će ih negde zaustaviti semafor, ili saobraćajna gužva, koja će uskoro nastati.

Nije se setio ni da oceni činjenicu da se otmičari i ne trude naročito da umaknu. Vozili su se ne naročito brzo. On vide kako skrenuše dalje prema istočnom predgrađu i kako usporiše pred jednom kapijom. On zakloni kola iza jednog kamiona i

tek kada je izlazio vide kako iza njega staje automobil sa tri čoveka. Oni su iskakali iz kola i jurnuli prema njemu.

Ako otvori vatru, pokosiće ga, jer je jedan imao automat u rukama. Zato Olifant jurnu pravo prema otvorenoj kapiji, jer je to bio jedini najbliži zaklon.

— Stoj! — viknu neko sa sredine dvorišta.

Ali on se čudnom elastičnošću baci iza gomile sanduka, a odatle upade u nekakvu prljavu kuhinju. Držao je u ruci revolver spreman da puca. Natraške je išao prema zaštićenom uglu zida i ne videći da ga iza ugla, zaklonjen za sto prepunjen hlebovima i kutijama hrane gleda čudovišni mali debeljko. Tek kad mu cev revolvera pritisnu kičmu, on shvati da je u klopci.

— Pucaću bez razmišljanja! — reče gojazni kepec.

Olifant ga iskosa pogleda baš se spremajući da izvede nagli okret i pokuša da se odbrani, kad na dvoja vrata od kuhinje stigoše ljudi sa mašinskim puškama i revolverima u rukama.

On podiže ruke ispustivši revolver. Iza ljudi se pojavi čovek krivog lica i pride majoru.

— Ko ste vi? — pitao je Dunš, jer je to bio on.

— Neću da odgovorim! — odvrati Olifant.

— Mislim da ćete morati. Visok, tamno plave oči, lep, snažan i vešt... Hm, to prilično odgovara opisu Donalda Sikerta — nastavi Dunš.

Major Olifant ne izdrža da se ne nasmeje.

— Sada bi trebalo pucati, ali ćemo morati da saznamo neke stvari — zaključí Dunš i naredi da se Olifant veže.

Vezaše mu i oči i odvukoše ga u prostoriju po kojoj su koraci odjekivali kao da je pećina.

*

Dugo je odolevao snažni major Olifant. Udarci su mu već unakazili lice, a mučenje koje nastaviše agenti bogate mučilačke tradicije potkopavali su njegov otpor do te mere da je želeo da ga ubiju.

Konačno beše shvatio da nema šta ni da krije. Oni će ga ubiti bilo da misle da je Donald Sikert, bilo da im kaže da je major Intelidžens servisa. Zato počeo da govori.

On nije ništa znao o Verneru fon Binderu, pa se mučenje nastavi.

— Verujem da vam je konce pomrsio Donald Sikert — reče on na kraju. — Sve više uviđam da mu niste dorasli.

Ta rečenica probi iz njega kao nesvesna osveta za mučenje.

Još dugo su ga ispitivali trudeći se da saznaju je li uspeo nekoga da obavesti o tome da im je na tragu. Već su bili pregledali i sakrili Olifantov automobil, ali su morali stalno da budu spremni za bekstvo iz tog udobnog skloništa.

Kada se ni posle deset sati niko ne pojavi, oni odahnuše.

*

Meri Markinč je još uvek bila vezana i pokrivenih očiju. Zahvatao ju je užas, jer nije znala šta je sa Arturom i da li je trogodišnji Bil nepovređen. Nije znala ni šta se dogodilo detetu.

Sve se odigralo brzo, u zoru. Neko je zvonio i javili su se ljudi koji su pokazali legitimacije i rekli da su iz Intelidžens servisa. Ona i Artur su znali da ih agenti stalno prate pa i ne pomisliše da može neko drugi upasti k njima. Artur je otvorio govoreći:

— Zar nemaju pametnijeg posla gospoda iz Griftovog odeljenja? Očito nisam ja onaj koga treba progoniti.

A tada su ga bez reči napali i vezali. Čuo je kako jedan od agenata

govori tiho nemački. Pominjao je da su momci već uhvatili agenta u dvorištu i da je na toj strani »koridor« čist.

Tek kad je dete počelo da plače i kad je njegov plač prestao, Artur je shvatio užas događaja. Meri je pokušala da krikne, ali su joj zatvorili usta.

— Ako se budete opirali, ubićemo dečaka — zapretio je jedan od otmičara.

Odveli su ih niz stepenište i kroz dvorište prikrivajući da su im ruke vezane. U automobilu su im vezali i oči, a Meri i Artur još nisu bili videli šta je sa dečakom.

Kad joj skidoše povez sa očiju, Meri grozničavo osmotri oko sebe. Ugleda dečaka vezanih usta i ote joj se krik olakšanja, ali uplakane oči nemoćnog deteta, koje ju je prestravljeno gledalo naterase i nju da zaplače.

— Umirite se i slušajte — opomenu je Dunš. — Vas ćemo pustiti. Morate se skrivati i pokušati da nađete Donalda Sikerta. Svaki pogrešan korak značiće smrt vašeg muža i deteta.

Zatim je objasnio šta sve treba da uradi. Nije krio da su oteti njih troje i Džejn Vitington. Od toga koliko će ona uspeti da izbegne policiju i kontraobaveštajce zavisiće život njoj najdražih bića.

— Zalepićete cedulju sa obaveštenjem gde vas možemo naći pošto stupite u vezu sa Lunom — reče Dunš.

— Gde da je zalepim? — upita Meri.

— Na stubu za crkvena obaveštenja. Zna li gde je crkva na Triniti skveru?

— Naći ću je negde blizu Rekrea-cion Grunda.

— Tačno! Vi ste pametna žena. Spasićete svoje dete i muža! — zadovoljno reče Dunš. — A sada mi iznesite plan kako ćete naći Luna.

— Ja to ne znam... On nikada ne otkriva mesto boravka... Nemo-

guće je... — zbunjeno je govorila Meri.

— Razmislite. Mora da postoji način! — hrabrio ju je Dunš strepeći i od same pomisli da se ne može stupiti u kontakt sa misterioznim neprijateljem.

— Ja sam žena novinara... Pomoći će mi Arturov glavni direktor... Objaviće da se negde krijem... Proturiće obaveštenje da se skrivam... Lun će zvati telefonom i pitati gde sam... Ostaviće mi neku poruku... Posle ću ja otići tamo — objasni Meri svoje nade.

Dunš pomisli kako bi to bila prilika da se Lun uhvati, ali odustade iz straha da tako ipak ne bi oslobodio svog šefa i ostale Lunove zatočnike. Zato zaključí:

— Sutra ću posmatrati crkvu preko nekog svog čoveka. Vi ćete ostaviti obaveštenje gde da vas nađemo. Tada ćemo ugovoriti način razmene.

Meri ih je preklinjala da ne muče dete. Dunš joj reče da će dete i Artur biti zajedno. Još dok je bila tu, dovedoše njenog muža i odvezaše dete.

— Ne smete izmenjati nijednu reč! — opomenu ih Dunš.

Uskoro zatim joj vezaše oči i odvedoše je u automobil. Morala je da leži na patosu kola.

Kad su je izveli, šapnu joj neko:

— Stojte tu i ne odvezujte oči dok se ne udaljimo!

Kad je skinula zavoj vide da se nalazi u jednom pustom uglu među mnogobrojnim nepokretnim vozilima. Bila je to radionica za opravke automobila u Čelziju. Ona se ne usudi da istražuje. Samo se iskrade između vozila i izide na Kadogan Strit.

XVII

To što Lun uvek preuzima inicijativu bilo je dobrim delom osnov mnogih njegovih uspeha. A sada, kada je saznao za otmicu voljene žene i najdražih prijatelja, za trenu-

tak oseti nemoć. Sta da uradi? Od koga da sazna gde su otmičari i žrtve?

Pokušao je to ispitivanjem pohvatanih, ali se ubrzo uveri da ni oni ne znaju. Uzalud je bio sav okupan znojem od napora da sve zarobljenike dovede u stanje hipnoze i da traži po njihovim skrivenim mislima. Jedino do čega je došao bile su reči Vernerera fon Bindera:

– To znaju samo u Pulahu. Centrala je uzela stvar u svoje ruke čim se saznalo da sam nestao...

– Kako su mogli saznati? – pitao je Lun.

– Dunš će obavestiti, ako je živ – govorio je fon Binder.

To je bilo sve, ali i jedino što se moglo iskoristiti. Svaki drugi čovek bi klonuo i ostao da čeka šta će se dogoditi. Znao je da će otmičari nešto učiniti. Ali čekati značilo je prepuštiti inicijativu neprijatelju. Lun se brzo odlučio:

Zgrabiti ih za vrat baš u njihovoj jazbini. Tamo znaju kako se mogu naći njihovi agenti, šaputao je u sebi. Zatim se vrati kod još uvek hipnotisanog Nemca.

– Mene zamenjuje Karl Lokleder... On će učiniti što treba...

– Ko je on?

– Bio je pukovnik Abvera... On ne izlazi iz zabranjene zone... – objašnjavao je fon Binder.

Lun je pažljivo ispitivao o mestu u zabranjenoj zoni Pulaha, o svakoj zgradi i načinu prilazjenja, o dokumentima koji su potrebni da se prođe kroz kordon vojne policije i svemu što može zatrebati.

Kad je shvatio da više nema koristi od ispitivanja, on pođe u laboratoriju. Na sto stavi mali znak sa crtežom dve upletene strelice, koji beše otkrio u fon Binderovom reveru i fotografiju lepe devojke u kupaćem kostimu, na kome je bio izvezen onaj znak dve upletene strelice i vidljiv na fotografiji. Na fotografiji je pisalo: »Uvek tvoja, Gertruda«. Fon Binder beše rekao da

su znak i fotografija propusnice za noćni prolaz u zabranjenu zonu.

Trebalo je još imati pasoš i nešto sitnica. Lun je brzo radio i već u tri naest časova bio je na aerodromu. O ramenu mu je visila »filmska kamera«. Niko ne bi pogodio da se u liku sedokosog, ali mladolikog čoveka krije svuda progonjeni i traženi Donald Sikert. Pasoš na ime dr Fernana de Bošatoa, opremljen odlično kopiranim overama, dopunjavao je Lunova dokumenta. Vozačka karta, čekovna knjižica i čekovi za transfer novca takode su bili na ime dr Fernana de Bošatoa. A to ime je Lun koristio već više puta i imao je pravu čekovnu knjižicu i prave čekove.

Pošto izide sa aerodroma, Lun uze taksi i odveze se do Štajndorf Štrase na Isaru. Tu uze sobu u hotelu i raspita se za iznajmljivanje automobila.

Već predveče vozio je veliki crni mercedes prema Pulahu. Skrenuvši u gradić prema zabranjenoj zoni on naiđe na rampu i namrgodene stražare. Oni pregledaše automobil i zatražiše isprave. Lun pokaza značku i pruži fotografiju devojke u prozirnom omotaču.

Podoficir se ukruti i pozdravi. Put u srce velikog obaveštajnog centra bio je otvoren, ali to je bio put u neizvesnost. Ipak, strašno oružje skriveno u tobožnjoj filmskoj kameri, odličan izgovor nemačkog jezika i delimično poznavanje tajni ove jazbine dr Šnajdera, nekadašnjeg Hitlerovog generala, ulivali su Lunu samopouzdanje.

Na ulazu u glavnu zgradu on pokaza fotografiju i stražari se ukočiše. Jedan mladi poručnik mu otvori lift i stade očekujući.

– Treći sprat – reče Lun mirno.

– Drugi sektor.

Znao je da se liftom rukuje samo spolja i da se na spratove može ući

samo ako se zatraži određeni sektor, što je ujedno bila i šifra.

Poručnik pozdravi i propusti Luna. Lift bešumno krenu i brzo stiže.

Vrata mu otvori dežurni kapetan odeljenja. Stajao je bez reči. Ispred lifta bio je četvrtasti hol sa samo jednom stolicom za dežurnog. Os-moro vrata poredanih jedna do drugih i bez ikakve oznake nalazila su se naspram lifta. To je bio trenutak koji je predstavljao poslednju tačku provere.

Dežurni kapetan je stajao uz tablu sa dugmadima za lift i uzbunu. Čuteći je posmatrao Luna, koji pođe ka drugim vratima s leva. Pomisli kako je ovde opet došao do izražaja nekakav nemački šemati-zam. Druga vrata s leve strane bila su ulaz u Drugu upravu, koja je imala specijalne zadatke u in-ostranstvu. Diverzije, sabotaze i psi-hološki rat planirani su iza ovih vrata.

Mali brojčanik sličan krugu na telefonskom aparatu bio je u udub-ljenju okvira vrata. Lun okrenu bro-jeve 3891 i sačeka. Vrata se sama otvoriše i on uđe.

Kad uđe u hodnik, Lun zastade, izvadi maramicu i obrisa znoj koji je navirao po njegovom čelu. Bio je konačno u jazbini iz koje je bilo isto tako teško izići, kao što je bilo teško ući.

Jedna vrata se otvoriše i čovek u košulji prođe preko hodnika. Otva-rajuci vrata na suprotnoj strani on samo pogleda Luna, ali se ne zau-stavi. Iz otvorenih vrata čulo se ku-canje pisace mašine.

Dobro je što jedno pravilo glasi: »Zabranjena radoznalost«, pomisli Lun na sistem o kome mu je fon Binder govorio pod hipnozom. Za-tim pođe duž hodnika i stade pred zadnja vrata desno. Ovde je takode bio brojčanik mesto brave. Lun okrenu samo dva puta jedinicu i pritisnu centralno dugme dva puta. Vrata se otvoriše. Bio je u velikom radnom kabinetu iz koga su vodila

dvoja uska vrata. Jedna su bila za luksuzno kupatilo, a kroz druga se stizalo u malu sobu za odmor i spa-vanje.

Sve je to Lun znao iz fon Bindero-vog opisa. Jedino nije znao da li će zateći nekog u velikom kabinetu, ili u toj maloj sobi. Zato tiho pođe vra-tima sobice i naglo ih otvori.

Jedan stariji čovek, već upadljivo gojazan, ležao je na širokom kre-vetu i nešto čitao iz crno uvezanih korica velikog formata.

— Šta? Ko ste vi? — poskoči pu-kovnik i ruka mu pođe prema sto-čiću.

Ali Lun je već bio uz njega i udari ga pesnicom pravo u vratnu jabu-čicu. Gojazni čovek zakrklja i klonu, a Lun mu zaokrenu ruku i pritisnu lice na jastuk. Udari ga snažno po potiljku i izvadi kalem tankog, ali kao čelična žica jakog, jedva vidljivog konca. Time mu veza ruke i noge, a zatim poveza lice.

Kroz otvorena vrata Lun ču zuja-nje telefona. On otrča u kabinet i podiže slušalicu.

— Sto dva? — upitao je neko.

— Da! — odgovori Lun.

— Gospodica Šniper želi da je pri-mite. Kaže da je hitno — reče Lunov sagovornik.

— Mora čekati još pet minuta. Onda je pošaljite — odgovori Lun.

— Preko kog odeljenja? — pitao je sagovornik.

— Direktno — odgovori Lun brzo se odlučivši za taj neodređeni post-upak.

Sada je očekivao da vidi šta će se dogoditi.

— Vi ćete je sačekati? — pitao je dalje čovek sa ulaza.

— To pitanje je nedozvoljeno. Možda ne znate šta to znači? Ko se javlja? — pitao je Lun.

— Poručnik Kvasbart... Gospo-dine... Odmah ću je lično dopratiti liftom — čuo se odgovor.

— U redu! Ostavite je kod kape-tana. Srešće je Oto! — odgovori Lun nasumice.

Zatim spusti slušalicu, razmisli i izide u hodnik, Okrenu unutrašnji brojčanik i vrata naspram lifta se nečujno otvoriše. Pred njim se nade mlada žena ili devojka upadljivo lepog stasa i doterana. Bila je u crnim pantalonama i crnoj bluzi.

– Izvolite za mnom – reče Lun.

Devojka ga je pratila. On je propusti ispred sebe da vidi je li i ranije bila ovde. Ona dođe do poslednjih vrata i okrenu se čekajući da pratilac otvori. Nije gledala u brojčanik. Dakle zna pravila, pomisli Lun i opet otvori fon Binderov kabinet.

Devojka ga je gledala ispod oka, ali bezbrižno pođe ka fotelji i sede.

– On nije ovde? – upita devojka.

– Morate čekati. Imao je srčani napad. Odmara se i čeka lekara – reče Lun i sede.

– Ali stvar je hitna – reče devojka.

– Čim lekar dozvoli, ja ću vas propustiti – reče Lun i sede naspram devojke.

Ništa nije govorio, niti pitao. Samo par puta pogleda na sat.

– Vi ste ovde od skoro – primeti devojka.

– A vi ste radoznali – osmehnu se Lun.

Gledao ju je onim prodornim pogledom. Ona oseti nekakvo strahopoštovanje prema ovom sedom, ali mladolikom čoveku. Taj osećaj se pretvori u nekakvo smirenje, a zatim u čudno stanje. Lunove ruke se ispružiše prema njoj i on počeo da izvodi one naročite lagane pokrete. Njene oči se smiriše. Kapci se približiše jedan drugom. Ruke joj klonuše i ona se cela opusti u fotelji.

– Kada ste došli? – pitao je Lun tiho.

– Jutarnjim avionom do Pariza, a večernjim ovamo – odgovori devojka.

– Bili ste u Londonu?

– Da... Ljude sam predala Dunšu. On je već obavio posao...

– Koji posao?

– Oteo je određene osobe...

– Kako znate?

– Telegram, koji sam dobila u Parizu glasi: »Roba je dopremljena u skladište i prodaja će biti obavljena«.

– Je li imao neprilike?

– Ne znam...

– Gde je sklonište? – pitao je Lun nestrpljivo.

– Rezervni punkt devet...

– Gde je to?

– Hajter Grin, stara kuća do skladišta »Farlej i sin«.

Lun zabeleži podatak. Noć je odmicala dok ju je ispitivao, ali sve sigurniji je bio da se našao na pravom mestu. Kad više nije imao šta da sazna od devojke, veza je i odnese i sobicu, a tada se vrati i pomače zavesu iza koje su bile velike kase.

Začudi ga što umesto uobičajenih šifri, koje su se sretale u celoj zgradi, primeti da se kase otvaraju ključevima. Pretraži sobicu i nađe samo jedan ključ. Otvori kasu u čiju bravu je pasovao ključ i nađe da su u njoj ostali veliki ključevi. Ali doslednost u upotrebi šifre bila je i ovde sprovedena. Sami ključevi su imali brojke, male cilindre za okretanje i žlebove koji su se pokretali prema brojčaniku. Trebalo je znati šifre. Nije bilo vremena da se fon Binderov zamenik natera da otvori kase. A bilo je pitanje i da li on to može.

Lun donese svoju lejzer »kameru«. Blic zasvetle i ugasi se, a crveni zrak udari u metal. Čelik je prosto nestajao na mestima gde je pogađao. Lun mu opet osnaži zračenje i nastavi. Za jedan sat bio je otvorio dve velike kase.

Ukaza se čudna minijturna kartoteka agenata sa optičkim čitačem za povećavanje. Brižljiva klasifikacija mu pomože da brzo shvati sistem. Pronađe mrežu u Engleskoj i za nekoliko minuta je imao mikro dosijea Abraminka, Lokijera, Dunša i preko osamdeset drugih

značajnih agenata i običnih tehničara, diverzanata i izvršilaca špijunskih akcija.

Sve ih uze i strpa u džepove. Nađe i ukaze o imenovanjima šefova Druge uprave. Oni su bili u prirodnoj veličini. Lun ih presavi i gurnu u unutrašnji džep.

Na kraju njegovu pažnju privuče neotvoren omot u čvrstoj gumiranoj vrećici. Zagleda ga i raseče. Specijalni tanki papir, koga je video kod Džejn, natera ga da grozničavo razgleda materijal. Bila je to jedna kopija sistematizovanih otkrića o botulinumu. Njega kao znalca mnogih bioloških tajni prosto užasnu pomisao da je sve ovo već stiglo u ruke zločinaca, ali ga obradova saznanje da je dokumenat još uvek neotvoren i čeka fon Bindera. On zato stavi materijal u lavabo kupatila i zapali ga. Papir je sporo goreo i ugasi se. Lun ga isitni tako da ga voda puštena iz slavine odnese u cevi odvoda. On obrisao tragove ga-reži i pođe u sobicu.

Uze nekakvu metalnu kutijicu i otvori je. Tamo je bila meka ampula, koja se nastavljala u šuplju iglu zatvorenu prozirnom navlakom. Lun skide navlaku s igle i pride devojci. Ubrizga joj pola sadržaja ampule, pa to isto ponovi sa vezanim Karlom Loklederom, koji se beše osvestio. Uvijao se iskolačivši oči na Luna.

— Žurim se sada — šapnu mu Lun. — Kad se drugi put sretnemo, biće strašnije!

Injekcija je već delovala i Lokleder sklopi oči. Lun ga odveza. Oslo-bodi i devojku, pa je položi pored Nemca. Znao je da će oboje biti bez svesti najmanje pedeset časova. Nije bio siguran da će toliko izdržati živi, ako ih neko ne otkrije i ne bude veštački hranio. Ali nije smeo ništa rizikovati.

Vrati se u kabinet i svu špijunsku arhivu strpa u jednu kasu. Zatim uperi lezer na tu gomilu. Plamen izbi samo na trenutak, pa se ugasi

pod pritiskom zraka. Lun zatvori velika vrata, navuče zavesu, zaključa sobicu i pođe ka izlazu.

Razgledao je mehanizam brave na šifru. Otvori jednu pločicu i promeni šifru. Znao je da će proći dosta vremena dok se neko usudi da obije kabinet. Nadao se da šifru ne zna mnogo lica, ili niko sem Lokledera.

Bila je prošla ponoć kad izide iz zgrade i nađe svoja kola. Odlazio je iz najbolje čuvanog špijunskog centra u Evropi.

Vrativši se u hotel Lun nije mogao da legne i odmori se. Razgleda knjižicu o avionskom saobraćaju i nađe da jedan avion poleće za Havr u tri časa. On brzo spremi stvari i izide. Plati sobu i zatraži dežurnog garaže za iznajmljivanje kola.

— Vaša kola su kod hotela. Pošaljite nekog da ih preuzme. Javite portiru hotela koliko dugujem — reče on i predade slušalicu sanjivom portiru.

— Da, sve je u redu. Ja lično odgovaram za kola — javi se portir, koji beše dobio veliku napojnicu.

Lun izide i krenu ulicom. Teška »kamera« i koferčić sa spremom su ga zamarali, ali on je išao peške. Išao je prema Maksimilijan Štrase, pa se zaustavi kod malog parka. Skloni se iza drveta i malo dotera izgled, a zatim pođe ka taksi stanicima.

Uskoro je bio u avionu, koji se vinuo u plavetnilo zore. Znao je da će u Havru promeniti avion, a to je bilo dobro u slučaju da u Pulahu nastane uzbuna pre nego što ju je očekivao.

XVIII

Kad se ponovo osvestio, major Ramsi Olifant nije znao koliko vremena je prošlo od trenutka kada je klonuo u rukama mučitelja. To što je sada došao svesti mogao je da zahvali svom izvanredno čvrstom zdravlju, dugogodišnjim stalnim

vežbama i stalnom održavanju besprekorne forme.

Začudi se što nije vezan. Uski trak svetla dopirao je ispod teških vrata i njegove oči su uspevale da vide ovu malu betonsku prostoriju, u kojoj nije bilo ničeg. Pride do vrata, gde mu je svetlo pružalo najviše mogućnosti da pogleda samog sebe. Rane i opekotine po nogama, rukama i grudima su ga tištale i bolele. Lice mu je bilo natečeno i jedno oko toliko zatvoreno da je naduti kapak morao podići prstom da bi utvrdio da li je oko ostalo zdravo.

On poče lagano da masira sve delove tela na kojima nije bilo usirene krvi, ili opekotina. A zatim se uspravi. Pokrenu ruke i noge. Lomova kostiju nije bilo, a zglobovi su bili pokretni. Nekoliko lakih vežbi ga zamoriše i on opet leže. Pao je u kratak okrepljujući san. Kad se opet probudio, mučila ga je strahovita žeđ.

Lupao je u vrata, ali niko se ne javi. On poče da obilazi prostoriju. Sve opipa i zagleda, ali ne nađe niti prozor, niti bilo kakvo oruđe. Oči već naviknute na mrak više su slutile nego videle grubu tavanicu. U jednom uglu tavanica je bila malo napukla i na nekoliko mesta virile su metalne šine, kojima je bila armirana. Jedna šina je virila svojim krajem. Olifant stade pod to mesto i skoči. Prvi pokušaj propade, ali prilikom drugog on se uhvati obema rukama za kraj šine. Stajala je čvrsto, a on je visio koji trenutak, pa jednim zamahom skupi noge i uspe da ih odupre o tavanicu.

Metalna šipka je polako popuštala, a oko nje je padao malter. Konačno se ukaza pukotina između dve gvozdene grede i Olifant se domože jednog komada gvožđa. Savijao ga je čas na jednu, a čas na drugu stranu sve dok ga ne izdade snaga.

Pošto je predahnuo on osmotri rezultat svojih napora. Metalna

šipka je bila savijena prema podu i visila je čitava dva metra od tavanice. Majoru sinu ideja da bi mu mogla poslužiti kao nekakva »uzengija« samo kad bi uspeo da joj kraj savije u kuku. Njegove čelične šake bile su mu za to jedino sredstvo i on pokuša. Krajnjim naporom savi šipku. To ga ohrabri i uskoro je imao kuku. Stavi nogu u nju i ispravi se. Glava mu se nađe pod tavanicom, a ruke slobodne.

Opet je savijao ono parče gvožđa, ali sada je to sa obe ruke mnogo lakše radio. Metal se konačno prelomi. Sada je u rukama imao dve stope dugu šipku. Njome poče da proširuje naprslinu između dve metalne grede udaljene jedna od druge skoro četiri stope. Kad se nad njim ukaza prva rupa ne veća od dva inča, on vide da odnekud dolazi slabo električno svetlo, ali ne ču nikakav zvuk.

Nastavi grozničavo da proširuje rupu. Do njega je dopirao miris budi i vlage. Uskoro je mogao da provuče glavu. Bila je to nekakva ostava pored čijih zidova su ležali odbačeni predmeti, jedan džak istrulelog pasulja, nekoliko kanti smeća i hrpa starih, prašnjavih flaša. Četvrtasti otvor na jednom zidu nije imao vrata, a iz druge prostorije dopiralo je svetlo. Major nastavi da proširuje otvor i uskoro se vinu kroz njega. Dahtao je iznuren, ali nada mu dade novu snagu i on se pokrenu.

Zaviri u drugu prostoriju i vide da je to ostava za hranu. Sanduci konzervi i flaše sa pićem, džakovi nekakve zrnaste hrane i dva velika hladnjaka puna mesa i smrznute ribe skoro sasvim su zakrčivali tu prostoriju. Njegovu pažnju privuče jedna polica na susednom zidu. Tamo su među zardalim alatkama virile drške dva mesarska noža. On uze jedan i sačeka da se odmori.

Jedan nož zataknu za kaiš pantalone, a sa drugim u ruci pride vratima. Stara brava je bila zaključana

spolja. Jakim nožem on brzo preseče put do reze i izbi je iz ležišta.

Nade se u uskom, mračnom hodniku na čijem kraju su bila otvorena vrata. Kao senka major Olifant pode tamo. Pribijen uz dovratnik on virnu napolje. Levo je stajao stražar u senci starog trema. U momentu kad se ovaj okrenu, Olifant nečujno kliznu k njemu. U sledećem trenutku sjuri mu nož pod plećku i pokri mu usta da se ne čuje poslednji ropac. Zatim ga brzo uvuče u hodnik. Opipa ga i nađe revolver. Naoruža se i opet izide. U vratima hodnika bio je ključ i on ga okrenu, a zatim stavi u džep.

Uz najmanje osam jardi visok zid bila je jedna garaža, a do nje nekakva stara zgrada, na čiji krov se moglo stići preko garaže. Bosonog, Olifant se uspe na garažu, pažljivo pređe do krova zgrade, i stade uz dimnjak, koji je bio ozidan uz onaj visoki zid. Dopeo se do na nekoliko stopa iznad njega.

Uskoro se major peo uz dimnjak koristeći i najsitnije neravnine. Već je bio na kraju snage i skoro polusvestan svega što čini. Kada se nađe na vrhu zida, ugleda krov na tri do četiri jarda ispod sebe. Obesi se rukama i skliznu. Nađe se na onom krovu, side i već je bio u susednom dvorištu. Starinska vrata su bila iznutra zatvorena običnom rezom i on je ukloni.

Tek kad je u polumračnoj ulici video natpis, shvati gde se nalazi. Bosonog trčao je ka skveru na kom je znao da mora biti javna govornica.

Kad dobi dežurnog javi gde se nalazi, a zatim reče:

— Objavite uzbunu! Znam sklonište špijuna! Dovedite sve raspoložive snage! Javite pukovniku Griftu. Ne mogu više...

Snaga ga je sasvim izdala i on skliznu na pod prazne kabine. Bio je izgubio svest.

Kad se opet povrati, nad njim je stajao policajac i osvetljivao ga

džepnom lampom. Pored toga, držao je podignutu palicu.

— Ne mrdaj! — viknu policajac.

Major Olifant ga je gledao kao da to nad njim stoji sama Džejn Mensvild i nudi mu sve svoje čari.

— Poručniče, vi morate dobiti unapređenje! — šalio se major.

— Ja sam narednik i hapsim vas zbog nedozvoljenog nošenja oružja. Pružite ruke — naređivao je policajac.

— Zaista nedozvoljeno nošenje oružja! — zasmija se Olifant. — Tim nožem sam pre koji minut ubio čoveka!

Policijac je zurio u njega.

— Vidi se! Krv vam je svuda po licu i odelu! Ne pokušavajte ništa!

— govorio je više da se ohrabri nego da uplaši protivnika, jer susret sa ovakvom iskrvavljenom nakazom u pustom kraju Londona opasan je i za najhrabrijeg policajca.

U trenutku kad su se lisice sklapale na Olifantove umorne ruke, on se smešio nečemu što je video kroz staklo kabine. Policajac se i sam osvrnu. Automobili puni ljudi u civilnim odelima i vojne policije stizali su uz škripu guma i zaustavljali se oko telefonske govornice.

— Gospodine majore, stigli smo!

— raportirao je jedan poručnik.

Tada stiže i pukovnik Grift i naredi policajcu:

— Skinite mu lisice!

Policajac poslušao zbunjen što se oslobada taj ubica, koji priznaje da krvavi nož nije sekao govedinu. Još više ga začudi kad pukovnik rastvori plan grada, a major u ritama počeo da pokazuje. Oficiri Griftovog štaba, takode nagnuti nad plan, pratili su izlaganje.

Grift je davao naredjenja, a automobili su još uvek pristizali.

— Postavljamo dvostruki obruč. Odred za direktni napad raspoređuje se u tri osnovne grupe. Sa prvom idem ja na ovaj ulaz, sa drugom major Olifant, a treću vodi po-

ručnik Barker – objašnjavao je pukovnik.

Grupe su se brzo stvarale i kliznuše u mrak. Bližila se ponoć.

XIX

Iako je bio kralj ponoći, Donald Sikert ovog puta nije mogao da je dočeka. Bio je obavešten o Meri Markinč, pa je stupio s njom u vezu. Rekao joj je da će te noći čekati kod Ridžent parka baš u ponoć. Nije nameravao da to i učini. Morao je da uteši Meri i da joj obeća da će ovog puta spasti svoje prijatelje i po cenu puštanja zločinaca.

On i Makferson su se spremali za bitku kao nikada pre. Istina, Samjuel Makferson se nije hteo odvajati od svog džepnog topa, iako je pristao da ponese automatski revolver sa prigušivačem.

Lun je imao nabijene džepove oružjem raznih vrsta, i bombama za rušenje, koje su bile čudno male u odnosu na svoju rušilačku snagu. Nosio je i lejzer znajući da će prepreke biti mnogobrojne.

– Osećam se kao kornjača! – žalio se Makferson.

– Ovog puta idemo u opasnu vučju jazbinu. Biće kuršuma kao kiše – odgovori Lun.

– Dobro, taj oklop... Ali ovo čudo? Jedva strpam glavu u taj tvoj stakleni lonac – nije prestajao da se žali mornar, ali je ipak probao providnu kacigu, koja je bila načinjena od naročitog polimera ojačanog slojevima pleksiglasa i mogla da zaštiti celu glavu.

– Krećemo! – nestrpljivo pozva Lun noseći svoju kacigu pod miškom.

Bilo je jedanaest sati kad stigoše pred glavni ulaz skloništa Dunšove grupe špijuna. Automobil ostaviše u jedan mračni prolaz, a zatim pođoše uz kuće. Staviše zaštitne kacige i pokucaše.

Otvori se jedan četvrtasti kapak i izviri glava nekog čoveka.

– Koga tražite?... – upita začuden izgledom pridošlica.

Makferson je vrebao i uspeo da ga zgrabi za vrat.

– Otvori! – naredi mu tiho.

Ključar se gušio, i poslušao. Zasun lupnu i vrata se odškrinuše. Makferson pusti svoju žrtvu misleći da je ovaj onesvešćen. Međutim, špijun poslednjom snagom opali za zabunu. Na kapiju jurnuše četiri čoveka sa mašinskim puškama i otvoriše vatru. Lun i Makferson su se sporo kretali i osetiše kako kuršumi udaraju po njima.

Svetlo blica zaslepi napadača, a zatim crveni zrak pođe od jednog do drugog. Padali su bezglasno. Za to vreme iz dvorišne zgrade, garaže i prozora na levoj stran zgrade istrčavali su napadači.

– Za mnom! – viknu Lun i jurnu levo.

Znao je gde se nalazi ulaz u podrum i hodnike. Krčio je put na tu stranu ne obraćajući pažnju na otpor Dunšovih ljudi. Nije smeo dozvoliti da oni shvate stvar i zbiju se na tu stranu, pa da se zaklone iza svojih žrtava i umaknu jednim od tajnih izlaza.

Međutim, Makferson se beše zaboravio. Umesto da upotrebljava automatski revolver, on je galamio svojim koltom. Kleče iza jednog stuba i počeo da viče:

– Dodite kobrini sinovi! Ha, lupeži!... Jesam li ti dao lekciju, pauče otrovni?... Tako, crvljivi pacove!...

– Dolazi ovamo! – pozva ga Lun.

Ali ovaj je bio zanet borbom i Lun morade da dođe do njega i odvuče ga u hodnik. Za njim nahrupiše Dunšovi ljudi, ali ih Makferson dočeka paljbom.

Lun dođe do teških vrata uglavljenih metalnim okovima u olovna ležišta na kamene okvire.

Uzalud je pokušavao da ih otključa alatom. Morade da provali slabija vrata, koja su vodila u jednu sobu desno, pa se tu zakloni i baci bombu na vrata. Eksplozija odjeknu i vrata naprskoše. Od druge se

ukaza prolaz dovoljan da primi čoveka.

– Ulazi! Pogledaj malo napred – reče Lun i propusti Makfersona.

Zatim u hodnik ubaci dve gasne bombe, od kojih se izvi ljubičasta izmaglica.

Bili su zaštićeni s leđa, ali Dunšovi ljudi su mogli navaliti kroz podzemne prolaze, za koje je Lun znao, ali koje je trebalo otkriti.

Makferson je već na nekoga pucao dole u podzemlju i redao sve sočnije psovke. Lun mu se pridruži i opet upotrebi lejzer. Još jedan prilaz neprijatelja bio je zatvoren. Lun i tamo baci gasne bombe i opomenu Makfersona da se udalji.

Tada zavlada tišina. Pred njima su bila rešetkasta vrata od zardalog gvožđa. Metal se raspadao pod zracima, ali vreme se gubilo.

Već je bilo prošlo više od pola sata kad stigoše u prostorije pred boksovima koji su služili kao zatvor za otete.

– Hej! Ima li koga živog? – pitao je Lun.

– Javite se! Dolazi oklopljeni vitez! – vikao je Makferson.

Prvo čuše krik Lunu tako poznatog i dragog glasa.

– Donalde!... Oh, dragi!... Jesi li ranjen? – preplašenim glasom pitala je Džejn Vittington.

Ona beše čula eksplozije i pucanje. A srce joj je govorilo da dolazi čovek koga voli i koji je uvek stizao kad je najpotrebnije.

Vrata su sporo popuštala, jer se nije mogla upotrebiti ni eksplozija niti upraviti zrak lejzera. Tek nakon desetak minuta Džejn se nađe uz Luna. Pokuša da ga zagrli i poljubi, ali nalete na kacigu i umesto poljubca oseti udar po usnama. Tek tada Lun skide kacigu i nježno je privi uz lice.

– Tamo su Artur i dete! – pokazala Džejn na susedna vrata.

I baš u trenutku kad počеше da obijaju ta vrata, odozgo dopreše

pucnji. Još neko se borio protiv Dunšovih ljudi.

*

Major Olifant je pripremao iznenađenje, ali ga beše sam doživeo na prilazu špijunskom skloništu. Tamo se puškaralo i muklo su odjekivale eksplozije. Nije mogao da shvati šta se to događa, pa povede svoj odred pravo kroz ulaz.

Dunšovi ljudi su se povlačili, a po dvorištu ostadoše mrtvi. Major izdade nekoliko naredenja i jurnu ka hodniku kroz koji beše umakao. Izvadi ključ iz džepa i otključa. Povede jednog narednika i uskoro se nađe u onoj ostavi sa hranom.

– Ovuda ćemo prodreti u podrum – reče naredniku.

I baš kad se nakloni kroz otvor, koga beše pre možda malo više od jednog sata probio u tavanici svog zatvora, ugleda kako vrata popustiše i svetlo obasja betonsku ćeliju.

Na vratima je stajao čovek oko čijeg lica i glave su se videli nekakvi odsjaji. Major još ne beše shvatio da je to čovek sa prozirnom kacigom.

Obojica su se gledali neko vreme, a zatim major Olifant viknu:

– Sve je opkoljeno! Predajte se i podignite ruke!

– Ko vas je tako naoružao, majore? – upita Lun mirno videći natečeno Olifantovo lice.

Taj glas! Već ga je čuo? Majoru snažno zalupa srce.

– Dakle, to ste vi napravili ovu gužvu – zaključio on.

Uživao je u ovom trenutku. Da ne izazove naglo Lunovo povlačenje, on skloni revolver.

– Eto, imamo sreće. Jednim udarcem pohvatali smo i špijune i... Pa recimo, našli smo i tajanstvenog usamljenog viteza – reče smešeći se zadovoljno.

– Žao mi je što vas ne mogu zadovoljiti. Žurim se da izađem odavde – odvrati Lun.

– Neće vam uspeti. Više od dve stotine ljudi opseda ovaj podrum – nastavi major.

– Time je stvar olakšana. Kad sedete dole, zaštitite mi odstupnicu – dodade Lun.

– Vi nećete otići! Morate čekati! – doviknu major i njegov revolver nanišani. – Pucaću, ako pokušate da odete.

Tada se uz Luna pojavi i Makfer-sonova glava. On je samo provirivao.

– Da ga skinem? – upita on spreman da opali iz svoje džepne artiljerije.

– Ostavi! Mladić je vrlo ljubazan. Hteo bi da nas zadrži – reče Lun.

– Ne mrdajte, pucam! – doviknu major Olifant.

– Lun mu mahnu rukom i polako se okrenu da izide. Major se kolebao trenutak, ali opali. Lun oseti udar u oklop na nozi.

– Vrlo ste ljubazni, majore. Gđate u noge – nasmeja se i izide.

Olifant je stajao zabezeknut. Takvu metu nikad nije promašio. Šta se to događa? Ja li taj vraški Sikert stvarno duh?

A tada shvati šta je značio odsjaj oko, Lunove glave. Bilo mu je jasno da je kralj ponoći u najmodernijem oklopu.

Dole Lun objasni da je prispela čitava vojska Intelidžens servisa i da ne može rizikovati da povede Džejn i Artura sa detetom.

– Negde me čeka Meri. Ohra- briću je i obradovati – reče Lun i pozva Makfersona:

– Hajdemo staro momče! Već postaje toplo!

Ne da je toplo, nego gorim. Ugu- šiću se u ovom ronilačkom odelu! Nećeš me više pretvarati u kornja- ču! – gundao je mornar.

Ipak je to bolje nego da sada ležiš sa dvadeset dobrih rupa u koži – nasmeja se Lun i pođe hodnikom mahnuvši devojci i novinaru.

Osvrnuvši se vide majora Oli- fanta kako izviruje iza onih odškri- nutih vrata. Ali Markinč i Džejn ga behu već primetili, pa se postaviše između njega i Luna.

– Sklonite se! – vikao je on.

– Oh! Divni ste, majore. Došli ste da nas oslobodite! – šalila se Džejn.

Major pokušava da se probije iz- među njih, ali mu se oboje obesise o vrat. Tobože su ga grlili od radosti, a stvarno su ga držali da ne smeta Sikertu Makfersonu da se probiju.

– Davite me... Pustite!... – ječao je već iznemogli major Olifant.

Konačno mu noge popustiše i on sede.

– Šta se tu događa? – pitao je narednik koji stiže za majorom.

– Grle me... od radosti... – odv- rati nemoćno major.

– Šta mogu da uradim, gospo- dine majore? – pitao je narednik.

– Mogao bi da odalamiš ovu de- vojku po stražnjici – odgovori Oli- fant.

Narednik je zurio u devojku preneražen ovim naređenjem. Džejn napući usne i povuče se, ali opet tako da zakrči uski hodnik.

– Onamo! – jedva izusti major i krenu pored Džejn.

Ali na kraju hodnika se pojavi prašina. Nešto se rušilo. To je Lun na početku suženog podzemnog prolaza primetio da ga je moguće zarušiti. Upravivši lejzer na pot- porne grede, on zatrpa prolaz.

Svetleći džepnom lampom išao je sada polako ispitujući kuda vodi ovaj prolaz. Hodnik je skretao iza jednog temeljnog zida. Lun tek kas- nije primeti da tamo neko stoji. Sna- žan snop svetla ga obasja i pucnji odjeknuše. On se baci pravo na iz- vor svetla i zgrabi nekog čoveka, koji urliknu kao zver:

– Ubio sam te! Pogodio sam te!

– vikao je čovek na nemačkom.

Lun se teško kretao, pa je mogao samo da steže protivnika.

– Pokazaće vama Dunš svima! Evo ti! – viknu čovek upirući revolver na Lunove grudi.

Mukli pucanj odjeknu i udar o oklop odgurnu Luna. U tom momentu stiže Makferson i njegov kolt grunu u čoveka koga beše osvetlio svojom lampom.

Dunš se zaklati i osloni se uza zid. Oružje mu ispade.

– Šta?... To je nemoguće... Vi...
– psovao je dok mu je krv izbijala na usta.

Lun ga je gledao kako pada. Pride i zagleda ranu od velikog kuršuma starinskog kolta.

– Gotovo je s njim. Hajdemo dalje – zaključa.

Nastaviše hodnikom i nadoše se na jednom stepeništu.

– Ako sretnemo policiju ili agente, ne smemo upotrebiti oružje – opomenu Makfersona.

– To je... To je nepravda! – protestovao je Makferson. – Ja jedva udaram pesnicom, kao da sam u vodi, milion mu mrtvih kitova!

Ispeše se do garaže i nadoše se među tri automobila. Lun proviri prema ulici i ugleda kordon naoružanih ljudi. Trojica su prilazil garaži.

– Skini kacigu i stavi masku – šapnu Lun svom drugu i sam učini isto.

Zatim se začu lako šuštanje iz gasnih bombi. Njih dvojica se zakloniše. Agenti i vojni policajci upadoše i osvetliše garažu lampama. A tada krenuše da je pretražuju. Nisu daleko stigli, a jedan po jedan bezglasno klonuše bez svesti.

Dodoše još dvojica, ali i oni paduše bez glasa. Gas je munjevito uspavljivao kočeći sve nerve, ali bez opasnosti po život omamljenih.

– Brzo izaberi uniformu – reče Lun, pa i sam izabra jednog uniformisanog vojnog policajca.

– Ja bih radije ostao u civilnom odelu – reče mornar.

– Budi jednom vojnik – nasmeja se Lun. – To je, bez šale, sada jedino pametno.

Brzo se dokopaše bluza i čakšira, a zatim nabiše šlemove. Lun zadrža najvažnije stvari, ali oklop morade da ostavi. Jedino brižljivo skloni ležer i pokrivši ga vojničkom bluzom.

Izidoše i podoše pored garaže. Svuda okolo su bili vojnici i agenti pod oružjem.

– Šta ima tamo? – upita jedan čovek u civilnom odelu, ali sa naročitom trakom na rukavu.

– Nekakav prolaz. Tražimo alat – reče Lun.

– Tamo kod štaba imate kamion sa opremom – odgovori onaj čovek.

Lun i Makferson produžiše u pokazanom pravcu.

Tamo je bio jedan automobil uz koji je bio i kamion sa dva vojna policajca. Pored automobila pod uličnom svetiljkom stajao je jedan čovek, a raportirao mu je poručnik u uniformi.

– Gospodine pukovniče, oteti su oslobođeni. Pre nas su napali Lun i njegov čovek. Major Olifant kaže da se probijaju nekud ispod zemlje.

– Pojačajte pažnju! Dajte i ovde dva čoveka – reče pukovnik Grift. Lun mu poznade glas.

– Hej vas dvojica! – zovnu poručnik – Ostanite ovde na straži!

Lun i Makferson stadoše iza automobila zauzevši stav mirno i držeći automatske puške na gotovs.

– Smem li da izvestim? Dozvolite gospodine pukovniče... – počeo Lun.

– Govorite brže! – prekide ga nervozni Grift.

– Tamo u garaži potrebne su metalne poluge da se probije ulaz – govorio je Lun pokazujući na drugu stranu ulice.

Pukovnik ništa ne odgovori, nego pride kamionu i naredi tehničarima da pođu sa alatom. Tada ostadoše njih trojica pored automobila, ali je jedan narednik prilazio.

– Ti narednika, a ja ću pukovnika – šapnu Lun.

U trenutku kad narednik stiže do pukovnika, Lun i Makferson kre-

nuše. Moglo se to učiniti i drugačije, ali zbog svega što se dogodilo njih dvojica nisu mnogo birali. Dva teška udarca pogodiše. Lunu je bilo lako da onesvesti pukovnika udarcem po potiljku, ali Makferson morade da udari narednika u vilicu, jer ga je štitio šlem.

– Uzmi pukovnika! – reče Lun i sede za volan.

Makferson uvuče onesvešćenog Grifta i spusti ga na pod, a Lun pokrenu automobil. Zastavica na pukovnikovim kolima odvrćala je pažnju obližnjih policajaca i agenata. Uskoro su već nesmetano jurili dalje od Grinviča.

– Nadam se da neće pronaći naša kola – reče Lun.

– Kod toliko automobila u okolini, ne verujem da će zavirivati u našu starudiju – odgovori Makferson.

– Neće proći ni dve minute, a počće uzbuna – nastavi Lun.

– Pa zašto voziš obilaznim putem? – upita mornar.

– Promenićemo vozilo – odgovori Lun.

Već su se peli ka Grejv parku.

– Nije li kuća starog Marbina tu negde? – upita Lun.

– Sto mu zvezda! Pa tamo treba da je i Bil. To je najbolji momak na »Tajfunu«! Ti sve pamtiš – oduševi se mornar.

Lun se smeškao. Plan o poseti kući roditelja jednog Makfersonovog mornara bio je stvoren u Luno-voj glavi još kad su krenuli sa ote- tim pukovnikom.

*

Bunovni starac im otvori tek posle upornog zvonjenja. Već je stizao i Bil Marbin provirujući iza oca. Kad vide uniformisana lica, oni malo ustuknu.

– Hajde Bile! Zar ne poznaješ svog kapetana? – javi se Makferson.

– Vi!... Kako?... Je li počeo rat? – mucao je mladić.

– Ne bulazni. Imate li kakva kola? – pitao je Makferson.

– Stari ford... Prepravljen za nošenje prtljaga... Otac radi za perionicu – odgovori mladić.

– Daj tu krntiju! – zaključí Lun priču.

Uvezoše kola u dvorište. Isteraše stari automobil sa crnim kartonom umesto stakla na zadnjem delu i sa strane.

– A ova odvezi do šumarka i gurni negde da ga teško nađu – objasni Makferson svlačeći uniformu.

Svega nekoliko minuta kasnije vozili su se skrenuvši prema Vulviču, a zatim ka centru Londona. Sirene policijskih i vojnih automobila parale su tišinu noći ali niko nije zaustavljao stari ford. Vezani pukovnik Grift ležao je pod hrpom prljavog veša, koji se zatekao u kolima.

Lun beše izabrao jednu umašćenu majicu i obukao je po golom telu. Mirno je vozio i kad bi policajci zagledali u njega i unutrašnjost automobila, Makferson je sedeo pored njega i pevuo, neku mornarsku ariju.

Približavali su se svom skrovištu.

*

Kad smestiše nasilno dovedenog pukovnika, Lun popravi svoju masku i izmeni izgled, a zatim mu odveza oči.

Pukovnik je bio tako postavljen da ga lampa celog osvetljava, a Lun je bio u senci.

– Ko ste vi? Gde se nalazim? – pitao je Grift uzdržavajući se da ne krikne od ljutine.

– Ukazujem vam gostoprimstvo – počeo Lun – Tako se i ponašajte

– Vi ste otmičar! Ne gine vam... – htjede da preti pukovnik.

– Biće najbolje da se ne sramotite. Imam tu jednog momka, koji bi vas rado istukao zbog onog šurova-

nja sa Svinejom i fon Binderom – prekide ga Lun.

– Vi ste Donald Sikert! Samo vi ste u stanju... – ote se pukovniku Griftu.

– Uzmimo da ste pogodili. A sada slušajte – nastavi Lun. – Ostaćete ovde neko vreme. Birajte razložnost ili prkos. Ako ostanete tvrdooglavi, sutra će se smeјati London špijunima i nesrećnom pukovniku. Ja bih obavestio štampu.

– Šta hoćete od mene? – upita pukovnik sabravši se i shvativši da je otpor za sada nemoguć.

– Neko vreme otkrivaćete stvari i raditi ovde – odgovori Lun.

– Šta ću raditi? – jetko upita pukovnik.

– Pa, na primer, čitaćete ova mikro dokumenta iz Pulaha.

– Otkuda?

– Doneo sam vam zanimljivu literaturu iz jazbine u Pulahu.

– Vi me ismevate! – protestovao je pukovnik.

Lun ne obrati pažnju na to, nego nastavi:

– Tu je hrpa materijala. Videćete da su spaseni planovi lejzera. Mogu vam reći da špijuni nisu uspeli da se domognu podataka o botulizmu, jer sam ih uzeo i spalio. A sada vas ostavljam. Treba se odmoriti. Sutra nas čeka naporan dan.

– Čekajte... Ja moram znati... – upade pukovnik.

– Ništa ne morate znati. Napišite pismo da ste zauzeti hitnim poslom i da ste dobro. Major Olifant će već završiti istragu u onoj jazbini. Pre toga malo razgledajte sve to – zaključio Lun i izide.

Metalna vrata se tiho zatvoriše. Pukovnik obide prostoriju i osmotri sve stvari. Prijatna hladovina je strujala iz uređaja za klimatizaciju, ali izlaza nije bilo.

On se tada dade na posao. Poče da čita dokumenta iz Pulaha. Uhvati ga drhtavica od uzbuđenja. Za jednog kontraobaveštajca ono što je bilo pred njim moralo je biti dovo-

ljan razlog da ne legne na počinak ni tri noći.

Nije ni slutio da ga Lun posmatra kroz jedan optički prorez i da se smeška videći kako pukovnik zaboravlja gde se nalazi. Užurbano je čitao, poskakivao, hvatao se za glavu, likovao i menjao boju.

Lun prođe kroz hol i zaviri u Makfersonovu sobu. Ovaj je već spavao onako obučen, kako su stigli.

– Protestvujem! – vodiknu Glinis Hajden. – Prevarena sam i ote-ta! Zašto ste me doveli ovamo?

– Nisam očekivao da me prijatelj opiје i odvuče sa koleginicom Hajden! Gde se to mi nalazimo? – takode povišenim glasom govorio je Artur Markinč.

Ali ni njemu ni Glinis Hajden sve to nije smetalo da pripreme svoje novinarske beležnice i kamere.

– Gledaj, Arture! Pukovnik Grift nas posmatra kao da smo ga mi doveli ovamo – šapnu novinarka.

Markinč se nasmeја i dodade:

– Našim prisustvom Lun mu vraća to što me je hapsio. Sada mogu da uživam u njegovom poniženju, a da tobože optužujem Donalda da me ja nasilno doveo – šaputao je dalje novinar.

Nalazili su se u velikoj prostoriji iz koje su Lun i Makferson bili izneli nepotrebne stvari. Od sanduka poredanih pored jednog zida napravili su sedišta za pohvatane špijune. Jedna fotelja i stočić u uglu bili su mesto na kome se nalazio pukovnik Grift, a u levom uglu bile su dve fotelje za novinare. Glinis Hajden i Artur Markinč su snimali kad god bi Makferson uveo nekog od otetih. Jozef Abramink beše uveden prvi. Brzo osmotri novinare i kako je spremljena dvorana, a zatim sede na sanduk. Makferson, maskiran kao gojazni tamničar, ponovo mu veza noge i upozori ga da bude miran.

Lokijer dode osvrćući se prestrašeno. Njegovo oštro lice se beše još više stanjilo. Na treći sanduk Makferson posadi Hegemana. Sad nije izgledao onako mladolik. Plavilo oko očiju beše poprimilo tamnu boju. Kad za njim uvedoše Venera fon Bindera Hegeman se trže i nehotično pokuša da ustane i zauzme stav mirno. Zbog vezanih nogu se saplete i pade nazad na sedišta. Iz novinarskih fotelja se čuo smeh.

Poslednjeg Makferson uvede pukovnika Svineja. Ovaj nije bio vezan i mornar ga ostavi nasred prostorije. Svinej se osvrnu. Za njega nije bilo stolice. On osmotri pohvatanane špijune, zatim mu se pogled zadrža na pukovniku Griftu. Kao da od njega traži zaštitu. A tada se trže, jer blesnuše blic lampe novinarskih kamera.

— Šta je to ovde? Ja sam pod zaštitom!... Moj imunitet... — počeo da govori i tek tada pokuša da sakrije lice.

Tog momenta na vratima se pojavio starac u liku dr Leona Granta. Bio je to Lun, koji je toliko puta koristio posmrtnu zaštitu svog omiljenog profesora. Sada beše odlučio da se ovako maskiran pojavi poslednji put.

— Gde želite da sednete, pukovniče? Upravo, gde pripadate? — pitao je Svineja. — Možda uz vašeg prijatelja Venera fon Bindera? Ili da vas stavim između njega i drugog miljenika Hegemana?

— Ne želim... Ja nisam njihov prijatelj... Protestujem — izbaci pukovnik i osvrnu se kao da traži izlaz za bekstvo.

Lice mu je još uvek bilo natečeno od Lunovih udaraca. Onako krupan, u izgužvanom odelu, neobrijan i neuredene kose umašćene od znoja izgledao je jadno.

— Kao stranac i ne možete prisustvovati raspravi — reče Lun. — Izadite tamo!

Makferson prihvati pukovnika i odvede ga iz sale.

— Šta želite postići ovom igrom? — glasom punim protesta upita pukovnik Grift.

— Vas i javnost, preko dva na silu dovedena predstavnika štampe, upoznaćemo sa činjenicama — odgovori Lun.

Zatim pride zidu i gurnu metalnu ploču, koja otkri manju prostoriju. Odmah iza ploče bio je veliki sto. Na njemu je ležao projekcioni aparat, magnetofon za reprodukciju sa mikro aparatima za prisluškivanje i mikrofoni koji su prenosili sav tok razgovora na posebni magnetofon. Pored ovih uređaja nalazilo se oružje, zatim su tu bili poredani paketići sa mikro oružjem, špijunskim dokumentima i drugim stvarčicama. Uz sve to na stolu je bila i lažna filmska kamera sa skrivenim leizerskim uređajem.

Artur Markinč pride i napravi snimak materijala. Njegov primer sledila je i Glinis Hajden.

— To je nedozvoljeno! Novinari ne mogu zabadati nos u državne tajne! Ja zahtevam da se isključe! — upade pukovnik Grift i ustade.

— Imaćete prilike da ih uhapsite — podsmehnu se Lun.

— Ja... Vi nemate prava... — zamuca pukovnik, ali uvide da je uzaludno protiviti se ovom čoveku.

Zato samo izvadi maramicu i ubrisa ožno lice i teme.

Lun pojača zvučnik i pusti traku sa snimljenim razgovorima između pukovnika Svineja i špijuna Hegemana. Zatim je, kao stari profesor sa katedre, odmerenim i biranim rečima govorio o špijunaži uopšte, njenoj masovnosti u svetu i Engleskoj i opasnostima koje prete od tog prljavog podzemnog rada.

Zatim ispriča šta su priznali Abramink i Lokijer, pa to proprati reprodukcijom magnetofonskih snimaka. Rečima opisa zločinačka ubistva.

— Ja nisam priznao!... Ne razumem... On me je nekako... — pokuša da stvori nered Jozef Abramink.

Makferson mu pride i uhvati ga za uho. Čvrgnu ga velikim prstom po ustima.

– Čuti i budi miran! Odgovaraj samo kad budeš pitan! – opomenu ga i ovaj ga samo s mržnjom pogleda.

– U istom momentu viknu fon Binder:

– Nećemo izustiti ni reč!

– To nije ni potrebno. Od vas sam dosta čuo. Pričali ste mi o Pulahu i omogućili da posetim tu vašu čudovišnu jazbinu – dobaci mu Lun.

Fon Binder ga zabezeknuto pogleda.

Lun poče da govori o poseti Pulahu i susretu sa fon Binderovim zamenikom i nastranom špijunom Martom Šniper.

– To nije moguće! – viknu opet fon Binder.

Lun nastavi da opisuje način ulaza, izgled prostorija, obijanje velikih kasa i izlazak iz Pulaha. Sve to potkrepi projekcijom dokumenata uzetih iz špijunske centrale.

Fon Binder klonu na svoj sanduk. Njegov svet se rušio pod udarcima jednog čoveka. Komplikovani mehanizam, zabranjena zona i stotruko utvrđena i obezbeđena tvrđava u Pulahu nisu sprečili njegovog pobednika da se domogne tako važnih dokumenata.

Pukovnik Norman Grift je gledao čas Luna trudeći se da otkrije njegov pravi izgled, čas špijune pokušavajući da ih shvati, a čas novinarku i reportera Markinča, čije ruke su neumorno beležile. Pomisli da li će uspeti da ih spreči da ne objave sve te kao bomba opasne podatke, čije političke i druge reperkusije nije mogao ni da predvidi.

Lun nastavi da govori. Redali su se neoborivi dokazi, jezive priče o zločinima, čudovišni planovi fon Binderovih ljudi i okršaji sa njima.

Tako su prolazili sati i svima je već postalo jasno da su špijunske galije potonule, a konci zavere poki-

dani. Lun je sa srdžbom ukazivao na zaslepljenost pukovnika Grifa i njegovu spremnost da se sastane sa Vernerom fon Binderom.

Pukovnik je osećao da udarci po špijunima pogađaju često i njegovu ličnost. Očekivao je da ga Lun optuži i zbog toga što je ulagao veće napore da onemogući njega, Donalda Sikerta, nego da otkrije strane špijune.

Ali Lun ne reče o tome ni reč. Smatrao je da se treba osvetiti samo onom ko može da se brani. A pukovniku Svineju se bio dovoljno osvetio.

Bila je duboka noć kad je sve bilo rečeno.

– Pohvatane strane špijune i dokazni materijal predaćemo Skotland Jardu. Policija će učiniti ostalo – zaključio Lun.

– To je stvar kontraobaveštajne službe! Ne možete mešati policiju! – usprotivi se pukovnik Grift.

– Možda je i to moguće. Ali samo pod jednim uslovom – odvrati Lun.

– Recite ga – popusti Grift.

– Vi ćete napraviti svoj prvi izveštaj državnom tužiocu još dok ste ovde – odgovori Lun.

Pukovnik razmisli, pogleda novinare i klimnu glavom.

– Svi ste umorni. Odmorićete se koji sat. Jedino ne mogu zadržati novinare. Njihov poziv im nalaže da se što pre nađu na poslu – završi Lun.

Tek sledeće noći major Remsi Olifant dobi telefonski poziv.

– Dodite da preuzmete špijune, dokazni materijal i svog šefa – javljao mu je Lun. – Nalaze se u iznajmljenom kamionu hladnjači pred policijskom stanicom u Krejdonu.

Major ne izdrža da se ne osmehe.

– Zamutili ste stvar, Sikerte! Sve novine su pune vesti o aferi – reče major.

– Pročitao sam i ja nešto od toga. Ima dosta o vašoj hrabrosti, majore – odvrati Lun.

– Imao bih nešto da kažem tom Markinču i onoj tajanstvenoj Šveđanki, ali su mi nekud izmakli – očito pretećim glasom nastavi major Olifant.

– Imate mnogo hitnijih poslova – zaključio Lun i prekide vezu.

Izide iz javne govornice i pride automobilu u kojem su ga čekali Džejn Vitingtom i Samjuel Makferson. Još neko vreme iz daljine su osmatrali napušteni kamion hladnjaču pred policijskom zgradom. A kad ugledaše kako stižu automobili sa vojnom policijom i opkoljavaju kamion, Lun upali motor i njegov automobil se utopi u reku vozila prema severu.

Te noći »Tajfun« isplavi iz Temze. Svetla Ramsgejta su ostala na desnoj strani. Makferson je trljao neobrijano lice i stojeći na kapetanskom mostu gledao dole na palubu,

gde su Lun i Džejn stajali prepušćajući se vetru da ih hladi.

– Zamišljen si i tužan – reče Džejn priljubišvi se uz Donalda Sikerta.

– Nikad neću moći da zaboravim da na svetu postoji i kuži vazduh skoro milion špijuna – odgovori Lun.

– Pokušaj da ih zaboraviš bar sada – dodade Džejn.

– A možeš li ti da ih zaboraviš – upita Lun.

Ona bez reči zavrte glavom. Lun je poljubi i usne mu se ovlažiše od njenih suza.

– Hej, vi kornjačini sinovi! Zar niko na ovom sanduku ne ume da zapeva?! – viknu u tom trenutku Makferson.

Dva mornara sa gitarama popeše se na međupalubu.

Njihova setna pesma odjeknu nad Kanalom. Brodovi su muklo trubili. Kopno je nestajalo u tami.

K R A J

GLUMAC I ALIBI

Gospodin Mandon Mendvil, upravnik pozorišta, hodao je žurno hodnicima iza pozornice ili, tačnije rečeno, ispod pozornice. Odelo mu je bilo elegantno i svečano, možda previše svečano; cvet na reveru kaputa bio je svečan; sjaj njegovih cipela bio je takode svečan, ali mu lice nije bilo takvo. Bio je snažan čovek i imao je vrat kao u bika. Njegovo uvek tmurno čelo u ovom času bilo je smrknuto kao nikad do tada. Imao je stotinu briga, počev od velikih do malih, od novih do starih. Mrzeo je da prolazi hodnicima, u kojima su bila naslagana scenarija starih pantomima, jer je svoju karijeru u pozorištu uspešno započeo s veoma popularnim pantomimama, a zatim je dozvolio da ga nagovore da pokuša sreću u ozbiljnoj i klasičnoj drami. Zbog toga je izgubio mnogo u finansijskom pogledu. Pogled na safirna vrata Modobradove palate, ili na delove začaranog gaja zlatnih pomorandži, naslonjenih o zid, da ih ovenčavaju paučine ili glodaju miševi, nije mu stoga davao onaj ublažujući osećaj povratka u jednostavnost, koji bi nam svima bio potreban, kad pogledamo čarobni svet našeg detinjstva. Nije imao vremena da izgubi suzu onde gde je izgubio novac, ili da sanja o raju Petra Pana, jer su ga iznenada pozvali da reši neki praktičan, trenutni problem.

Bila je to stvar koja se ponekad dešava u tom čudnom svetu iza kulisa, ali je bila dovoljno velika da bude ozbiljna. Gospodica Maroni, talentovana mlada glumica italijanskog porekla, koja je imala važnu ulogu u komadu čija se proba izvodila tog popodneva, a uveče premijeru, iznenada je, u poslednjem času, energično odbila da igra svoju ulogu u predstavi. On još nije ni video tu glumicu koja ga je dovodila do očaja. S obzirom da se ona zaključala u svojoj garderobi i da je kroz vrata prkosila, izgledalo je malo verovatno da će je sada videti.

Gospodin Mandon Mendvil je bio dovoljno Englez, da to objasni mrmļajući, kako su svi stranci ljudi, ali pomisao na njegovu dobru sreću što živi na jednom zdravom ostrvu planete, nije bila dovoljna da ga ublaži više od uspomene na »začarani gaj«. Sve te stvari i još mnoge druge bile su neprijatne, ali bi vrlo intiman posmatrač mogao još da nagada da kod gospodina Mendvila nije nešto u redu, nešto, što prevazilazi neprijatnost.

Ako je moguće da ugojen i zdrav čovek izgleda izmoždeno, on je izgledao tako. Lice mu je bilo punačko, a oči upale; usta su mu se trzala kao da neprekidno pokušavaju ujesti crnu prugu brkova, koja je bila prekratka da bi se mogla ujesti. Ponašao se kao čovek koji je počeo da uzima drogu, ali i uz tu pretpostavku bilo je nešto što je nagoveštavalo da je imao razloga da to čini, da droga nije postala uzrok tragediji, nego tragedija uzrok drogi. Bila ma kakva njegova dublja tajna, izgledalo je da prebiva u onom tajnom kraju hodnika, gde je bio ulaz u njegovu radnu sobu. Jer, kad god bi išao pustim hodnikom, uvek bi se nervozno osvrtao.

Bilo kako bilo, posao je posao, i on je išao prema suprotnom kraju hodnika gde su zelena vrata gospodice Maroni prkosila svetu. Pred njima je već stajala grupa glumaca i drugi ljudi kojih se ticala ova stvar, raspravljajući i pretresajući. Čovek bi gotovo pomislio da bi bilo zgodno da razbije vrata. U grupi je bila bar jedna osoba koja je već bila dobro poznata, čija je fotografija bila na mnogim kaminima, a autograf u mnogim albumima. Jer, mada je Norman Nejt igrao junake u pozorištu, koje je bilo pomalo provincijalno i staromodno, i kadro da ga nazove prvim statinom, on je zaista bio na putu ka daljim trijumfima. Bio je pristao čovek duga podbratka s brazdom i svetle kose, koja mu je padala nisko na čelo, i davala mu neronski izgled, koji se nije nikako slagao s njegovim impulsivnim pokretima. U

grupi je bio i Ralf Rendal, koji je obično igrao starije karakterne uloge, a imao je smešno lice oštih crta, modro od brijanja i bezbojno od masnog ličila. U grupi je bio Mendlevov drugi statista, mladić tamne kovrdžave kose, malo semitskog profila, koji se zvao Obrej Vernon.

Bila je i devojka ili pomagačica pri oblačenju supruge gospodina Mendvila, snažna osoba crvene kose i tupa lica. Slučajno je bila Mendvilova supruga, mirna žena u pozadini, bleđa, strpljiva lica, čije crte nisu izgubile klasičnu simetriju i strogost, ali izgledalo je utoliko bleđe ukoliko su njene oči bile svetlije. Njena bleđožuta kosa bila je složena u dve jednostavne pruge, kao u nekakve arhajske madone. Nije svako znao da je ona nekad bila ozbiljna i slavljena glumica u Ibzenovim komadima i u intelektualnoj drami. Ali njen suprug nije mnogo držao do komada s problemima; sigurno ga je u tom času više zanimao problem kako će izmamiti inostranu glumicu iz zaključena sobe; nova verzija čarobnjačkog trika s damom, koja se jednostavno izgubi.

— Još nije izišla? — upita, govoreći više devojci svoje supruge nego njoj samoj.

— Nije, gospodine — odgovori zlovoljno žena koja je bila poznata kao »gospoda Sends«.

— Već smo se malo uznemirili — reče stari Rendal. — Bila je van sebe, pa se plašimo da bi mogla da učini nešto sa sobom.

— Do đavola — reče Mendvil svojim jednostavnim načinom. — Reklama je veoma dobra stvar, ali nama nije potrebna takva reklama. Da li ona ima ovde nekog svog prijatelja? Ima li neko uticaja na nju?

— Džarvis misli da je jedini čovek koji bi mogao s njom izići na kraj njen sveštenik iza ugla — reče Rendal, — pa u slučaju da bi htela da se obesi o klin za šešir, ja sam mišljenja da bi bilo bolje da je on ovde. Džarvis je otišao da ga dovede. Eno ga, već dolazi.

U tom podzemnom hodniku ispod pozornice pojaviše se još dva lica. Prvo je bilo Ešton Džarvis, veseo momak, koji je obično igrao zločince, ali koji je taj visoki poziv za trenutak predao nosatom momku kovrdžave kose. Drugo lice je bilo zdepasto i odeveno sasvim u crninu. Bio je to otac Braun iz crkve iza ugla.

Izgledalo je da otac Braun smatra da je sasvim prirodno što su ga pozvali da vidi čudno ponašanje žene koja pripada njegovom stadu, bez obzira da li je na nju trebalo gledati kao na crnu ovцу ili kao na zalutalo jagnje. Ali, izgleda da on nije mnogo držao do pomisli da bi devojka mogla izvršiti samoubistvo.

— Ja mislim da je postojao neki razlog što se ona tako ražestila — reče. — Da li iko zna šta je bilo?

— Mislim da je nezadovoljna svojom ulogom — odgovori stariji glumac.

— Uvek je tako — progunda gospodin Mandon Mendvil. — Međutim, ja sam mislio da će moja žena to srediti.

— Jedino mogu da kažem — reče gospoda Mendvil umorno, — da sam joj dala najbolju ulogu kakva je potrebna mladim devojkaama koje luduju za pozorištem i žele da se udaju za divnog mladog junaka usred kiše cveća i klicanja sa balkona. Naravno, žene mojih godina moraju da se zadovoljavaju da igraju ugledne gospode visokog reda, pa sam se ja na to i ograničila.

— Sad bi bilo đavolski nezgodno da se uloge izmene — reče Rendal.

— O tome ne može biti ni govora — bio je odlučan Norman Nejt. — Ja bih jedva mogao glumiti, a i inače je suviše kasno.

Otac Braun se odšunja napred i počeo da prisluškuje ispred zaključanih vrata.

— Ne čuje se ništa? — upita upravnik, a zatim tihim glasom dodade: — Mislite li da je mogla da se usmrti?

— Čuje se neki zvuk — odgovori otac Braun mirno. — Sudeći po zvuku, rekao bih da razbija prozore ili ogledala, verovatno nogom. Ne, ne, mislim da nema opasnosti da će se ubiti. Razbijanje ogledala nogom veoma je neobičan preludij samoubistvu. Da je ona kojim slučajem Nemica, i da je počela da razmišlja o metafizici i o svetskom bolu, onda bih apsolutno bio za to da se provale vrata. Ti Italijani ne umiru tako lako i ne dižu rado ruku na sebe u nastupu besa. Drugi neko, možda... da, moguće... bilo bi dobro da se preduzmu izvesne mere opreznosti za slučaj da iskoči napolje.

— Dakle, vi niste za to da se provale vrata? — upita Mendvil.

— Nisam, ako želite da ona glumi u vašem komadu — odgovori otac Braun. — Jer, ako to učinite, ona ne bi htela da ostane. Ako je pak ostavite na miru, ona

će verovatno iz puke radoznalosti izaći iz sobe. Da sam na vašem mestu, ja bih ostavio nekog da pazi na vrata, pa bih čekao sat-dva.

– U tom slučaju – reče Mendvil, – možemo probati samo one delove komada u kojima ona ne učestvuje. Moja žena će urediti sve što je potrebno. Uostalom, četvrti čin je najvažniji. Bilo bi dobro da počnete s njim.

– Proba se neće održati u kostimima – reče gospoda Mendvil ostalima.

– Vrlo dobro – odvrati Nejt. – Naravno, proba neće biti u kostimima. Voleo bih da odela tog prokletog perioda nisu tako zamršena.

– Šta igrate? – upita sveštenik radoznalo.

– Školu skandala – odgovori Mandvil. – To je možda literarno delo, ali meni su potrebni komadi koji privlače publiku. Moja žena voli »klasične« komedije, kako ih ona naziva. Mnogo su više klasične nego što su komedije.

U tom se trenutku stari vratar, poznat pod imenom »Sam«, i jedini stanovnik pozorišta za vreme slobodnih časova, dogega s kartom do upravnika, da mu kaže da ledi Mirijam Marden želi da ga vidi. On se okrenu, ali otac Braun nastavi nekoliko sekundi da čvrsto gleda u pravcu upravnikove žene. Primetio je slab osmeh na njenom bledom licu koje ni u kom slučaju nije bilo veselo.

Otac Braun se ukloni zajedno sa čovekom koji ga je doveo i koji je slučajno bio njegov prijatelj. Dok se udaljavao, čuo je kako gospoda Mendvil daje nalog gospodi Sends da preuzme stražu ispred zaključanih vrata.

– Imam utisak da je gospoda Mendvil inteligentna žena – reče Braun svom prijatelju, – iako se drži u pozadini.

– Nekad je ona bila žena visoke inteligencije – reče Džarvis žalosno, – ali se sasvim zapustila otkako se udala za nekogovića Mendvila. Znate, ona shvata dramu najidelanije, ali, naravno, često ne može da nagovori svog gospodina i gospodara da je gleda njenim očima. Znate li da je od takve žene zahtevao da igra dečaka u pantomimi? Priznavao joj je da je dobra glumica, ali joj je rekao da se pantomime više isplate. To će vam dati meru za njegovu psihološku uvidavnost i osećanje. Ali, ona se nikad nije žalila. Jedanput mi je rekla: »Žalba se uvek vraća kao jeka s krajeva sveta, ali ćutanje nas jača«. Samo da se udala

za nekog ko bi shvatio njene ideje, ona bi bila velika glumica ovog veka. Kritičari je još uvek visoko cene. Ali, ona se udala za onog tamo...

Džarvis pokaza na čoveka koji im je bio okrenut leđima. Bio je to Mandon Mendvil; razgovarao je s gospodama koje su ga pozvale u predvorje. Ledi Mirijam je bila veoma visoka, mlitava, elegantna dama, lepa po najnovijem ukusu, modelirana kao egipatska mumija. Njena tamna kosa bila je odsečena tako da je izgledala kao kaciga. Usne su joj bile prilično namazane i napućene, pa su joj davale izraz preziranja. Prijateljica joj je bila veoma živahna dama, ružnog ali privlačnog lica, i kose prošarane sedim vlasima. To je bila gospodica Tereza Talbot. Nasuprot svojoj prijateljici, koja je delovala suviše umorno, ta žena je mnogo govorila. Međutim, baš kad su Džarvis i otac Braun prolazili pored nje, ledi Mirijam skupi svu svoju snagu i reče:

– Predstave su dosadne, ali ja nikad nisam prisustvovala probi komada u kojem glumci igraju u običnim odelima. To mora biti prilično smešno. Danas se, tako, teško nalazi nešto što se još nije videlo.

– No, gospodine Mendvile – reče gospodica Talbot tapšući ga neprestano po ruci, – vi nas jednostavno morate pustiti da vidimo tu probu. Večeras ne možemo doći, a nemamo ni volje da dođemo. Htele bismo da sve te smešne ljude vidimo u običnim odelima.

– Ako želite, daću vam ložu – reče Mendvil brzo. – Izvolite, podite ovim putem. – Odveo ih je nekim drugim hodnikom.

– Hteo bih da znam – reče Džarvis zamišljeno, – da li i Mendvil voli takve žene.

– Pa – upita ga njegov prijatelj, sveštenik – imate li razloga da mislite da ih Mendvil voli?

Džarvis ga za trenutak čvrsto pogleda, pre nego što odgovori.

– Mendvil je tajna – reče ozbiljno. – O, da, znam da izgleda kao najobičniji filistar koji je ikad prošao kroz Pikadili. Ali, uz sve to on je velika tajna. Ima nešto na savesti. Ima neka senka u njegovom životu. Ali, sumnjam da to ima više veze s nešto otmenog udvaranja nego što ima s njegovom jadnom, zanemarenom ženom. Ako ima, onda je u tome nešto više nego što oči vide. Međutim, ja slučajno znam više o tome nego iko

drugi. Ali, ni ja ne mogu u onom što znam da razaberem išta, osim neke tajne.

Pogledao je po predvorju, da bi video da li su sami, a zatim je nastavio, spustivši glas:

– Ne ustručavam se da vam pričam, jer znam da ste prava kula ćutanja. Pre neki dan primetio sam nešto čudno i to se od tada nekoliko puta ponovilo. Poznato vam je da Mendvil uvek radi u onoj sobici na kraju hodnika, upravo ispod pozornice. Dvaput sam slučajno prošao onuda, kad je svaki mislio da je sam; šta više, prolazio sam kad sam znao da su odsutne ili da su na svom uobičajenom mestu sve žene društva i sve one koje bi mogle s njim imati posla.

– Sve žene? – primeti sveštenik.

– S njim je bila neka žena – reče Džarvis gotovo šapatom. – Postoji neka žena koja ga uvek posećuje; neka osoba koju niko od nas ne poznaje. Čak ne znam ni kako ona onamo dolazi, kad ne koristi onaj hodnik do vrata. Ali, čini mi se da sam jedanput video kako je neki koprenom ili kabanicom zamotani lik, poput duha, ušao u sumrak, na kraju pozorišta. Ali, to nije mogao biti duh, a ne verujem ni da je bila obična »afera«. Mislim da se pre radi o iznuđivanju nego o ljubakanju.

– Šta vas navodi na takav zaključak? – upita drugi.

– Jedanput sam čuo glasove kao prilikom svade – reče Džarvis, čije se ozbiljno lice odjednom smrкну, – a zatim je nepoznata žena rekla metalnim, pretećim glasom četiri reči: »Ja sam tvoja žena«.

– Vi mislite da je bigamist – reče otac Braun zamišljeno. – Naravno da bigamija i iznuđivanje idu često uporedo. Ali, ona je mogla isto tako zastrašivati kao i iznuđivati. Možda je luda. Monomanijaci često trče za ljudima iz pozorišta. Možda ste u pravu, ali ne bih hteo da prenaglim sa svojim zaključkom.... Kad govorimo o ljudima iz pozorišta, zar sada neće početi proba i zar i vi niste čovek iz pozorišta?

– Ja ne igram u tom činu – odgovori Džarvis smešeći se. – Znaite, oni će odigrati samo jedan čin, dok se ne osvesti naša italijanska prijateljica.

– Kad je reč o mojoj prijateljici – primeti sveštenik, – hteo bih da znam da li se osvestila.

– Možemo da se vratimo i pogledamo, ako želite – reče Džarvis. Opet

su sišli u suteran, pa u dugački hodnik u kome je na jednom kraju bila Mandvilova radna soba, a na drugom zatvorena vrata gospođice Maroni. Vrata, kao da su još uvek bila zatvorena, a ispred njih je, namrštena lica, sedela gospođa Sendes, nepomična kao drveni idol.

Blizu drugog kraja hodnika mogli su da bace pogled na neke glumce, koji su se penjali stepenicama na pozornicu. Predvodili su ih Vernon i stari Rendal, trčeći uz stepenice. Ali, gospođa Mendvil je išla polaganije i dostojanstveno. Izgledalo je kao da se Norman Nejt malo zadržao, da bi s njom govorio. Nekoliko reči je doprlo do ušiju nehotičnih prislušivača, dok su prolazili.

– Kažem vam da ga posećuje neka žena – govorio je Nejt žustro.

– Tiho – reče gospođa Mendvil svojim srebrnim glasom, u kojem je bilo i nešto od čelika. – Ne smete tako govoriti. Imajte na umu da je on moj suprug.

– Kamo lepe sreće da mogu to da zaboravim – reče Nejt i polete stepenicama prema pozornici.

Gospođa Mendvil ga je sledila, neprestano bleđa i mirna, da bi zauzela svoje mesto na pozornici.

– Još uvek zna ono – reče svetštenik mirno, – ali sumnjam da se to nas tiče.

– Da – promrmlja Džarvis. – Izgleda da svako zna za to, ali niko ne zna ništa поближе.

Išli su hodnikom prema drugom kraju na kome je ukočena služavka sedela pred vratima gospođice Maroni.

– Ne, još nije izašla – reče žena svojim tmurnim glasom. – A nije ni mrtva, jer je s vremena na vreme čujem kako se kreće. Ne znam šta namerava.

– Gospodo, da li možda znate – upita otac Braun s neočekivanom učtivošću, – gde je sada gospodin Mendvil?

– Znam – odgovori ona odmah. – Pre minut-dva videla sam ga kako ide prema svojoj sobici na kraju hodnika, baš pre nego što je šaptač pozvao i zavesa se digla. Mora da je još tamo, jer ga nisam videla da je izašao.

– Kažete da nema drugih vrata koja vode u njegovu radnu sobu – reče Braun brzo. – Međutim, meni se čini da je proba u punom jeku, iako se gospođica Maroni ljuti.

– Da – reče Džarvis posle kraće pauze. – Odavde mogu da se čuju glasovi na pozornici. Stari Rendal ima zanosan glas.

Obojica su za trenutak ostali u stavu prislušćivanja, jer se gromki glas glumca na pozornici mogao čuti, kako slabo prodire niz stepenice i duž hodnika. Pre nego što su opet progovorili ili zauzeli svoj normalni stav, uši im se napuniše drugim zvukom. Bio je to mukao, ali težak štopot koji je dolazio iza zatvorenih vrata privatne sobe Mandona Mendvila.

Otac Braun polete hodnikom kao stela, i prodrma kvaku pre nego što se Džarvis trgao i pošao za njim.

– Vrata su zaključana – reče sveštenik, okrenuvši lice koje je malo pobledelo. – Ja sam za to da se ova vrata provale.

– Mislite li – upita Džarvis strašna pogleda, – da je opet ušao nepoznati posetilac? Mislite li da je... nešto ozbiljno? Ja bih mogao da potisnem zasun nazad; znam kako su takva vrata pričvršćena.

On kleče i izvuče džepni nož. Za trenutak je s njim baratao i vrata upravničke sobe se otvoriše. Prvo što su primetili bilo je da nema drugih vrata, pa čak ni prozora. Na stolu je stajala velika električna svetiljka. Ali, to nije bilo prvo što su primetili, jer su pre toga videli da Mendvil leži nasred sobe, ispružen, s licem okrenutim dole, ispod koga je tekla krv kao skerletna zmija, koja je strašno svetlucala u toj neprirodnoj podzemnoj svetlosti.

Nisu znali koliko su dugo buljili jedan u drugog, kad Džarvis procedi kroz zube:

– Možda previše mislimo na stranu ženu – reče otac Braun. – U ovom čudnom pozorištu ima toliko čudnih stvari, da možete lako neke zaboraviti.

– Na koje stvari mislite?

– Ima ih mnogo – reče sveštenik. – Na primer, tu su ona druga zaključana vrata.

– Ali ona su zaista zaključana – viknu Džarvis ukočena pogleda.

– Ipak ste zaboravili – reče sveštenik.

Nekoliko trenutaka kasnije primeti zamišljeno:

– Ona gospoda Sends je tmurno i zlovoljno stvorenje.

– Mislite li – upita drugi tišim glasom, – da laže i da je Italijanka izišla?

– Ne – odgovori sveštenik mirno. – Ja sam to mislio manje-više kao na odeljenju studiju karaktera.

– Valjda ne mislite – viknu glumac, – da je to učinila gospoda Sends?!

– Nisam mislio na studiju njenog karaktera – reče otac Braun.

Dok su izmenjivali te misli, otac Braun kleče pored tela i uveri se da je leš hladan. Pored njega je ležao, ali se nije mogao odmah s praga videti, bodež, kakav se upotrebljava u pozorištu; ležao je kao da je pao iz rane ili iz ruke ubice. Po Džarvisu, koji je prepoznao oružje, na osnovu njega nije se moglo mnogo doznati, osim ako stručnjaci nađu otiske prstiju. Bodež je bio rekvizit, odnosno nije bio ničije vlasništvo. Dugo se vukao po pozorištu i svako ga je mogao uzeti. Sad sveštenik ustade i pogleda po sobi.

– Moramo poslati po policiju – reče.

– I po lekara, mada za lekara neće biti posla... Uostalom, kad gledam po ovoj sobi, ne mogu da vidim kako je naša prijateljica mogla to da izvede.

– Italijanka? – viknu prijatelj.

– Mislim da ona ne dolazi u obzir. Jer, ako iko može da dokaže svoj alibi, to može ona. Dve odeljene sobe, obe zaključane, na suprotnim krajevima dugačkog hodnika, sa svedokom koji motri.

– Ne – odvrati otac Braun. – Ne sasvim. Teškoća je u tome kako bi mogla da dođe na ovaj kraj. Mislim da je na onom drugom kraju mogla da izađe iz sobe.

– A zašto? – upita glumac.

– Ja sam vam pričao – reče otac Braun, – da je zvučalo kao da razbija stakla ogledala ili prozora. Bio sam glup pa sam zaboravio nešto što sam vrlo dobro znao: da je ona veoma praznoverna. Ona ne bi htela da razbije ogledalo, pa zato mislim da je razbila prozor. Doduše, to je sve pod zemljom, ali je mogao biti prozor, koji se otvara u areu¹. Ali, ovde kao da je nema... – Prilično je dugo i veoma napeto gledao u tavanicu.

Odjednom, otac Braun se trže i osvesti.

– Moramo da podemo gore, da bismo telefonirali i svima rekli šta se dogodilo. Prilično je teško... Čujete li glumce kako gore viču i urlaju. Predstava teče dalje. Mislim da je to ono što oni podrazumevaju pod tragičnom ironijom.

¹ Area je u engleskim kućama udubljeni prostor između trotoara i podruma, koji podrumskim prostorijama dovodi vazduh i svetlost.

Kad je bilo suđeno da se pozorište pretvori u kuću žalosti, glumcima je pružena prilika da pokažu mnoge istinske vrline svog tipa i zanata. Oni su se, kako fraza kaže, ponašali kao džentlmeni. Iako nisu svi voleli Mendvila, niti su imali poverenja u njega, znali su da kažu o njemu ono što treba; prema njegovoj udovici iskazivali su ne samo simpatiju nego i obazrivost. Ona je u novom i sasvim drugom smislu postala kraljica tragedije; svaka njena reč je bila zakon, i dok je ona polako i tužno hodala okolo, drugi su izvršavali njena naređenja.

— Uvek je bila jak karakter — reče stari Rendal. — Imala je najbolju glavu od svih nas. Naravno, jadnik Mendvil nije joj bio dorastao u obrazovanju i u drugim stvarima, ali ona je uvek sjajno izvršavala svoje dužnosti. Bilo je upravo dirljivo kako je ponekad znala da kaže kako bi želela da ima više intelektualan život, ali Mendvil nije za to mario. — Posle tih reči stari gospodin ode, tužno klimajući glavom.

— Mislim da Rendal uopšte nije čuo priču o dolaženju strane dame — reče Džarvis ljutito. — Uostalom, zar i vi ne mislite da je to najverovatnije bila ona strankinja?

— Zavisi od toga koga podrazumevate pod tim pojmom.

— O, ja ne mislim na Italijanku — reče Džarvis brzo. — I vi ste u pogledu nje bili sasvim u pravu. — Kad su ušli u sobu, videli su da je prozorčić razbijen i da je soba prazna. Koliko je policija mogla da ustanovi, ona je jednostavno, na najbezazleniji način, otišla kući. — Ne, ja mislim na onu ženu koju su čuli kako mu je pretila na tajnom sastanku; na onu ženu koja je rekla da mu je supruga. Mislite li da mu je zaista bila supruga?

— Moguće je — odgovori otac Braun gledajući u prazno, — da mu je zaista bila supruga.

— Onda bi nam to moglo poslužiti kao neki motiv ljubomore zbog bigamije — mudrovao je Džarvis. — Jer, ubijeni čovek nije opljačkan. Ne treba tražiti kradljive sluge ili glumce bez novca. Što se toga tiče, vi ste sigurno primetili onu osobitu stvar?

— Primetio sam više osobitih stvari — odvrati otac Braun. — Na koju mislite?

— Mislim na zajednički alibi — reče Džarvis ozbiljno. — Ne događa se često da celo društvo ima tako očevidan alibi

kao što je ovaj na osvetljenoj pozornici gde svako vidi svakog. Sada se vidi da je bila velika sreća za naše prijatelje što je Mendvil poslao u ložu one dve glupe dame, da posmatraju probu. One mogu posvedočiti da se celi čin odigrao bez ikakve smetnje i da su sva lica za sve vreme probe bila na pozornici. Počeli su davno pre nego što se poslednji put videlo kako Mendvil odlazi u svoju sobu. Glumci su igrali bar još pet ili deset minuta, otkako smo vi i ja našli njegov leš. Srećnim slučajem smo ga čuli da je pao baš u onom trenutku kad su svi glumci bili zajedno na pozornici.

— Da, to je zaista veoma važno i pojednostavljuje sve — potvrdi otac Braun. — Najpre ćemo da prebrojimo ljude koje štiti alibi. Tu bi bio Rendal. Mislim da je on mrzeo upravnika, iako sada, kako i doliči, prikriva svoja osećanja. Ali, on ne dolazi u obzir, jer smo čuli kako njegov glas grmi na pozornici, nad našim glavama. Tu je naš mladi prvak, gospodin Nejt. Imam dobar razlog da mislim da je on zaljubljen u Mendvilovu ženu i da ne krije to osećanje koliko bi trebalo. Ali, ni on ne dolazi u obzir jer je u kritičnom trenutku bio na pozornici, i na njega je Rendal grmeo. Tu je i ljubazni Jevrejin koji sebe naziva Obrejom Vernonom. Ni on ne dolazi u obzir. Najzad, tu je i gospoda Mendvil, koja takođe ne dolazi u obzir. Njihov zajednički alibi, kako kažete, zavisi uglavnom od ledi Mirijam i njene prijateljice u loži, mada je tu i potvrda zdravog razuma da se čin morao završiti i da tok nije, kako se čini, pretrpeo nikakav prekid. Zakonski svedoci su, međutim, ledi Mirijam i njena prijateljica, gospodica Talbot. Mislim da ste uvereni u njihovu nevinost.

— Ledi Mirijam? ponovi Džarvis iznenađeno. — O, da... Vi valjda mislite da ona čudno izgleda. Ali vi ne znate kako danas izgledaju i dame iz najboljih porodica. Uostalom, ima li kakav poseban razlog da se posumnja u njihovo svedočenje?

— Jedino taj da nas dovodi pred prazan zid — reče otac Braun. — Zar ne vidite da taj kolektivni alibi svakoga zaštićuje? U ono vreme su njih četvoro bili jedini glumci u pozorištu; teško da je bio koji sluga ovde; zaista, nijedan osim starog Sama, koji čuva jedini redovni ulaz, i one žene koja je čuvala vrata gospodice Maroni. Više nema nikog na raspolaganju, osim vas i mene. Mi bismo zaista mogli biti optuženi za zlo-

čin, pogotovo što smo mi našli leš ubijenog čoveka. Izgleda mi da više nema nikoga ko bi mogao biti optužen. Valjda ga niste vi ubili, dok ja nisam gledao tamo?

Džarvis diže pogled trgnuvši se malo, ali se brzo isceri. Potom odmahnu glavom.

— Vi to niste učinili — reče otac Braun, — Pa ćemo za trenutak, dokazati, uzeti da ni ja nisam to učinio. Pošto ne dolaze u obzir ljudi koji su bili na pozornici, preostaje nam samo gospođica iza svojih zaključanih vrata, straža pred njenim vratima i stari Sam. Ili možda mislite na one dve dame u loži? Naravno, one su se mogle iskrasti iz lože.

— Ne — odvrati Džarvis. — Mislim na onu nepoznatu ženu, koja je došla i rekla Mendvilu da je njegova supruga.

— Možda je i bila — reče sveštenik. Ovoga puta u njegovom glasu bilo je nečeg što je učinilo da je njegov prijatelj opet skočio na noge i nagnuo se preko stola.

— Rekli smo — primeti Džarvis tihim glasom, — da je ta prva žena mogla biti ljubomorna na drugu ženu.

— Ne — reče otac Braun. — Ona je možda bila ljubomorna na Italijanku ili na ledi Mirijam Marden. Ali nikako nije bila ljubomorna na drugu ženu.

— A zašto?

— Jer druga žena ne postoji — odgovori sveštenik. — Daleko od toga da bude bigamist, meni se čini da je gospodin Mendvil bio veoma monogamna osoba. Njegova žena je previše s njim; ona je toliko dugo s njim da mislite kako je ona morala biti neka druga. Ali, ja ne vidim kako je mogla biti s njim, kad je on ubijen, jer se slažemo u tome da je za sve vreme glumila pred svetiljkama. Uz sve to imala je važnu ulogu...

— Zar zaista mislite — kliknu Džarvis, — da je ona strankinja koja ga je poput duha obilazila, u stvari bila gospođa Mendvil koju poznajemo? — Ali, Džarvis nije dobio odgovor. Sveštenik je bezizražajno gledao u prazno.

U sledećem trenutku se uspravi na noge, praveći se veoma izmučen i potišten.

— To je strašno — reče. — Ne znam nije li to najgora stvar koju sam ikad doživeo. Ali, ja je ne moram do kraja

sprovesti. Hoćete li da odete do gospode Mendvil i da je upitate da li bih mogao da s njom nasamo razgovaram?

— Naravno — odgovori Džarvis, kad se okrenuo prema vratima. — Ali, šta je s vama?

— Osećam se kao prava luda — reče otac Braun. — Bio sam toliko lud, pa sasvim zaboravio da se daje »Škola skandala«.

Sveštenik počeo nemirno da hoda gore-dole po sobi, dok se na vratima nije pojavio Džarvis, čije je lice izgledalo zamišljeno i uplašeno.

— Nisam mogao da je nadem — reče. — Izgleda da je niko nije video.

— Nisu videli ni Normana Nejta, zar ne? — upita sveštenik suvoparno. — Dobro, to me je pošteđelo najneprijatnijeg intervjua u mom životu. Moram da priznam da sam se gotovo uplašio te žene. Ali i ona se uplašila mene; uplašila se nečeg što sam ja video ili rekao. Nejt ju je neprestano moljakao da pobegne s njim. Sad je ona to i učinila i meni ga je veoma žao.

— Njega? — upita Džarvis.

— Ne mora biti naročito lepo, kad se pobegne s ubicom — reče sveštenik mirno. — Ali, ona je nešto znatno gore od ubice!

— A šta to?

— Sebičnjak — reče otac Braun. — Ona pripada onoj vrsti ljudi koji pogledaju u ogledalo pre nego što pogledaju kroz prozor, a to je najgora nevolja jednog smrtnika. Ogledalo je za nju bilo nesrećno zato što nije bilo razbijeno.

— Ne mogu to da razumem. Šta sve to znači? — odvrati Džarvis. — Svi su je smatrali ženom najviših ideala, koja se kretala na višem duhovnom nivou nego mi ostali...

— Ona je gledala sebe u toj svetlosti — reče sveštenik. — Znala je svakome da nametne to mišljenje. Možda je nisam dovoljno dugo poznavao da bih se prevario u njoj. Ali, bilo mi je jasno kakva je ona žena samo posle pet minuta pošto sam je upoznao.

— Ta nemojte! — viknu Džarvis. — Uveren sam da je njeno ponašanje prema Italijanki bilo divno.

— Njeno ponašanje je uvek bilo divno — reče sveštenik. — Od svakog sam ovde čuo da je ona fina i oštroumna i da u duhovnom pogledu stoji visoko nad jadnim Mendvilom. Ali, meni se čini da se sva ta duševnost i finoća svode na prostu činjenicu da je ona zaista bila leđa, a on uopšte nije bio nikakav džentlmen.

– Što se ostalog tiče – nastavi sveštenik življe, – doznao sam iz njenih prvih reči koje je izustila, da nije bila pravedna prema jadnoj Italijanki, uz sav njen lepi izgled ledene velikodušnosti. Opet kažem: ja sam to saznao, kad sam čuo da se radi o komadu »Škola skandala«.

– Jedva uspevam da pratim vaše misli – reče Džarvis zbunjeno. – Ali, kakvu ulogu tu igra ovaj ili onaj komad?

– Pa – odgovori sveštenik, – ona je rekla da je devojci dala ulogu lepe junakinje i da se ona lično povukla u pozadinu i zadovoljila se ulogom ugledne gospode visokog reda. To bi bilo u redu kod svakog drugog komada, ali ne i kod ovog gde iskrivljuje činjenice. Ona je jedino mogla da misli da je drugoj glumici dala ulogu Marije, a ta uloga u stvari nije nikakva. Opskurnoj i povučenoj udatoj ženi morala je pripasti uloga ledi Teazle, a to je jedina uloga koju svaka glumica želi da igra. Ako je Italijanka bila prvorazredna glumica, kojoj je bila obećana prvorazredna uloga, onda je zaista bilo nekog opravdanja, ili barem nekog razloga za njeno ludo ponašanje. Latini rade logički, pa imaju razloga da polude. Ta stvarčica mi je osvetlila značenje njene velikodušnosti. Ali, tu je bila još jedna stvar. Vi ste se smejali kad sam rekao da je tmurni izgled gospode Sends studija karaktera, ali ne njenog. Ali, to je bila istina. Ako želite da saznate kakva je neka dama, nemojte da gledate u nju, jer bi ona mogla da bude suviše razborita za vas. Nemojte da gledate u ljude oko nje, jer bi mogli da budu previše glupi. Ali, zato posmatrajte neku drugu ženu, koja je uvek u njenoj blizini, a naročito onu koja joj je na neki način podređena. U tom ćete ogledalu videti njeno pravo lice, a lice gospode Sends bilo je veoma ružno.

Sveštenik napravi malu pauzu, a potom nastavi:

– Što se tiče ostalih utisaka, čuo sam mnogo o jednom, starom Mendvilu, čoveku bez vrednosti. U stvari, samo se govorilo da on nije bio vredan svoje žene, pa sam prilično uveren da je to dolazilo iako indirektno od nje. A i ovako se sama izdala. Po onome, što su svi govorili, bilo je jasno da je svima pričala o svojoj nesnosnoj intelektualnoj usamljenosti. Vi ste sami rekli da se ona nikad nije jadala, pa ste naveli i njene reči,

kako to ćutanje bez jadanja jača njenu dušu. A to je ono glavno, to je ono što se ne može pogrešno shvatiti. Ljudi, koji se tuže su veseli, čovečni. Ali, oni koji kažu da se nikad ne tuže, to su đavoli. Oni su zaista đavoli. Zar ono hvalisanje stoicizmom nije glavna tačka bajronovskog kulta sotone? Sve sam to čuo, ali da me ubijete, nisam mogao da čujem ništa stvarno, zbog čega bi se mogla jadata. Niko nije rekao da je njen muž pio, ili da ju je tukao, ili da ju je ostavljao bez novca, ili da joj je bio neveran, osim šaputanja o tajnim sastancima, a to je bio, jednostavno, njen melodramatski običaj da ga muči pridikama u njegovoj radnoj sobi. Kad čovek pažljivo posmatra činjenice, odvojeno od maglovitog utiska mučeništva, koji je ona uspela da proširi, činjenice su bile baš obratne. Da bi joj ugodio, Mendvil je napustio unosan posao pantomime i počeo da izvodi klasične drame, koje ni izbliza nisu bile rentabilne kao pantomima. Gospođa Mendvil je po svom ukusu uređivala scenarije i opremu. Želela je Šaridanov komad i dobila ga je; želela je ulogu ledi Teazle i dobila je; želela je probu bez kostima, u ono kritično vreme, i dobila ju je. Možda je vredno da se istakne čudna činjenica da je ona sve to želela.

– Ali kakva korist od cele te tirade? – upita Džarvis koji još nikad nije čuo svog prijatelja da tako dugo govori. – Izgleda da smo u ovoj psihološkoj raspravi daleko zastranili od ubistva. Ona je mogla da pobegne s Nejtom; mogla je da prevari Rendala; mogla je da prevari mene. Ali, ona nije mogla da ubije svog muža, jer se svi slažu u tome da je za sve vreme prizora bila na pozornici. Ona je možda zla žena, ali ne može biti veštica.

– Ja nisam u to tako uveren – reče otac Braun smešeći se. – Ali, ona u ovom slučaju nije morala da primeni nikakvu čarobnu moć. Ja znam da je ona to učinila, i to veoma jednostavno.

– Zar ste tako uvereni u to? – upita Džarvis zbunjeno.

– Jer je komad bio »Škola skandala« – odgovori sveštenik. – I baš taj čin »Škole skandala«. Podsetiću vas da sam maločas rekao kako je ona uvek smeštala pokućstvo po svojoj volji. Takođe ću vas podsetiti da je ta pozornica bila građena i korišćena za pantomime, pa će zato imati vrata u podu i slične tajne izlaze. A kad kažete da bi svedoci mogli posvedočiti da su videli sve izvodače na pozornici, onda bih vas podsetio da u

glavnom prizoru »Škole skandala« jedan od glavnih izvodača ostaje znatno vreme na pozornici, ali se ne vidi. Ona je tehnički na pozornici, ali praktično može biti dugo odsutna. To je zakon ledi Teazle i alibi gospode Mandvil.

Usledila je tišina. Najzad, posle nekoliko trenutaka, glumac reče:

– Vi mislite da se ona iza zaklona odšunjala kroz vrata na podu u suteran gde je bila upravnikova radna soba?

– Ona se zaista nekako odšunjala tamo – reče sveštenik. – Mislim da je to utoliko verovatnije što su glumci izvodili probu bez kostima. Tako je to ona udesila. Doduše, to je nagađanje, ali ja mislim, da se proba izvodila u kostimima, onda bi bilo znatno teže proušunjati se u krinolini osamnaestog veka kroz vrata na podu. Naravno, bilo je tu mnogo malih poteškoća, ali su se one mogle lako odstraniti.

– Ono što ja ne mogu da odstranim, velika je poteškoća – reče Džarvis, naslonivši glavu na ruku i uzdahnuvši. – Jednostavno ne mogu da verujem da je tako sjajno i mirno stvorenje moglo u tolikoj meri da izgubi, da, tako kažem, svoju telesnu ravnotežu, da i ne govorim o njenoj normalnoj ravnoteži. Koji je to motiv bio dovoljno jak? Možda je bila ludo zaljubljena u Nejta?

– Nadam se da je tako – odgovori prijatelj, – jer to bi zaista bilo najčovečnije opravdanje. Ali, želim što moram da kažem da sumnjam u to. Ona je htela da se oslobodi svog supruga, koji je bio staromodni provincijalni nadničar, koji je malo zarađivao. Ona je htela karijeru sjajne žene sjajnog glumca, koji se naglo uzdiže. Ali, ona nije želela da u tom smislu radi u »Školi skandala«. Ona bi tek u krajnjoj nuždi pobegla s nekim čovekom. U njoj nije bilo ljudske strasti, već je bila ispunjena nekakvom paklenom pristojnošću. Neprestano je potajno progonila i mučila svoga muža, da se razvede ili da joj se na drugi način ukloni s puta. Pošto on na to nije mogao da pristane, morao je da plati životom. Ima tu još nešto, čega se morate setiti. Vi govorite o kritičarima koji cene višu umetnost i filozofsku dramu. Ali, setite se šta je velik deo filozofije! Setite se kako se ti kritičari ponašaju prema najvišem! »Volja za vlast« i »pravo na život« i »pravo na iskustvo«... prokleti nesmišao, koji može prokleti.

Otac Braun se namrgodi, što je vrlo retko činio. Na čelu mu je još uvek bio oblak, kad je stavio šešir na glavu, i izašao u noć.

Nekoliko minuta kasnije čulo se snažno zavijanje sirene policijskih kola, koja se ubrzo zaustaviše pred zgradom, koju je maločas napustio otac Braun.

Kraj

Preveo s nemačkog:
Selimir Ivanović

LEPI NA NOV NAČIN!
Za vas specijalno izdanje »Eliksira«

Revija
»VAŠA LEPOTA«

100 strana u boji
101 savet da budete
lepi zdravi i vitki

»Vaša lepota« — na svim kioscima!

SLEDEĆA SVESKA

VRELO LETO U BELTAUNU

broj 830

L. T. GREGORI

ZABAVNI ROMANI

30 DINARA

